

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Shakespeare, William.; oversatte af P. Foersom.
Titel Title:	<u>William Shakspeare's Dramatiske Værker</u>
Alternativ titel Alternative title:	Dramatiske Værker.
Udgavebetegnelse Edition Statement:	3. Udg. /
Bindbetegnelse Volume Statement:	Vol. 2
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhavn : Schubothe, 1861-1873
Fysiske størrelse Physical extent:	Del 1-18 i 16 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

56,- 150,- 8°

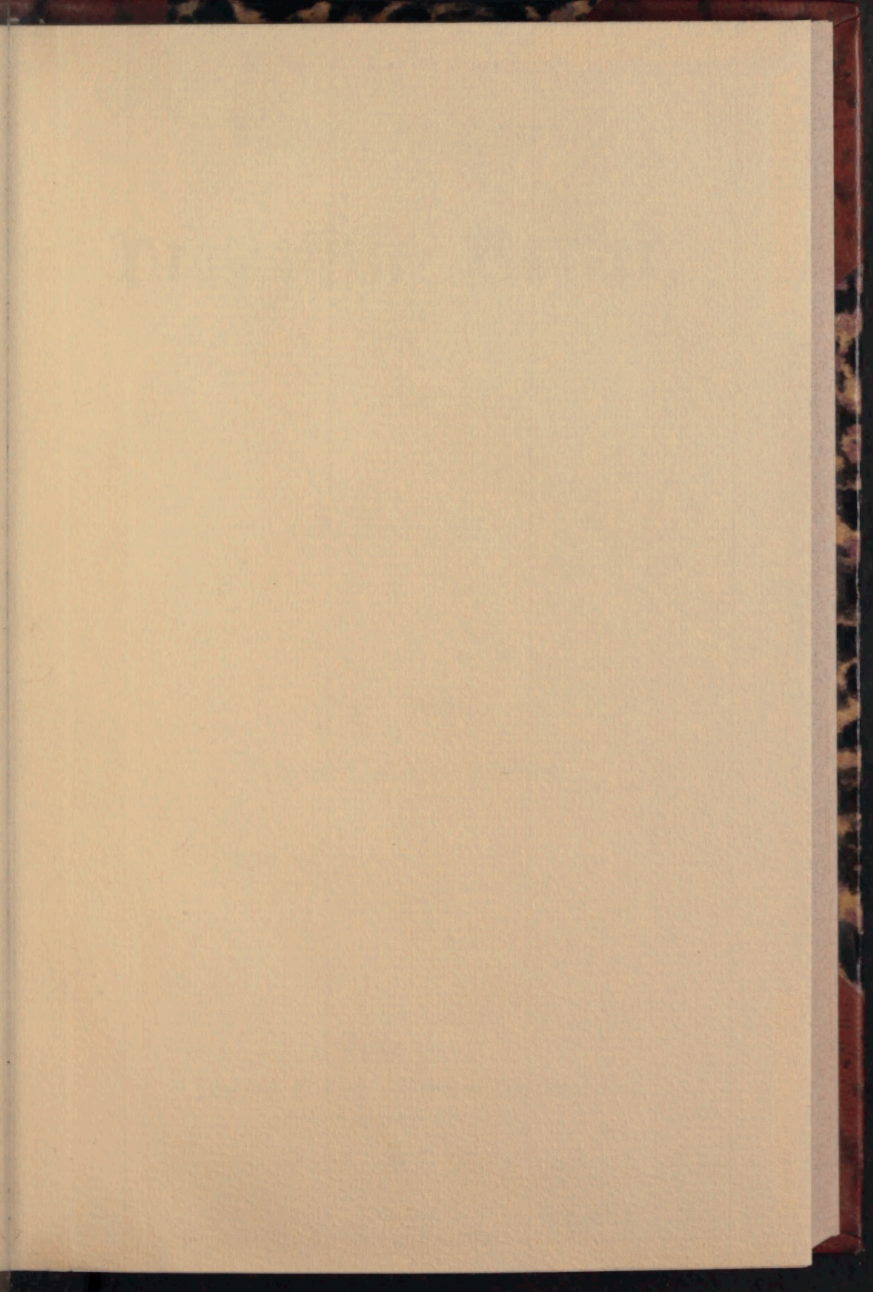
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 56 8°

1 1 56 0 8 01053 3

+ Rex

William Shakspeare's
Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. Foersom.

Credie Udgave.

Omarbejdet af Edd. Lembocke.

Anden Del.

Kjøbenhavn.

Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.

Trykt i Græbes Bogtrykkeri.

1862.

7618

Drumatische Werke

Jndhold af anden Del.

Side

Kong Lear	1.
Kong Richard den Andens Liv og Død.....	177.

Copyright of 1888

.....
.....

1871

Kong Lear.

Personer.

- Lear, Konge af Britanien.
Kongen af Frankrig.
Hertugen af Burgundien.
Hertugen af Cornwall.
Hertugen af Albanien.
Jarlen af Kent.
Jarlen af Gloster.
Edgar, Glosters Søn.
Edmund, Glosters Slegfredsøn.
Curan, en Hofmand.
Döwald, Gonerils Husshovmester.
En gammel Mand, af Glosters Fæstebønder.
En Læge.
En Nar.
En Høvding.
En Ridder i Cordelias Følge.
En Herold.
Cornwalls Tjenere.
Goneril, }
Regan, } Lears Døttre.
Cordelia, }
- Riddere af Lears Følge, Høvdinge, Sendebud, Krigsfolk,
Følge.

Handlingen foregaaer i Britanien.

Første Act.

Første Scene.

En Sal i Kong Lears Borg.

(Kent, Gloster og Edmund træde ind.)

Kent.

Jeg troede, Kongen holdt mere af Hertugen af Albanien end af Cornwall.

Gloster.

Saaledes har det altid forekommet os; men nu, ved Delingen af Kongeriget, seer man ikke, hvem af Hertugerne han sætter mest Pris paa; thi deres Lodder er saa lige afveiede, at den nøieste Undersøgelse ikke skulde foretrække den Enes Del for den Andens.

Kent.

Er det ikke Eders Søn, ædle Herre?

Gloster.

Hans Dypstring er gaaet paa min Regning; jeg har rødmet saa tidt ved at hændes ved ham, at jeg er hærdet til det.

Kent.

Den mørke Tale forstaaer jeg ikke.

Gloster.

Da kunde den Knægts Moder forstaae den i Mørke; og derefter blev hendes Belte hende for trangt, og, sandt at sige,

Hun fik en Dreng i Buggen, før hun fik en Ægtemand i Sengen. Mærker I nu Feilen?

Kent.

Jeg kan ikke ønske den Feil ugjort, siden den havde saa vakkert en Følge.

Gloster.

Men jeg har ellers en Søn paa lovlig Maade, nogle Aar ældre end denne, som dog ikke er mig kjærere; omendstjøndt denne Skjelm kom noget næsvist til Verden, inden man havde sendt Bud efter ham, saa var hans Moder dog smuk; Fornøielse var der ved at faae ham istand, og Slegfredsønnen maa lyses i Kulde og Rjon. — Kjender du denne ædle Herre, Edmund?

Edmund.

Nei, Eders Naade.

Gloster.

Jarlen af Kent; huff ham herefter som min ærede Ven.

Edmund (til Kent.)

Jeg er Eders Naades Tjener.

Kent.

Jeg kan godt lide Jer og ønsker nærmere Bekjendtskab.

Edmund.

Jeg skal stræbe at gjøre mig værdig dertil, ædle Herre.

Gloster.

Han har været udenlands i ni Aar, og han skal afsted igjen. —

(Trompetklang.)

Der kommer Kongen!

(Lear træder ind med Hertugerne af Cornwall og Albanien, Goneril, Regan, Cordelia og Følge.)

Lear.

Gaa, Gloster, tag imod de høie Herrer af Franfrig og Burgund.

Gloster.

Ja, Eders Høihed.

(Gloster og Edmund gaae.)

Lear.

Imidlertid vil vi forkynde, hvad
vi lønligt har besluttet. — Tag mig Kortet! —
Bid, vi har delt i tre vort Kongerige,
og det er nu vor Agt at ryste strax
af vore gamle Skuldre hver Befymring
og hvert Besvær og overdrage dem
til yngre Kræfter, medens uden Byrde
vi liste til vor Grav. — Vor Søn af Cornwall
og I, vor ligesaa hengivne Søn,
Albaniens Hertug! det er vor Beslutning
i denne Stund at gjøre vitterligt,
hvad hver af vore Døttre faaer i Medgift,
og derved hindre strax al Fremtids Tvist.
De høie Fyrster af Burgund og Frankrig,
som begge beile til vor yngste Datter,
har Elfvog længe fængslet til vort Hof;
nu vente de paa Svar. — Saa sig nu, Døttre, —
da nu vi vil nedlægge Herskermagten,
Landsherrens Rettighed og Kronens Sorger, —
sig, hvem af Eder elster os vel høiest?
for at vor Raade rigest sig maa vende
did, hvor det største Værd udæster den.
Vor Førstefødte, Goneril, tal først!

Goneril.

Seg elster Eder meer end Ord kan tolke,
meer end mit Dies Lys og Luft og Frihed,
langt over Alt, hvad rigt og sjældent agtes,
saa høit som Liv, Dyd, Sundhed, Skjønhed, Ære,

saa høit som nogentid et Barn har elstet,
som nogen Fader elstet blev; jeg elster
saa høit, at Mælet svigter, Læben tier,
jeg elster Eder uden Maal og Maade!

Cordelia (affides.)

Hvad skal Cordelia sige? Elst og ti!

Lear.

Alt dette Land fra denne Streg til hin,
med skyggefulde Skove, fede Marker,
med rige Strømme, vidtudstrakte Enge,
beherste du; for evigt det tilhøre
din og Albanien's Æt! — Vor anden Datter,
vor kjære Regan, Cornwall's Hustru, tal!

Regan.

Seg er af samme Malm, som Goneril,
tør maale mig med hende. Hun har nævnet
den Kjærlighed, som jeg i Hjertet føler;
dog kommer hun tilfort; thi jeg erklærer
mig for en Fjende af al anden Glæde,
som Sandsjernes den rige Verden eier,
og føler mig alene lykkelig
i Kjærlighed til Eder, høie Fader!

Cordelia (affides.)

Hvor fattig er dog nu Cordelia!
dog, ikke fattig; thi min Kjærlighed
er rigere, det veed jeg, end min Tunge.

Lear.

Dig og din Æt til evig Arv tilhøre
hin Trediedel af dette sjonne Rige,
i Omfang, Værd og Sjonhed ikke mindre
end det, din Søster fik. — Nu du, vor Glæde!
skjøndt yngst, ei elstet mindst; hvis unge Elstov

de franſke Ranker og Burgundiens Mælk
nu kappes om at vinde, — hvad kan du
da ſige for at faae en Trediepart
end mere rig end dine Søſtres? — tal!

Cordelia.

Slet intet, ædle Herre.

Lear.

Intet?

Cordelia.

Intet.

Lear.

Af Intet kommer Intet; tal igjen!

Cordelia.

Jeg Arme! jeg kan ikke bringe Hjertet
paa Læben op; jeg elſter Eders Høihed,
ſom Pligten byder mig, ei meer, ei mindre.

Lear.

Hvad? hvad? Cordelia, ſøi din Tale bedre,
at ei den ſpilde ſkal din Velfærd.

Cordelia.

Herre!

J gav mig Livet, foſtred, elſted mig,
og jeg gjengjælder ſkyldigt Eders Godhed;
jeg lyder, elſter og høiagter Eder.

Naar mine Søſtre elſte, ſom de ſige,
kun Eder, hvorfor tage de da Mand?

Iſald jeg gifter mig, ſaa faaer maaftee
den Huſbond, ſom jeg gav min Tro, til Hælvten
min Kjærlighed, min Troſtab og min Huldfkab.

Jeg vil ei gifte mig ſom mine Søſtre,
for helt at elſte kun min Fader.

Lear.

Taler

du nu dit Hjertes Mening?

Cordelia.

Ja, min Herre!

Lear.

Saa ung og dog saa kold!

Cordelia.

Saa ung, min Herre,

og sanddru.

Lear.

Nu velan da! som du vil!

saa være da din Sanddrubed din Medgift;
 thi see, ved Solens hellige Straaleglands,
 ved Hecates og Nattens dunkle Løndom,
 ved alle Himmelflovers Virksomhed,
 hvorved vort Livslys tændes og udsuffles,
 frastiger jeg mig her al Faderømhed,
 alt Slægtstøb, alle Blodets Baand! for mig
 og for mit Hjerte skal du være fremmed
 fra nu til evig Tid! — Den vilde Skytther
 og den, der sluger gridst sit eget Kulb,
 skal ved mit Bryst saa gjerne finde Ly
 og Medynk og Husvælfelse som du,
 min fordums Datter!

Kent.

Herre!

Lear.

Stille, Kent!

kom ikke mellem Dragen og dens Brede.
 Jeg elsted hende mest; af hendes Omhed
 Jeg ventede Pleie for min Alderdom. —

(til Cordelia.)

Bort, bort fra mine Dine! — Gid saasandt
 jeg finde Fred i Graven, som fra hende
 jeg stiller Faderhertet her! — Hent Kongen
 af Frankrig. — Stille der! — hent Fyrsten af
 Burgund. — I, Cornwall og Albanien,
 læg nu til mine tvende Døttres Medgift
 den tredie Lod; — lad hendes Stoltthed, som
 hun kalder Ærlighed, bortgiste hende.
 Tilfammen jeg beklæder Eder med
 min Magt og Høihed og de Herligheder,
 der følge Kronen. Maanedsvi vil vi
 med Forbehold af hundred Riddere,
 som I skal underholde, tage Ophold
 hos Eder stiftewis. Kun Kongenavn
 og Kongeværdighed beholde vi;
 men Magt og Indtægt, hele Styrelsen,
 I kjære Sønner, bliver Eders Del;
 og til Bekræftelse derpaa, saa deler
 imellem Eder Kronen her.

(giver dem Kronen.)

Kent.

Kong Lear,

hvem jeg har altid æret som min Konge,
 har elstet som min Fader, fulgt som Herre,
 optaget i min Bøn som min Beskytter —

Lear.

Buen er spændt; gaa bort af Vilens Bei!

Kent.

Lad den kun flyve, om dens Dø end traf
 mit Hjerte. Kent tør vel uhøvisk være,
 naar Lear er fra Forstanden. Gamle Mand,

hvad vil du gjøre? troer du, Trostab frygter
 at tale frit, naar Magten bøier sig
 for Smiger? Vren er forpligtet til
 Oprigtighed, naar Konger blive Daarer.
 Behold din Kongemagt; befind dig vel,
 og stands dit Hsinds onde Værk! — jeg sætter
 mit Liv til Pant, din yngste Datter elsker
 dig ikke mindst. Det Hjerte er ei tomt,
 hvis sagte Toner ikke give Gjenlyd
 af indre Hulhed.

Lear.

Er dit Liv dig hjært,

faa ti!

Kent.

Mit Liv har jeg kun regnet for
 et Pant, jeg vovede mod dine Fjender!
 jeg frygter ikke for at miste det,
 naar jeg kan frelse dig.

Lear.

Fra mine Dine!

Kent.

See bedre, Lear, og lad mig altid blive
 dit Dies rette Maal.

Lear.

Nu, ved Apollo!

Kent.

Nu ved Apollo, Konge, du paakalder
 forgjæves dine Guder.

Lear (lægger Haanden paa Sværdet.)

Ha, Basal!

Troløse!

Albanien og Cornwall.

Dyrebare Herre, stands!

Kent.

Ja, dræb din Læge kun og ød hans Løn paa
din fule Sot! — Gjenkald din Gave, eller
saalænge jeg har Luft i Struben til
et Raab, jeg siger dig: du handler ilde!

Le ar.

Hør mig, Dyrer! ved din Lenspligt, hør mig!
da du har fristet os til Brud paa Løfte, —
som end vi aldrig voved, — da du frækt
er traadt imellem vor affagte Dom
og dens Fuldbyrdelse, — det taaler ei
vor Rang saalidet som vor Tænkemaade, —
saasandt vi have Magten, tag din Løn!
Fem Dage vil vi skjænke dig, at du
kan ruste dig mod Verdens Nød og Trængsel;
vend paa den sjette din forhadte Ryg
til vore Lande; hvis den tiende
din landsforviste Krop er end at finde
i vore Riger, er det slug din Død.
Afsted! ved Jupiter, det skal ei roffes!

Kent.

Farvel, min Konge, som jeg nu dig seer,
er Frihed hist og Landsforvisning her. —

(til Cordelia.)

Dig, Jomfru, skjærme milde Guders Magt,
fordi du Ret har tænkt og Sandhed sagt.

(til Regan og Generil.)

Lad Gjerning følge, hvad I talte smukt,
at Kjærlighedens Ord maa bære Frugt.

(til Hertugerne.)

I Fyrster, Kent Farvel nu byder Eder;
han gaaer sin gamle Bei paa nye Steder.

(gaaer.)

(Gloster kommer ind med Kongen af Frankrig, Hertugen af Burgund
og Følge.)

Gloster.

Min høie Konge, her er Fyrsterne
af Frankrig og Burgund.

Lear.

Min ædle Hertug,
til Eder vender jeg mig først. I har
med Kongen her jo beilet til vor Datter.
Hvad er det mindste, I med hende kræver
af os i Medgift? eller vil I afstaae
fra Eders Beilen?

Hertugen af Burgund.

Eders Majestæt!

Seg kræver kun, hvad Eders Høihed tilbød;
I vil ei byde mindre.

Lear.

Ædle Hertug,
dengang hun var os kjær, da holdt vi hende
saa høit; men hendes Pris er falden nu.
Der staaer hun; finder I Behag i Noget
ved dette lille glatte Ansigt, eller
ifald hun hel, udstyret med vor Ugunst
og intet meer, behager Eders Naade:
see, hun er Eders.

Hertugen af Burgund.

Jeg har intet Svar.

Lear.

Sig, Herre, vil I med de Lyder, som
hun eier, venneløs, vor Brede's Barn,
med vor Forbandelse til Medgift, fjernet
fra os med hellig Ed — udfaaare hende,
hvad eller vil I lade hende fare?

Hertugen af Burgund.

Tilgiv mig, Herre Konge, slige Vilkaar
tilstede intet Valg.

Lear.

Nu, Herre, saa
lad hende fare; thi, ved Himlens Magt,
der skabte mig, I hørte, hvad hun eier.

(til Kongen af Frankrig.)

I, store Konge! — nødig vilde jeg
fra Eders Venstab fjerne mig saa langt
at byde Jer en Brud, jeg hader; derfor,
jeg beder, vend I Eders Kjærlighed
en bedre Bei og ikke til et Udstud,
Naturen blues for at kjendes ved.

Kongen af Frankrig.

Hvor hoist forunderligt! At hun, som nylig
var Eders bedste Skat, al Eders Stolthed,
en Trost for Eders Alderdom, den bedste,
den kjæreste, i dette Nu har kunnet
begaae en Udaad, der kan sønderrive
saa stærk en Bæb af Naade! Hendes Brøde
maa være mod Naturens Orden, vidne
om Helvedondskab, eller I maa dables
for Eders fordums Kjærlighed. Og dog, —
at tiltroe hende sligt, den Tro kan aldrig

Fornuftens Grunde, den kan kun et Ferteegn
indpode mig.

Cordelia.

Jeg beder Eders Høihed,
hvis det kun er min Brøde, at jeg mangler
den glatte, fledste Kunst, der taler kun
og mener Intet, — hvad jeg har ifinde
det gjør jeg, før jeg taler, — saa forkynd,
at ingen Skændselsplet, ei Mord, ei Udaad
har mig berøvet Eders Gunst og Naade,
men kun en Mangel, — som er just min Rigdom —
paa fledste Blik og paa den søde Tale,
som jeg med Glæde savner, skjøndt dens Savn
har Eders Gunst forspildt mig.

Lear.

Bedre var det,
om du var aldrig født, end at du gjør mig
saa liden Glæde!

Kongen af Frankrig.

Dg er det det Hele?

et bly, stilsærdigt Sind, der lader usagt,
hvad det vil gjøre? — Hertug af Burgund,
hvad siger I om denne Jomfru? Elstov
kan ikke kaldes Elstov, naar den blandes
med Hensyn, fjerne fra dens Maal. Vil I
hjemføre hende? hun er selv sin Medgift.

Hertugen (til Lear.)

Min høie Konge, giv den Medgift blot,
I tilbød selv, saa vælger jeg Cordelia
min Haand som Hertuginde af Burgund.

Lear.

Slet Intet! jeg har svoret; det staaer fast.

Hertugen (til Cordelia.)

Det gjør mig ondt, at Tabet af en Fader
forvolder Eder Tabet af en Husbond.

Cordelia.

Fred med Burgundiens Hertug! Hvis han beiler
til Guds og Gulds, jeg vorder ei hans Hustru.

Kongen af Frankrig.

Min yndige Cordelia! du er rigest
i Fattigdom; forstuet mest dyrebar,
forsmaaet mest elsket! Dig og dine Dyder
jeg tager her i Haand. Med lovlig Ret
jeg tager op, hvad der er kastet bort. —

I Guder! sælsomt, at din Slægts Foragt
opflammer dobbelt stærk min Elstovs Magt.

Den Datter, du hentaster til mig, Konning,
er vor, vort Folks, det stjerne Frankrigs Dronning.

Ei Herren af Burgunds slodrige Dale
kan den forsmaaede Skat mig nu betale.

Byd dem Farvel, Cordelia, som dig krænket;
hvad her du taber, vorder hist dig skjænk.

Lear.

Tag hende, Konge; dig hun høre til;

hun er ei meer vor Datter; aldrig vil

vi hendes Afsyn see. — Drag saa din Bei;

men vor Betsignelse dig følger ei!

Kom, ædle Hertug af Burgund!

(Lear gaaer med Hertugen af Burgund, Cornwall,

Albanien, Gloster og Følge.)

Kongen af Frankrig.

Tag Afsted

med dine Søstre nu, Cordelia.

Cordelia.

Vor Faders Perler! nu med vaade Dine
Cordelia gaaer bort. Jeg kjender Eder
og nævner nødig mine Søstres Feil
ved deres rette Navn. — Vis Kjærlighed
imod vor Fader! jeg betroer ham nu
til Eders Hjerters høitudtalte Omhed. —
Ak! eied jeg endnu hans Kjærlighed,
jeg gav ham heller dog et bedre Sted. —
Lev vel da begge.

Regan.

Lær ei os vor Pligt!

Goneril.

Stræb du din egen Husbond kun at tækses,
der tog dig med den Skjærv, dig Lykken vilde
forunde. Lydighed forstod du slet,
og hvor du svigted, svigtes du med Ret.

Cordelia.

Vel Tiden blotte skal den skjulte List,
og Hylleren faaer Spot og Skam tilsidst.
Jeg ønsker Eder Held.

Kongen af Frankrig.

Rom, min Cordelia.

(Gaaer med Cordelia.)

Goneril.

Søster! jeg har ikke lidet at sige dig, som angaaer os
begge meget nær. Jeg troer, vor Fader tager bort i Aften.

Regan.

Ganste vist, og med dig; næste Maaned kommer han
til os.

Goneril.

Du seer, hvor vægelsindet Alderdommen gjør ham. Vi

har havt Leilighed nok til at mærke det. Han har altid elsket vor Søster høiest, og med hvilken Uforstand han nu forstøder hende, er altfor ivinesaldende.

Regan.

Det er Alderdomsvaghed; men han har aldrig ret vidst, hvad han vilde.

Goneril.

I sin bedste og kraftigste Tid har han altid været ilsindet. Af hans Alderdom maa vi altsaa vente os ikke blot de Feil, der ere indgroede ved Banen, men den ustyrlige Egenindighed, som den affældige og pirrelige Alderdom fører med sig.

Regan.

Saadanne Flyvegriller som Kents Forvisning maa vi ogsaa vente os af ham.

Goneril.

Afftedshøitidelighederne mellem ham og Kongen af Frankrig er endnu ikke tilende. — Hør, lad os holde sammen. Hvis vor Fader beholder Myndigheden med det Sind, han har, saa vil denne hans Aftakkelse kun være os til Fortrød.

Regan.

Lad os tænke nærmere paa den Sag.

Goneril.

Si maa smede, medens Jernet er varmt.

Anden Scene.

En Sal i Tårnen af Glosters Borg.

(Edmund kommer ind med et Brev.)

Edmund.

Natur! du er min Guddom; til din Lov jeg svoret har; hvorfor skal jeg vel offres for Skik og Brug? — hvorfor skal jeg vel taale, at Verdens Fordom plyndrer mig, fordi

jeg kom tolv, fjorten Maanestifter efter en Broder: — hvorfor er jeg Slegfredsøn? hvorfor uægte? mine Lemmers Bygning er jo saa stærk og fast, mit Sind saa høit og mine Træk saa ædle som en Søn af Adelsfruen. Hvorfor brændemærkes vi da med „Slegfredsøn?“ „Uægte?“ — Vi uægte? Vi, som, naar Naturen stjæler den rige Lyst, faae mere Marv og Ild, end paa det tomme, dorste, matte Leie udkræves til en hel Dødbiderslægt, undsfanget halvt i Dvale. — Vel! dit Land skal vorde mit, du ægtefødt Edgar. Vor Fader elsker Slegfredsønnen Edmund ei mindre end den ægte. — Smukt Ord! „ægte“. — Nu vel, du ægte! gjør det Brev sin Virkning, og slaaer mit Paafund til, faaer Slegfredsønnen Bugt med den ægte Søn! — jeg groer, jeg trives. I Guder, staaer nu Slegfredsønner bi!

(Gloster kommer.)

Gloster.

Kent fredløs! Frankrigs Konge reist i Brede!
 Vor Konge reist iasten! nedlagt Kronen!
 indskrænket til en Aftægt! — I et Nu
 Alt dette skeet! — Nu Edmund! sig, hvad er det?

Edmund.

Undskyld, naadige Herre, slet Intet!

(skjuler Brevet.)

Gloster.

Hvorfor skjuler du saa ivrigt det Brev?

Edmund.

Jeg veed intet Nyt, Herre!

Gloster.

Hvad var det for et Papir, du stod og læste?

Edmund.

Det var Jngenting, Herre!

Gloster.

Jngenting? Hvortil behøves da det forstræffelige Hastværk med at putte det i Lommen. Jngenting trænger ikke saaledes til at skjules. Er det Jngenting, saa kan jeg spare mine Brillen.

Edmund.

Jeg beder, Eders Naade, tilgiv mig; det er et Brev fra min Broder, som jeg ikke har læst helt ud; men efter det, jeg har læst, er det ikke skicket til at komme Eder for Dine.

Gloster.

Giv mig Brevet, siger jeg.

Edmund.

Jeg gjør Uret, hvad enten jeg holder det tilbage eller giver det fra mig. Indholdet, saavidt jeg kan forstaae det, fortjener Dadel.

Gloster.

Lad mig see! lad mig see!

Edmund.

Jeg haaber, til min Broders Undskyldning, at han har skrevet det blot for at sætte min Rettskaffenhed paa Prøve.

Gloster (læser.)

„Dette statskloge Paafund, denne Urefrygt for Alderdommen forbittrer os Livet i vore bedste Aar, og forholder os vor Formue, til vi blive for gamle til at nyde den. Jeg begynder at finde en daarlig og taabelig Trældom i dette Alderdommens Tyranni, der hersker, ikke fordi det har Magt, men fordi det bliver taalt. Kom til mig, at jeg kan tale mere med dig derom. Derjom vor Fader vilde sove, til jeg

vakte ham, skulde du for stedse nyde Halvdelen af hans Indtægter og blive høifig elsket af

Din Broder

Edgar."

Ha! en Sammensværgelse! — „Vilde sove, til jeg vakkede ham!" — „nyde Halvdelen af hans Indtægter". — Min Søn, Edgar! havde han Haand til at skrive dette? Hjerter og Hjerne til at udruge det? — Naar fik du det? hvem bragte det?

Edmund.

Det blev ikke bragt mig, Eders Naade; det er netop det Fine ved Sagen; jeg fandt det kastet ind af mit Kammerers vindue.

Gloster.

Er du vis paa, at det er din Broders Haand?

Edmund.

Hvis Indholdet var godt, Eders Naade, turde jeg sværge paa, at det var hans Haand; men, som det nu er, vilde jeg gjerne troe, at det ikke er hans.

Gloster.

Det er hans.

Edmund.

Det er hans Haand, Eders Naade! men jeg haaber hans Hjerter har Intet med Indholdet at gjøre.

Gloster.

Har han aldrig før søgt at udforske din Mening om den Sag?

Edmund.

Aldrig, naadige Herre! men jeg har tidt hørt ham paa staae, at det var det rette, at naar Sønner kom til Skjels Alder, og Fædre bleve affældige, skulde Faderen staae under Sønnens Bærgemaal, og Sønnen raade for hans Guds og Midler.

Gloster.

O, Niding, Niding! — Netop det, som han siger i Brevet! — Forfærdelige Skurk! unaturlige, affhyelige, dyrifte Skurk! værre end dyrift! — Gaa strax! søg ham op! — Han skal fængsles! — gruelige Skurk! — Hvor er han?

Edmund.

Det veed jeg ikke forvist, naadige Herre. Dersom det maatte behage Eder, at styre Eders Harme imod min Broder, indtil I fik bedre Bevis for hans Hensigt, saa gif I sikkrere tilbærks. Hvis I derimod farer voldelig frem imod ham, og tager feil af hans Hensigt, saa vil det gjøre et stort Stkaar i Eders Ære, og kvæle hans sønlige Hjertelag imod Eder. Jeg tør sætte mit Liv til Pant paa, at han har skrevet dette for at sætte min Hengivenhed for Eders Naade paa Prøve, og slet ikke høvt noget Dndt ifinde dermed.

Gloster.

Troer du det?

Edmund.

Hvis Eders Naade saa tykkes, vil jeg bringe Eder til et Sted, hvor I kan høre os tale om denne Sag, og saaledes overtude Eder med egne Dren, og det uden længere Opsættelse end til iaften.

Gloster.

Han kan ikke være et saabant Uhyre!

Edmund.

Dg er det sikkerlig heller ikke.

Gloster.

Mod sin Fader, som elsker ham saa ømt og inderlig! — Himmel og Jord! — Edmund! søg ham op! Dpred mig hans inderste Tanker! Driv hele Sagen, som din egen Klogskab tilsigter dig. Jeg vilde give Alt, hvad jeg eier, for at være sikker i min Sag.

Edmund.

Jeg vil strax søge ham op, Herre, tage Sagen fat, som jeg seer Leilighed til, og give Eder Underretning.

Gloster.

Disse Formørkelser for nylig i Sol og Maane spaae os intet godt. Om end Naturvidenskabten forklarer dem saa eller saa, føler Naturen selv dog Svøben af det, som følger efter; Kjærlighed kjølnes, Venstabs svigter, Brødre lives; i Stæderne Oprør, i Landene Tvebragt, i Borgene Forræderi, og Baandet er brudt mellem Fader og Søn. Spaadommen opfyldes ogsaa paa min ugudelige Søn, — der er Søn mod Fader; Kongen fornægter Naturens Bud, — der er Fader mod Barn. Vi have levet vor bedste Tid: Rænker, Falskhed, Forræderi og alle ødelæggende Forstyrrelser følge os med Angst og Uro til vor Grav! — Gaa paa Spor efter den Niding, Edmund; det skal ikke være din Skade; gjør dit bedste. — Og den ædle, grundærlige Kent forvist! — hans Brøde var hans Ærlighed! — Sælsomt!

(gaaer.)

Edmund.

Hvor det gaaer udmærket naragtigt til i Verden. Naar vi blive syge i vor Medgang, — det kommer tidt af vor egen Umaadelighed, — saa skyde vi Skylden for vore Uheld paa Solen, Maanen og Stjernerne. Som om vi vare Skurke af Nødvendighed, Daarer af Himlens Tilskyndelse, Skjelmer, Tyve og Forrædere ifølge Esærernes overvældende Magt, Drankere, Løgnere og Skjørlevnere af nødtvungen Lydigheid mod Planeternes Indskyndelse; og som om en guddommelig Kraft drev os til alt det Onde, vi gjør. Det var en herlig Udflugt for den Liderrige, at give en Stjerne Skylden for sin utugtige Lyst! Min Fader blev enig med min Moder under Dragens Hale, og min Fødsel indtraf under den store

Bjørn; deraf følger, at jeg er raa og vellystig. — Jeg var bleven den, jeg er, om saa den jomfrueligste Stjerne havde blinket ved Slegfredsønnens Fødsel. Edgar —

(Edgar træder ind.)

Lilpas! der er han, ligesom Opløsningen i den gamle Komedie. — Min Rolle er „den tungsindige Stjelm“ og et Suk som Thomas fra Daarekisten. — O! de Formørkelser ere Varsler for al denne Tvedragt! —

Edgar.

Hvad for Noget! Broder Edmund! hvad er det for dybsindige Betragtninger, du er falden hen i?

Edmund.

Broder, jeg staaer og tænker paa en Spaadom, jeg læste forgangen Dag, om hvad der skulde følge paa disse Formørkelser.

Edgar.

Giver du dig af med saadanne Ting.

Edmund.

Jeg forsikkrer dig, de følger, han skriver om, træffe desto værre ind, som unaturlig Tvedragt mellem Barn og Fader, Landsarsot, Dyrtdid, gammelt Venstabs Brud, Splid i Staten, Trusler mod Kongen og hans gode Mænd, ugrundet Mistro, Benneres Forvisning, Krigshæres Adsplittelse, Egtestabsffilsmisser, og jeg veed ikke hvad.

Edgar.

Hvor længe er det siden, du har givet dig i Lag med Stjernedyderne?

Edmund.

Hør nu, naar saae du min Fader sidst?

Edgar.

Igaar aftes.

Edmund.

Talte du med ham?

Edgar.

Ja, to hele Timer.

Edmund.

Stiltes I ad som Benner? mærkede du ingen Utilfreds-
hed hos ham i Ord eller Miner?

Edgar.

Nei ingenlunde.

Edmund.

Huff dig om, hvormed du kan have fornærmet ham,
og, jeg beder dig, hold dig borte fra ham, indtil en kort
Tid har aftjølet hans Brede, der nu raser saaledes i ham,
at den knap kunde stilles ved at øve Bold imod dig.

Edgar.

En Niding maa have sat Dndt for mig.

Edmund.

Det er det, jeg frygter for. Jeg beder dig, undgaa
ham omhyggeligt, indtil hans Forbittrelse har lagt sig, og
vil du lyde mig, saa skjul dig i mit Kammer; der vil jeg
indrette det saaledes, at du kan høre ham tale. Jeg beder
dig, gaa! her er min Nøgle. — Hvis du gaaer ud, saa gaa
i Harniff.

Edgar.

I Harniff, Broder?

Edmund.

Broder, jeg raader dig til dit Bedste, gaa i Harniff.
Saasandt jeg er en ærlig Mand, man har intet Godt ifinde
imod dig. Jeg har fortalt dig, hvad jeg har seet og hørt,
men kun saa løseligt. Intet kan lignedes ved det, saa grueligt
er det. Jeg beder dig, kom afsted!

Edgar.

Vil du snart lade mig høre fra dig?

Edmund.

Du kan stole paa mig i denne Sag.

(Edgar gaaer.)

Min Fader er lettroende; min Broder er ædel, hans Natur saa fjern fra Svig, at knap han troer derpaa. Min List besnærer helt let hans dumme Uerlighed. — Det gaaer! — Ved Kløgt, om ei ved Byrd jeg vinder Land; Alt er mig godt, hvad Maalet tjene kan!

Tredie Scene.

En Sal i Hertugen af Albanien's Borg.

(Goneril og Oswald komme ind.)

Goneril.

Slog min Fader min Kammersvend, fordi han satte hans Hofnar irette?

Oswald.

Ja, Eders Naade.

Goneril.

Han plager mig ved Dag og Nat; hver Time han farer frem med Paafund, der kun føre til Riv og Splid. Jeg vil ei taale det. Hans Mænd er trættekjære. Selv han skjælder for hver en Smaating. — Naar han kommer hjem fra Jagten, vil jeg ikke tale med ham. Sig, jeg er syg; og, hvis I knapper af den fordums Høflighed, saa gjør I vel; Ansvaret tager jeg paa mig.

(Horn udenfor.)

Dswald.

Min Frue,
han er paa Veien hid; jeg hører ham.

Goneril.

Vær tvær og ligegyldig, naar Jer synes,
I og de Andre; det maa bryde løs;
ifald han vrede, lad ham gaae til Regan;
jeg veed, at hun er sindet som jeg selv
og vil ei kues. Laabelige Gamle,
der vil udøve Magten, som han bortgav!
Saasandt jeg lever! Gamle Daarer blive
til Børn paany, der aves maa med Lugt,
naar venlig Godhed bliver uden Frugt.
Huff paa, hvad jeg har sagt Jer.

Dswald.

Sa, min Frue.

Goneril.

Dg see kun tvært til Ridderne, og bryd Jer
om Følgen ei; byd Eders Folk det samme.
Jeg søger Leilighed, og faaer den, til
at tage Bladet ret fra Munden. — Strax
jeg skriver til min Søster, at hun vælger
den samme Vej som jeg. — Gjør Taslet færdigt.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

En Sal i samme Borg.

(Kent kommer ind, forslædt.)

Kent.

Hvis nu jeg laane kan en anden Røst,
der gjør min Tale fremmed, saa kan vel
min gode Hensigt naae det Maal, hvorfor

jeg gaaer formummet. Nu, fredløse Kent,
 hvis du kan tjene der, hvor du er domfældt,
 — Gud giv det! — saa skal den Herre, som
 du elsker, faae i dig en nidhær Tjener!

(Horn udenfor. Lear, Riddere og Følge komme ind.)

Lear.

Lad mig ikke vente et Dieblif efter Middagsmaaltidet.

Gaa, lad det rette an!

(en Tjener gaaer.)

Hvad nu? hvem er du?

Kent.

En Mand, Herre.

Lear.

Hvad giver du dig ud for? Hvad vil du have af mig?

Kent.

Jeg giver mig ud for at være ikke mindre end jeg
 synes; at tjene den tro, som vil troe mig; at holde af den,
 som er ærlig, omgaaes med den, som er forstandig og taler
 lidt, at frygte Guds Dom, at slaaes, naar jeg ikke kan und-
 gaae det, og ikke spise Fift.

Lear.

Hvad er du?

Kent.

En grumme ærlig Karl, og ligesaa fattig som Kongen.

Lear.

Er du ligesaa fattig af en Undersaat at være som han
 af en Konge at være, saa er du fattig nok. Hvad vil du
 have?

Kent.

Tjeneste.

Lear.

Hvem vil du tjene?

Ser.

Kent.

Lear.

Kjender du mig, min Ven?

Kent.

Nei, Herre; men I har Noget i Eders Ansyn, som jeg gjerne vilde kalde Herre.

Lear.

Hvad er det?

Kent.

Høihed.

Lear.

Hvilken Tjeneste kan du gjøre?

Kent.

Jeg kan tie med en ustyldig Hemmelighed, ride, løbe, fortælle en morsom Historie saaledes, at Ingen leer deraf, og stille mig slet og ret ved et slet og ret Ord; hvad Folk, som de er flest, due til, det kan jeg ogsaa paatage mig, og det bedste hos mig er min Iver.

Lear.

Hvor gammel er du?

Kent.

Ikke saa ung, Herre, at jeg kan elske en Kvinde for hendes Sang, heller ikke saa gammel, at jeg kan forgabe mig i hende for ingen Ting; jeg har otte og fyrretyve Aar paa Bagen.

Lear.

Følg mig! du skal tjene mig; hvis du huer mig lige saagodt efter Bordet som nu, saa vil jeg ikke stilles ved dig for det første. — Middagsmaden! Heida! Middagsmaden! — Hvor er min Knøs, min Nar? Gaa og hent mig min Nar!

(Oswald kommer.)

Hør, du der! hvor er min Datter?

Oswald.

Undskyld!

(han gaaer.)

Lear.

Hvad siger den Karl? kald det Drog tilbage! — Hvor er min Nar? holla! — jeg troer, hele Verden sover! — Nu da! hvor blev den Bantrevning af?

En Ridder.

Eders Naade, han siger, at Eders Datter er ikke vel.

Lear.

Hvorfor kom den Træl ikke tilbage, da jeg kaldte paa ham.

Ridderen.

Han svarede rent ud, Herre, at han vilde ikke.

Lear.

Vilde ikke!

Ridderen.

Eders Naade, jeg veed ikke, hvorledes det hænger sammen; men saavidt jeg skjønner, bliver Eders Høihed ikke behandlet med samme ærbødige Opmærksomhed, som før; det er tydeligt, at Høfligheden er i stærkt Ustagende saavel hos Tjenerstabet, som hos Hertugen selv og Eders Datter.

Lear.

Ha! troer du det?

Ridderen.

Seg beder om Tilgivelse, hvis jeg tager feil; thi min Pligt forbyder mig at tie, naar jeg seer, at Eders Høihed bliver fornærmet.

Lear.

Du minder mig kun om mine egne Tanker; jeg har mærket stor Kulde og Uopmærksomhed i den sidste Tid; men

jeg har snarere bebreidet mig selv en altfor nøieseende Mistæntfomhed, end anseet det for virkelig, forsættlig og overlagt Uhosflighed. Jeg vil undersøge den Sag nøiere. — Men hvor er min Nar? Jeg har ikke seet ham i to hele Dage.

Ridderen.

Siden den unge Prindsesse drog til Frankrig, Herre, gaaer Narren og spinder hen.

Lear.

Ikke mere om det! jeg har nok mærket det. — Gaa nu, og sig min Datter, at jeg ønsker at tale med hende. — Gaa du, og hent mig min Nar! —

(Ridderen og en anden af Følget gaae.)

(Oswald kommer tilbage.)

Hør, du der! Kom hid, du. Hvem er jeg?

Oswald.

Hendes Naades Fader.

Lear.

Hendes Naades Fader! — Du, hans Naades Slynge! Du lurvede Hund! Træl! Røter!

Oswald.

Om Forladelse, Eders Naade, jeg er slet ikke Noget af alt dette.

Lear.

Tør du laane mig Dine, Skurk!

(han slaaer ham.)

Oswald.

Jeg lader mig ikke slaae, Eders Naade!

Kent.

Heller ikke spænde Ben for, du elendige Blære?

(spænder Ben for ham.)

Lear.

Laf, min Ben! du er i min Tjeneste, og jeg vil være dig huld.

Kent.

Naa, staa op og pak dig; jeg skal lære dig at gjøre Forstjæl paa Folk. — Afsted, afsted! Hvis du vil maale nok engang, hvor lang en Stubbert som du er, saa bliv. Men nu afsted! pak dig! Er du ved dine fulde fem? — Saa!
(støder ham ud.)

Lear.

Nu, min ærlige Gut! jeg takker dig; der har du Fæstepenge.

(giver Kent Penge.)

(Narren kommer ind.)

Narren.

Lad mig ogsaa fæste ham; — her er min Hætte.

(giver Kent sin Narrehætte.)

Lear.

Nu, min vakkre Knøs, hvor gaaer det?

Narren (til Kent.)

Hør, min Ven, du gjorde bedst i at tage imod min Hætte.

Kent.

Hvorfor det, Nar?

Narren.

Hvorfor! fordi du holder med En, som ikke længer er i Bælten. Nei, kan du ikke smile, efter som Vinden blæser, vil du snart faae Snue. Der, tag min Narrehætte. See, den Tyr har forskudt to af sine Døttre og givet den tredie en Belsignelse imod sin Villie. Vil du følge ham, saa maa du endelig bære min Hætte. — Naa da, Fatter! — Gid jeg havde to Narrehætter og to Døttre.

Lear.

Hvorfor, lille Søn?

Narren.

Dersom jeg havde givet dem Alt, hvad jeg eiede, vilde

jeg beholde mine Narrehætter selv. Der har du min; tig nu en til af dine Døttre.

Lear.

Tag dig iagt for Pidsfen, Knægt!

Narren.

Sandheden er en Hund, der maa i Hundehuset; den skal pidsfes ud, medens Stovertøven kan sidde ved Dønnen og stinke.

Lear.

En bandsat Snert til mig!

Narren.

Hør, jeg vil lære dig et Tankesprog.

Lear.

Gjør det.

Narren.

Hør efter, Fatter!

Hav meer, end Følt troer,
 sig ei Alt, hvad i dig boer,
 laan ei bort alt dit Guds,
 rid meer end du gaaer tilfods,
 lær meer, end du troer,
 vogt dig ved Lærningbord,
 bliv fra Piger og Krus,
 og tag Vare paa dit Hus;
 saa bliver du forsand
 engang en holden Mand.

Lear.

Det er Jngenting, Nar.

Narren.

Saa ligner det Advokatens Tale, naar han ikke har faaet sit Salarium; du har ikke givet mig Noget for det. Kan du ikke bruge Jngenting til Noget, Fatter?

Lear.

Nei, min Søn, af Jngenting kommer Jngenting.

Marren (til Kent.)

O, fortæl du ham, at saa meget beløber Indtægten af hans Kongerige sig til; naar en Nar siger det, troer han det ikke.

Lear.

En bitter Nar!

Marren.

Kjender du Forstjellen, min Dreng, mellem en bitter Nar og en sød Nar?

Lear.

Nei, Knøs, lær mig den.

Marren.

Den Herre, som har raadet dig
at lægge Kronen ned,
ham kan du stille her hos mig, —
staa selv kun i hans Sted.

Den bittre og den søde Nar

J seer da sammen her:

den ene Narredragten har,

den anden staaer jo der.

Lear.

Kalder du mig en Nar, Knægt?

Marren.

Alle dine andre Titler har du givet bort; denne er du født og baaren med.

Kent.

Deri er han ikke saa ganske en Nar, Eders Naade.

Marren.

Nei, det troer jeg nok; de store og fornemme Herrer gaae mig ind i Næringen; hvis jeg fik Monopol, vilde de

have deres Del af Profiten, og Damerne med; de vilde ikke lade mig beholde hele min Naragtighed for mig selv; de vilde rapse. — Giv mig et Æg, Fatter, saa vil jeg give dig to Ting for een.

Lear.

Hvad skal det være for to Ting?

Narren.

Seer du, naar jeg har staaet Ægget midt over og druffet Blommen, vil jeg give dig begge Skallerne. Da du kløvede din Krone midt over og gav begge Stykker bort, da var du ligesaa klog som den, der bar sit Æsen paa Ryggen over Polen. Du havde kun lidt Forstand under den sølverhvide Krone, da du gav Guldkronen bort. Dersom jeg nu taler som en Nar, saa lad den pidste, som først mener det.

(singer.)

Saa slet for Narre var intet Nar;
 Al Næring monne de tabe;
 thi viis Mand nu med Brigen gaaer
 og teer sig som en Abe.

Lear.

Naar pleiede du at være saa fuld af Sang, Knægt?

Narren.

Det er en Skif, jeg har faaet, lige siden du sagde Mama til dine Døttre; thi, da du gav dem Niset i Hænde og selv trak dine Buger ned,

(singer.)

Da drog de af Glæde dybe Suf,
 og jeg af Sorrig sang,
 at sliig en Konge gif Blindebuf,
 og mellem Gjætte sprang.

Hør, Fatter, hold en Skolemester, som kan lære din Nar at lyve; jeg vilde saa gjerne lære at lyve.

Lear.

Hvis du lyver, Knægt, faaer du af Pidsken.

Narren.

Jeg kan ikke blive klog paa, hvad du og dine Døttre er for et Slags Folk. De vil have mig pidsket, fordi jeg siger Sandhed; du vil have mig pidsket, fordi jeg lyver, og sommetider faaer jeg Pidsk, fordi jeg holder min Mund. Jeg vilde hellere være i hvis Sted det skulde være end i en Mars; men jeg vilde dog ikke være i dit Sted, Fatter; du har strælet dit Visdomsæble paa begge Sider og Ingenting ladet blive i Midten. Der kommer en af Strællerne.

(Goneril kommer ind.)

Lear.

Nu, Datter, hvorfor denne mørke Pande?

Mig tykkes, at du rynker den hel ofte.

Narren.

Du var en flink Karl dengang, da du ikke havde nødig at bryde dig om hendes Rynker i Panden. Nu er du et Hul uden Tal foran. Jeg er mere, end du er nu; jeg er en Nar, du er Ingenting. — (til Goneril) Ja vist, jeg skal nok holde min Mund; Eders Mine befaler mig det, skjøndt I siger Ingenting. — Hm, Hm!

Den, som giver, til han tigger,

skal slaaes til han ligger. —

(peger paa Lear.)

Det er en tom Vertebælg.

Goneril.

Gi denne Eders kaade Nar alene, men fler af Eders frække Følge klamres og fives hver en Stund; utaalelig er deres Svir og Støi. Jeg havde ventet, saasnart jeg meldte Eder dette, Herre,

at finde sikker Hjælp, men frygter nu,
 som I har nylig talt og handlet selv,
 at I beskytter og med Eders Bisald
 opmuntrer saadan Færd; ifald saa var,
 saa vilde Straffen sikkert følge Brøden,
 Gjengjældelsen ei sove; og endstjøndt
 dens Maal er gavnlig Orden, kunde let
 dens Virkning volde Eder Krænkelse,
 som ellers maatte lægges os til Last,
 men som Nødvendigheden kalder Klogskab.

Marren.

Ja, for seer du, Fatter:

Liden Gjørdesmut fostrede Gjøgen saa vel,
 at Gjøgen blev stor og bed den ihjel. —
 Og ud gif vort Lys, og vi sad i Mørke.

Lear.

Er I vor Datter?

Goneril.

Gid I vilde bruge
 den sunde Sands, jeg veed, I mangler ikke,
 og jage bort de Luner, som en Stund
 har rent forvandlet Eders sande Væsen.

Marren.

Skulde et Usen ikke mærke, at der er bundet en Hest bag
 dens Karre? — Hei, Johanne, du skal være min Kjæreste!

Lear.

Er Nogen her, som kjenner mig? — Nei dette
 er ikke Lear? — Er det hans Gang? hans Tale?
 hvor er hans Dine? hans Forstand er svækket,
 hvis ei hans Sandser er i Dvale dysset.
 Hvad? er jeg vaagen? — det er ikke muligt. —
 Kan Ingen sige, hvem jeg er?

Narren.

Lears Skygge.

Lear.

Jeg gad dog vide det; thi Kongesmykket og min Bevidsthed og Fornuft vil bilde mig falskeligen ind, jeg havde Døttre.

Narren.

Som vil gjøre dig til en lydig Fader.

Lear.

Hvad hedder I, min sjonne Frue?

Goneril.

Herre,

den kunstlede Forundring smager stærkt af Eders andre nye Grillen. Vis mig den Godhed at forstaae min Hensigt rigtigt. I er en gammel og ærværdig Mand og skulde være viis. Her holder I et hundred Riddere og Svende, Mænd saa vilde, frække, uden Tugt og Orden, at dette Hof, af deres Sæder smittet, er lig et Krohus; Svir og Utugt gjør det mere lig et Vinhus og en Rippe end Fyrsters Bolig. Selv for Stammens Skyld maa dette ændres. Lad da den ei bede forgjæves, der kan tage det, hun ønsker; formindst Jert Følge lidt, og lad den Rest, som I beholder, være Mænd, der passe for Eders Alder, og som vide, hvad de skyldte sig og Eder.

Lear.

Mulm og Djævla! —

Sadl mine Heste! — kald mit Følge sammen! —

Banslægtede Bastard! jeg skal ei længer
besvære dig; jeg har endnu en Datter!

Goneril.

J flaaer jo mine Folk; Hert vilde Slæng
behandler bedre Mænd som deres Trælle.

(Hertugen af Albanien kommer ind.)

Lear.

See den, som angreer, naar det er for sent! —
J der, min Hertug? er det Eders Willie?
tal! — Mine Heste! — Utaknemlighed,
du Helvedaand med Marmorhjerter! du
langt mere rædsom hos et Barn at see
end Havets Udyr!

Albanien.

Vær dog rolig, Herre.

Lear (til Goneril.)

Du lyber, lede Drage! alt mit Følge
bestaaer kun af udsøgte Hædersmænd,
som kjende nøie hvert et Pligtens Bud
og vogte strengt og nøieregnende
paa Ravnets Ere. — O, du ringe Brøde,
hvor hæslig syntes du mig hos Cordelia,
og som en vældig Løftestang du rokked
Naturens Bygning i mig fra sin Grundvold,
drev af mit Hjerte Kjærligheden ud
og fyldte det med Galde! — Lear! Lear! Lear!

(Slaaer sig for Panden.)

Slaa paa den Port, som lod din Daarskab ind
og ud dit dyre Vid! — Gaaer, mine Mænd!

Albanien.

Jeg er udfyldig, Eders Høihed! veed ei,
hvad der saa stærkt bevæger Eders Sind.

Lear.

Det kan vel være! — Her, Natur! o her mig,
 du naaderige Guddom! Stands dit Forsæt,
 hvis du vil gjøre denne Skabning frugtbar!
 lad hendes Modersfjød forblive goldt,
 lad hendes Fødselsevne visne hen!
 af hendes skrantne Liv lad aldrig komme
 et Barn til hendes Fryd. Men — skal hun føde —
 da vorde det et Smertensbarn; det leve
 til fjendst og unaturlig Kval for hende;
 det grave Rynker i den unge Pande
 og fure hendes Kind med Taarestømme
 og lønne hendes Modersorg og Omhed
 med Spot og Haan, at hun maa føle selv
 den Smerte, mere skarp end Slangens Bid,
 et utaknemligt Barn at eie! — Bort!

(han gaaer.)

Albanien.

I høie Guder! hvad vil dette sige?

Goneril.

Bryd Eder aldrig om at vide mere;
 men lad hans Luner have deres Løb,
 som Alderdommens Daarskab styrer dem.

(Lear kommer tilbage.)

Lear.

Hvordan! Halvhundrede af mine Mænd
 paa engang Afsted! inden fjorten Dage!

Albanien.

Hvad er der hændet, Herre?

Lear.

I skal høre! —

Ha! Liv og Død! jeg blues ved, at du

formaaer at ryste saa min Manddomskraft,
 at disse hebe Taarer, der frembryde
 imod min Villie, skal for din Skyld rinde.
 Gid Pest og Kræft dig ramme! gib en Faders
 Forbandelse maa gennemtrænge dig
 til Marv og Ben med Saar, som aldrig læges!
 I gamle, dumme Dine, hvis I græde
 endnu engang for denne Sag, saa river
 jeg Eder ud og kaster Eder hen
 at bløde Veret med det Band, I spille. —
 Ha! lad saa være! — jeg har end en Datter,
 som er, det veed jeg sikkert, om og hjærlig;
 naar hun erfarer dette, vil hun slænge
 dit Ulveffjæs med sine Negle. Du
 skal see mig atter i den Skikkelse,
 du troer for evigt kastet bort; — det skal du!

(Lear, Kent og Følget gaaer.)

Goneril.

Der kan I høre.

Albanien.

Goneril, hvor høit
 jeg elsker Eder, kan jeg dog ei være
 saa helt partist.

Goneril.

Vær I kun rolig! — Oswald! —

(til Narren.)

Du, mere Skjelm end Nar, følg med din Herre!

Narren.

Fatter Lear! Fatter Lear! bi lidt og tag Narren med
 dig.

Hadde jeg Ræven i Sax
 og en Datter af det Slags,

jeg hængte dem strax,
 om saa min Hætte skulde Strikken betale.
 Nu vil Narren sig anbefale.

(gaaer.)

Goneril.

Ret skøgtigt udtænkt! Hundred Riddere!
 det var forsigtig Statsklogt, om vi lod ham
 beholde hundred pandserklædte Mænd;
 javist, at ved hvert Lune, Grille, Nykke,
 hvert Klagemaal, hvert Udbrud af hans Harme,
 med denne Magt han havde kan sin Daarstab,
 imens han holder i sin Haand vort Liv. —
 Hør, Oswald.

Albanien.

Nu, den Frygt gaaer vist for vidt.

Goneril.

Det er da mere sikkert end at gaae
 for vidt i Tillid; heller vil jeg rydde
 tilside det, jeg frygter for, end frygte
 bestandig for at ryddes selv tilside.
 Jeg kjender ham; hvad han har yttret, har
 jeg skrevet til min Søster; tager hun
 mod ham med samt hans hundred Riddere,
 naar jeg har vist, hvor uklogt — — Oswald dog!

(Hushovmesteren kommer.)

Nu, har I skrevet Brevet til min Søster?

Hushovmesteren.

Ja, Frue.

Goneril.

Tag saa Folk med, og til Hest!
 meld hende, hvad jeg frygter, og søi til
 af Eders egne Grunde, hvad der kan

bestyrke det end mer. Saa skynd Jer nu,
 vær hjemme snart igjen.

(Hushovmesteren gaaer.)

Nei, nei min Husbond,
 den mælkesøde Mildhed, som I viser,
 vil jeg just ei fordømme; men, tilgiv,
 I dables meer for Mangel paa Forstand,
 end prises for en Mildhed, der gjør Skade.

Albanien.

Hvor grant I seer, jeg veed ei; men at rette
 det Gode, fører stundom til det Slette.

Goneril.

Nu, saa —

Albanien.

Godt, godt! lad see, hvad Enden bliver.

(de gaae.)

Femte Scene.

Borggaarden.

(Lear, Kent og Narren komme ind.)

Lear.

Rid iforveien til Gloster By med dette Brev. Sig
 ikke mere til min Datter om, hvad du veed, end hvad hun
 selv vil spørge dig om i Anledning af Brevet. Hvis du ikke
 skynder dig, er jeg der førend du.

Kent.

Raadige Herre, jeg vil ikke sove, førend jeg har afleveret
 Brevet.

(gaaer.)

Narren.

Hvis man havde Hjernen i Hælene, var man saa ikke
 udsat for at faae Frost i den?

Lear.

Jo, min Dreng.

Narren.

Naa, saa vær du glad; din Forstand skal ikke komme til at gaae paa Tøfler.

Lear.

Ha, Ha, Ha!

Narren.

Du skal see, din anden Datter vil behandle dig hjærligt; for omendstjøndt hun ligner denne her ligesaa meget, som et Skovæble ligner et Haveæble, saa veed jeg dog nok, hvad jeg veed.

Lear.

Hvad veed du da, min Gut?

Narren.

Hun vil være denne saa lig i Smag som det ene Skovæble det andet. — Kan du sige mig, hvorfor man har Næsen midt i Ansigtet?

Lear.

Nei.

Narren.

Jo, for at man kan have Dinene paa begge Sider af Næsen, saa, hvad man ikke kan lugte sig til, det kan man sige sig til.

Lear.

Jeg gjorde hende Uret.

Narren.

Kan du sige, hvorledes en Østers gjør sin Skal.

Lear.

Nei.

Narren.

Ja, jeg heller ikke; men jeg kan sige dig, hvorfor en Snegl har et Hus.

Lear.

Hvorfor?

Narren.

So, for at stifte sit Hoved i; ikke for at give det bort til sine Døttre og lade sine Horn være uden Foderal.

Lear.

Jeg vil forglemme min Natur! — Saa hjærlig en Fader! — Ere mine Heste færdige?

Narren.

Dine Hæser ere gaaede ud efter dem. Grunden, hvorfor Syvstjernen kun er syv Stjerner, er en ypperlig Grund.

Lear.

Fordi der ikke er otte.

Narren.

Rigtig! der kunde blive en dygtig Nar af dig.

Lear.

Tage det tilbage med Magt! — Gruelige Utaknemlighed!

Narren.

Hvis du var min Nar, Fatter, fik du Bidst, fordi du bliver gammel for Tiden.

Lear.

Hvad skal det sige?

Narren.

Du skulde ikke være bleven gammel, førend du havde faaet Forstand.

Lear.

Bevar mig blot for Vanvid, milde Himmel, for Vanvid blot! bevar mig dog min Fatning; vanvittig vilde jeg dog ikke være.

(En Ridder kommer ind.)

Nu, ere mine Heste færdige?

Ridderen.

Ja, Eders Naade.

Le ar.

Rom da med, min Gut!

Marren.

Den Nø, som leer ad mig, naar jeg gaaer bort,
blir staffet Nø, hvis Intet blir for kort.

(Alle gaae.)

Anden Act.

Første Scene.

En Gaard i Jarlen af Glosters Borg.

(Edmund og Curan komme fra forskjellige Sider.)

Edmund.

Guds Fred, Curan.

Curan.

Det onsker jeg Eder, Herre. Jeg har været hos Eders
Fader og bragt ham Bud, at Hertugen af Cornwall og Re-
gan, hans Hertuginde, ville besøge ham iasten.

Edmund.

Hvor kommer det?

Curan.

Ja, det veed jeg ikke. I har vel hørt de Rygter, der
ere i Omløb, at sige, dem, der mumles om; thi endnu hvi-
stet man dem kun i Dreene paa hverandre.

Edmund.

Jeg har Intet hørt. Sig mig dog, hvad det er.

Curan.

Har I ikke hørt, at det seer ud til Ufred imellem Her-
tugerne af Cornwall og Albanien?

Edmund.

Iffe et Ord.

Guran.

Da vil I snart faae det at høre. Farvel, Herre.
(gaaer.)

Edmund.

Hertugen kommer her iaften? herligt!
det væver sig med Magt ind i min Plan!
Min Fader har sat Vagt ud for at gribe
min Broder, og jeg har en kilden Sag
i Bærk at sætte. Hjælp nu, Held og Rasthed! —
Min Broder! hør et Ord! — kom ned, min Broder!

(Edgar kommer.)

Min Fader lurker paa dig; — flygt herfra!
man har forraadt ham, hvor du stjuler dig;
nu har du Matten for dig, brug den da. —
Har du ei talt mod Hertugen af Cornwall? —
han er paa Veien hid, inat, med Hastværk,
og Regan med ham; — har du Intet yttret
imod hans Tvedragt med Albaniens Hertug?
tænk efter?

Edgar.

Intet Ord, det veed jeg vist.

Edmund.

Min Fader kommer, hører jeg; — tilgiv mig, —
jeg maa paa Skæmt nu drage Sværdet mod dig; —
træk, lad som du forsvarer dig; pas paa —
(høit.)

Giv dig! kom til min Fader! — Lys! hei, Lys! —
(sagte.) (høit.)

fly Broder! — Faller! Faller! — Nu Farvel! —

(Edgar gaaer.)

En Smule Blod vil faae dem til at troe,

at Dysten var alvorlig; —

(han saarer sin Arm.)

jeg har ofte

seet Sviregaster gjøre meer for Spøg. —

Ha, Fader! Fader! — Holdt! — Vil Ingen hjælpe?

(Gloster og Tjenere med Fakler komme ind.)

Gloster.

Nu, Edmund, hvor er Nidingen?

Edmund.

Her stod han

i Mørket med sin hvassse Klinge dragen,
og mumled fule Trolddomsord og kaldte
paa Maanen, at den skulde staae ham bi.

Gloster.

Hvor er han da?

Edmund.

See her, jeg bløder.

Gloster.

Edmund,

hvor er den Niding?

Edmund.

Den Vei flygted han,

da han slet ikke kunde —

Gloster.

Ha, forfølg ham!

sæt efter ham! —

(Tjenerne gaae.)

slet ikke kunde — hvad?

Edmund.

Formaae mig til at myrde Eders Naade;
jeg sagde ham, mod Fademord nedslunge
de vrede Guder alle deres Lordner;
jeg nævnte ham de mange, stærke Vaand,

der knytte Barn til Fader, — endelig,
 da han fornam min dybe Affsty for
 sliq unaturlig Gjerning, førte han
 i vilden Harm et Stød imod mit Bryst,
 som var udæffet, og han traf min Arm.
 Men, da han saae mit Sind, oprørt af Harm
 og freidigt ved den gode Ret, sig reise
 til Modstand, — eller muligt skræffet ved
 mit Raab om Hjælp, — da flygted han ihast.

Gloster.

Hvor langt han flygter, her i Riget skal
 han ikke slippe fri, og findes han,
 er det hans visse Død. — Den ædle Hertug,
 min Herre og Bestytter, kommer hid
 iasten; med hans Minde vil jeg gjøre
 bekjendt, at, hvo ham finder, skal belønnes,
 naar han til Doms den feige Morder bringer;
 men hvo som skjuler ham, skal være dødsens.

Edmund.

Da jeg fraraadte ham hans Plan og fandt
 ham fast bestemt, med haarde Ord jeg trued
 at aabenbare Alt; da svared han:

„Du Stodder, Slegsfredson! troer du, naar jeg
 stod frem imod dig, nogen Mand slog Lid
 til Sandhed, Dyd og Velighed hos dig
 og troede dine Ord? Nei, hvis jeg nægted, —
 og nægte vilde jeg, om end du lagde
 min Haandskrift frem, — saa gjorde jeg det Hele
 til Dypspind, Rænker, Helvedlist af dig.
 Du maatte gjøre Verden døv og blind,
 hvis ei den skulde mærke, at min Død

var dig til Gavn, og at du deri har en mægtig Spore til at søge den."

Gloster.

En saa forhærdet Niding! han vil fragaae sit Brev? — o, jeg var aldrig Fader til ham!

(Trompeten høres.)

Hør, Hertugens Trompet! — ikke veed jeg, hvorfor han kommer. — Alle Havne vil jeg spærre; den Forræder skal ei slippe; — det maa vor Hertug tilstaae mig; — hans Billed skal sendes sjernt og nær, at hele Riget kan kjende ham; og du, som er en god og trofast Søn, skal arve mine Lande; det vil jeg sørge for.

(Hertugen af Cornwall og Regan komme med Følge.)

Cornwall.

Hvorledes gaaer det min ædle Ven? just som jeg kom hertil, i denne Stund, jeg hørte sære Rygter.

Regan.

Hvis det er sandt, kan Hævnens ramme Forbryderen haardt nok. Hvor gaaer det, Herre?

Gloster.

O, han har knust mit gamle Hjerte, knust.

Regan.

Min Faders Gud søn stod Jer efter Livet? hvad? Eders Edgar, som min Fader selv gav Navn i Daaben?

Gloster.

O, min Frue, Stammen vil gjerne skjule det.

Regan.

Var han i Ledtog
med disse vilde Riddere, der tjene
min Fader?

Gloster.

Derom veed jeg Intet, Frue; —
det er for håardt, for håardt!

Edmund.

Ja vel, min Frue,
han var i deres Lag.

Regan.

Hvad Under da,
hans Hu stod til det Onde? de har ægget
ham til den Gamles Mord, kun for at øde
hans Gods i Sus og Dus. Min Søster har
iaften just sendt mig en Skildring af dem
med slig Advarsel, at ifald de gjæste
mit Hus, saa vil jeg ikke være der.

Cornwall.

Jeg heller ikke, Regan. — Som jeg hører,
I, Edmund, har vist sønlig Trofasthed
mod Eders Fader.

Edmund.

Det var kun min Pligt.

Gloster.

Han robed mig hans Svig, og fik det Saar,
I seer, idet han vilde gribe ham.

Cornwall.

Er der sat efter ham?

Gloster.

Ja, Eders Raade.

Cornwall.

Vel, hvis han bliver greben, skal hans Dndskab ei staae Nogen meer. Min Myndighed staaer helt til Eders Raadighed. — I, Edmund, hvis Lydighed og Trofskab nylig stod saa vel sin Prøve, I skal tjene os. Vi trænge just til Mænd af prøvet Trofskab og lægge strax Beslag paa Eder.

Edmund.

Herre,

jeg skal ialtsald tjene Jer med Trofskab.

Gloster.

Jeg takker Eders Naade paa hans Begne.

Cornwall.

I veed ei end, hvorfor vi gjæster Eder —

Regan.

Paa sliig en uvant Tid i Nattens Mørke.

En Sag af Bigtighed drev os herhid at søge Raad hos Eder, ædle Gloster. —

Min Fader skriver, — ligesaa min Søster, — om Tvistigheder, — som jeg troer, kan bedst forhandles borte fra mit Hjem. Herfra skal deres Sendebud affærdiges. —

Nu gode, gamle Ven, glem Eders Sorg, og giv os Eders høistfornødne Raad i denne Sag, som kræver snar Beslutning.

Gloster.

Jeg er til Tjeneste, min ædle Frue; velkommen skal I være paa min Borg!

(de gaae.)

Anden Scene.

Udenfor Glosters Borg.

(Kent og Oswald komme fra forskjellige Sider.)

Oswald.

God Morgen, min Ven; er du af Husets Folk?

Kent.

Ja vel.

Oswald.

Hvor kan vi sætte vore Heste?

Kent.

I Møddingepølen.

Oswald.

Naa, sig mig det nu, saa er du min Ven.

Kent.

Jeg er ikke din Ven.

Oswald.

Naa, saa bryder jeg mig heller ikke om dig.

Kent.

Harde jeg dig paa Lipsbury Overdrev, skulde jeg nok faae dig til at bryde dig om det.

Oswald.

Hvorfor behandler du mig saaledes? jeg kjender dig jo ikke.

Kent.

Men jeg kjender dig, Karl!

Oswald.

Hvem er jeg da?

Kent.

En Skurf, en Slyngel, en Tallerkenslifter! en gemen, opblæst, dum, tiggeragtig, udmaiet, storpralende, snavset Bondelømmel; en krysteragtig Usling, der heller støvner den, der prygler ham, end slaaer igjen, en Speilektiger, en Spyt-

fliffer, en Pynteduffe, en Pjalt, hvis Arv og Gie er en Ruffert; en Karl, som vilde være Ruffer, naar det kunde lønne sig; et Sammensurium af Skjelm, Stodder, Kryster og Kobler, af Roterrace og selv Roter; og jeg vil prygle dig, til du hylser og tuder, hvis du nægter en Loddel af dine Titler.

Dswald.

Hvad er du dog for et Afftum af en Karl, at du saaledes overfuser En, som du ikke kjender, og som ikke kjender dig?

Kent.

Hvad har du for en Fjernpande, du Skurk, at du tør nægte, at du kjender mig; er det to Dage siden, jeg spændte Ben for dig og mørbankede dig for Kongens Dine? Træk, du Niding; vel er det Nat, men Maanen skinner jo, og jeg skal raffe dig saaledes til, at den kan skinne lige igjennem din Krop, du gemene, nederdrægtige Landløber af Barbersvend! træk!

Dswald.

Bliv fra mig; jeg har Ingenting med dig at gjøre.

Kent.

Træk, Slyngel! du kommer med Breve imod Kongen og holder med Duffebarnet Forsængelighed imod hendes Faders Kongehøihed. Træk, du Kjeltring! eller jeg skal lave Bankeljød af dine Skanker! træk, Slyngel! kom an!

Dswald.

Hjælp! Mord! Hjælp!

Kent.

Forsvar dig, Træl! staa, Kjeltring! staa, du pyntede Hundebreng! forsvar dig!

(Slaer ham.)

Dswald.

Hjælp! Hjælp! Mord! Mord!

(Edmund, Cornwall, Regan, Gloster og Tjenere komme ind.)

Edmund.

Hvad er det? hvad er der paafærde? stilles ad!

Kent.

Ja, kom kun I, Junker Flødestjæg, om I har Lyst; jeg skal muntre Jer; kom, unge Herre!

Gloster.

Baaben! Sværd! Hvad er her paafærde!

Cornwall.

Hold Fred, saasandt I Eders Liv har hjært!
den, som slaar først, skal døe! hvad er paafærde?

Megan.

Det er min Søsters Sendebud og Kongens?

Cornwall.

Sig frem, hvad Grunden er til Eders Riv!

Dswald.

Jeg kan neppe komme til Nænde, Eders Naade!

Kent.

Det er intet Under, saaledes som du har anstrængt din Tapperhed. Du feige Stjengel! Naturen har ingen Del i dig; du er gjort af en Skræder!

Cornwall.

Du er mig en snurrig Karl; kan en Skræder gjøre Folk?

Kent.

Ja, en Skræder, Herre! En Stenhugger eller en Maler vilde aldrig have gjort saadant Fusterarbeide, om de saa kun havde været to Timer i Lære.

Cornwall.

Men sig, hvorledes Eders Riv begyndte.

Dswald.

Den gamle Skjelm, hvis Liv jeg nylig staaend, fordi jeg ynkede hans sølvgraa Stjæg —

Kent.

Du nederdrægtige B! du unyttige Bogstav! — Hvis
 J tillader det, Eders Naade, vil jeg støde denne urene Skurf
 saa sin som Melkalk, og stryge Bæggene paa det ureneste Sted
 dermed. — Skaane mit graa Skjæg! du Bispstjert!

Cornwall.

Ti, Karl! har du ei lært Erbødighed,
 uvorne Tølper?

Kent.

Jo, men Breden har
 sit Frisprog, Herre.

Cornwall.

Hvorfor er du vred?

Kent.

Fordi en Træl, som han, skal bære Sværd,
 der bærer i sit Bryst et Ridingshjerte.
 En Skurf som denne, smidstende og sledst,
 kan ofte som en Rotte søndergnave
 et helligt Baand, der er for inderligt
 til at det kunde løses; smigrer for
 sin Herres Lidenstaber, gyder Olie
 til Ilden, Is til Kulden i hans Sind;
 er villig strax til Nei og Ja og dreier
 Beirhanenæbet efter hver en Vind
 og hvært af Herrens Luner; som en Hund
 forstaaer han kun at følge Herrens Fjed. —
 Nu saa gid Hølsot slaae dit Vigfaldsfjæs!
 Leer du ad mine Ord som ad en Daares?
 Gaas! hvis jeg havde dig paa Sarums Slette,
 jeg drev dig strigende til Camelot.

Cornwall.

Hvad, Gamle! raser du?

Gloster.

Hvem ypped Riv?

Sig frem!

Kent.

Ei Vand og Jld er værre Fjender
end jeg og sliig en Riding!

Cornwall.

Hvorfor kalder
du ham en Riding? hvad er da hans Brøde?

Kent.

Jeg lider ei hans Ansigt.

Cornwall.

Ei! du lider
maafsee ei heller mit og hans og hendes?

Kent.

Det er min Skik at tale ligefrem;
jeg har vel mangt et bedre Ansigt seet,
end her jeg seer paa Rogens Skuldre for mig
i dette Dieblif.

Cornwall.

Det er en Karl,
som man har rost engang for ærlig Djærvhed,
og derfor spiller han nu Dølper, twinger
sit Bæsen til en fremmed Rolle. Han
kan ikke smigre, nei! en ærlig Sjæl
og ligefrem; han maa nu sige Sandhed;
behager den, nu godt! hvis ikke, — vel!
han er nu ligefrem. O, det Slags Skjelmer
dem fjender jeg; i deres djærve Sandhed
boer mere Svig og meget værre Rænker,
end tyve stakkels Riffeduffer huse
i deres overdrevne Ydmyghed.

Kent.

I Sandhed, i oprigtig Sandhed, Herre,
og med Forlov af Eders høie Blik,
hvis Magt, lig Krandsen af de gyldne Flammer
om Phoebus' Straalepande —

Cornwall.

Hvad er det?

Kent.

Jeg forlader mit sædvanlige Tungemaal, som I badler
saa meget. Jeg veed, Herre, at jeg er ingen Smigrer. Den,
som bedrog Eder i et ligefremt Sprog, var ligefrem en Skurk,
hvilket jeg for min Del ikke vil være, om jeg endog skulde
vinde Eders Unaaide i den Grad, at I opfordrede mig dertil.

Cornwall (til Oswald.)

Hvad har I gjort ham da?

Oswald.

Slet ingen Ting;

Men det behagede hans Herre, Kongen,
fornylig, — ved en Misforstaaelse, —
at slaae mig; denne smigred slug hans Brede,
slog bagfra mig omkuld, udstjældte mig,
forhaaned mig og spillede Helt saa vel,
at han vandt Ros og Pris af Kongen for
sin Manddomsgjerning mod en Bærgeløs;
og varm endnu af denne Heltebaad
han trak imod mig her.

Kent.

O, disse Skjelmer!

de Krystere! mod dem er Niag selv
en stakkels Gjæf.

Cornwall.

Lad Blokken bringe frem!

du gamle frække Skjelm! du selvgraa Pralhans!
jeg skal vel lære dig —

Kent.

Jeg er for gammel
til nu at lære, Herre; lad ei Blokken
for min Skyld hente; jeg er Kongens Mand;
jeg kom til Eder i hans Grinde;
kun liden Urefrygt, — ja aaben Trods
I viser mod min Herres Kongehøihed,
naar I hans Sendebud i Blokken sætter.

Cornwall.

Bring Blokken! Ved mit Liv og ved min Ære!
til Middag skal han sidde der!

Regan.

Til Middag!
nei, til iaften, ja den hele Nat!

Kent.

Min Frue, var jeg Eders Faders Hund,
I burde dog ei handle saa imod mig.

Regan.

Du er hans Skjelm, og derfor gjør jeg det.

(Blokken bringes ind.)

Cornwall.

Den Karl er af det samme Slags som de,
vor Søster taler om. — Sæt Blokken hid!

Gloster.

Jeg beder Eders Raade, gjør det ikke.
Hans Feil er stor, og sikkert vil hans Herre,
den gode Konge, straffe den; men denne
forsmædelige Straf er kun det værste,
foragteligste Pak hjemfaldet til
for Rapseri og anden lav Misgjerning.

Det maa jo frænke Kongen, naar han seer sig
saa lidet agtet i sit Sendebud,
og ham i Blokken sat.

Cornwall.

Det svarer jeg for.

Regan.

Min Søster maa det frænke meget meer,
at hendes Bud med Slag og Skjældsord haanes
i hendes Grinde. — Sæt ham i Blokken!

(Kent sættes i Blokken.)

Min Husbond, kom!

(Alle gaae undtagen Kent og Gloster.)

Gloster.

Ben, jeg beklager dig;

det er vor Hertugs Billie; hans Sind
kan, som Alverden veed, ei taale Modstand
og Hindring; jeg vil gaae i Forbøn for dig.

Kent.

Lad det kun være, Herre! jeg har vaaget,
og gjort et voldsomt Ridt. En Del af Tiden
jeg sover bort, og Resten sløiter jeg.
En brav Mands Lykke kan vel faae en Rist.
Godmorgen, Herre.

Gloster.

Hertugen har Uret;

og Kongen bliver vred.

(gaaer.)

Kent.

Du gode Konge,

du maa vel sande nu det gamle Ord
„fra Regn i Tagdryp“. — Kom du nærmere,
du Himmellampe for den lave Jord;

ved dine milde Straaler lad mig læse
 det Brev, jeg har. — Fast Intet uden Nøden
 seer Ferteegn nu! — Jeg veed, det kommer fra
 Cordelia, som heldigviis har Kundskab
 om dette Liv, jeg her i Løndom fører. —
 Hun vil vel finde Tiden til — fra denne
 forfærdelige Tilstand, — naar hun søger
 de rette Midler, — nu, I tunge Dine,
 udvaagede og matte, nyd den Fordel,
 at I ei see min Skjændselsfeng. — Gud Nat,
 Fortuna! — smil igjen og drei dit Hjul.
 (han sover ind.)

Tredie Scene.

Hede.

(Edgar kommer ind.)

Edgar.

Jeg hørte selv, jeg blev erklæret fredløs;
 det hule Træ var heldigviis mit Skjul
 imod Forsølgerne. Hver Havn er spærret,
 og der er intet Sted, hvor ikke Bagter
 og stræng Narvaagenhed staaer færdig til
 at fange mig. Saa længe jeg kan flye,
 saa vil jeg frelse mig. Jeg har isinde
 at færdes i det useligste Dptog,
 hvortil Glendigheden nogensinde
 fornedred Menneftet paa Dyrets Bis.
 Med smudsig Ansigt, med en Pjalt om Lænden,
 med Haaret filtret ind i Mareloffer,
 jeg stiller frem min Nøgenhed for Stormen
 og Himlens Brede. Jeg har Mønstre nok
 til Efterligning, Daarekistelemmer,

der streife Landet rundt og brølende
 Naae Naale, Splinter, Søm og Tjørnekviste
 i deres visne, magre, nøgne Arme,
 og ved det fæle Syn i Bønderhuse,
 i ringe Flækker, Møller, Hyrdehytter,
 ved Bønner snart og snart ved rasende
 Forbandelser tiltvinge sig en Skjærv. —
 Den stakkels Taterknøs, den stakkels Thomas;
 det er dog Noget; — Edgar er ei mere.

(gaaer.)

Fjerde Scene.

Udenfor Glosters Borg. Kent sidder i Blokken.

(Lear, Narren og Ridderne komme ind.)

Lear.

Det er dog sært, at reise bort saaledes
 og ikke sende mig mit Bud tilbage!

En Ridder.

Dg som jeg hører, var der Afstuen forud
 ei tænkt paa denne Reise.

Kent.

Edle Herre,

Hil Eder!

Lear.

Hvad! er det for Morstabs Skyld
 du vælger denne Skjændsel?

Kent.

Nei, min Herre.

Narren.

Ha, ha! det er grove Strømpebaand, han bruger. Heste
 binder man ved Hovedet, Hunde og Bjørne ved Halsen, Aber

ved Lænderne og Menneſter ved Venene; naar en Mand gjør ſig udtillbens, giver man ham Træhoſer paa.

Lear.

Hvem har miſkjendt din Stilling ſaa, at han har ſat dig der i Blokken?

Kent.

Han og hun

har gjort det, Eders Søn og Eders Datter.

Lear.

Nei!

Kent.

Jo!

Lear.

Seg ſiger Nei!

Kent.

Jeg ſiger Jo!

Lear.

Nei, nei, de vilde ikke!

Kent.

Jo, de har!

Lear.

Bed Jupiter, jeg ſværges, nei!

Kent.

Bed Juno,

jeg ſværges jo!

Lear.

De vovede det ikke,
de kunde ikke, vilde ikke! Værre
end Mord er ſlig en Haan mod Kongens Høiſed!
Fortlar i Haſt, men ſømmeligt, hvorledes
har du fortjent, og har de paalagt dig,
vort Sendebud, en ſaadan Stjændſel?

Kent.

Herre,

Imens i deres Hjem jeg overrafte
dem Eders Høiheds Brev, før jeg fik reist mig
fra Stedet, hvor jeg hylde dem med Knæfald,
kom der et Ilbud, hed og dampende;
halv aandeløs fremstønned han en Hilsen
fra Goneril, sin Frue, overrafte, —
skjøndt jeg kom først, — et Brev, som strag de læste;
derefter samlede de deres Følge
og steg til Hest; mig bød de følge med
og vente til beleilig Tid paa Svar.
Sag saae kun kolde Miner; og da nu
jeg mødte her det andet Sendebud,
hvis Velkomst, som jeg saae, forgifted min, —
det var den samme Karl, som viste nylig
saa fræk en Trods mod Eders Høihed selv, —
da blev min Manddom større end min Visdom;
jeg trak; hans feige Skrig fik Huset valdt;
og Eders Søn og Datter fandt min Brøde
den Skændsel værd, som den maa lide her.

Narren.

Vi faaer mere Vinter endnu, siden Wildgæssene flyve
den Bei.

Naar Faderen i Pjalter gaaer,
hans Børn let Skade paa Synet faaer;
naar Faderen kommer med Posen fuld,
er baade Søn og Datter ham huld.
Lykken hun er Skjøgekvind,
Fattigmand lukker hun aldrig ind.

Men med alt det, vil dine Døttre give dig saameget at bære
paa, at du kan tale derom et helt Aar.

Lear.

Hvor denne Krampe spulmer op om Hjertet!
 Tilbage, bittere Kval, som stiger op!
 i Dybet er dit Hjem! — hvor er hun, — hvor
 er denne Datter?

Kent.

Indenfor, min Herre,
 hos Jarlen.

Lear (til Følget.)

Følg mig ikke; bliv kun her!

(han gaaer.)

Ridderen.

Og har I da slet Intet meer forbrudt
 end det, I sagde?

Kent.

Nei. — Hvor gaaer det til,
 at Kongen kommer med saa lidet Følge?

Narren.

Hvis du var bleven sat i Blokken for det Spørgsmaal,
 saa havde det været vel fortjent.

Kent.

Hvorfor det, Nar?

Narren.

Vi vil sætte dig i Stole hos en Myre for at lære dig,
 at man ikke arbejder om Vinteren. Alle de, der gaae efter
 Næsen, ledes af deres Dine undtagen de Blinde; og der er
 ikke en Næse blandt tyve, som ikke kan lugte, hvad der stinker.
 Giv slip, naar et stort Hjul ruller ned ad Bakke, at du ikke
 skal brække din Hals ved at følge med; men naar det store
 Hjul gaaer op ad Bakke, saa lad det trække dig med. Kan en
 viis Mand give dig et bedre Raad, saa giv mig mit igjen. —

Jeg vilde ikke have, at Andre end Skjelmer skal følge det, siden det er en Nar, der giver det.

Den Svend, hvis Tro kun er Strømt og Skin,
som tjener, hvor Lønnen er bedst,
naar Regnen begynder, saa paffer han ind;
han svigter i Byger og Blæst;
men jeg vil blive, Narren staaer fast,
lad viis Mand løbe sin Bei;
til Nar bliver Skjelmen, der flyer ihast;
til Skjelm bliver Narren ei.

Kent.

Hvor har du lært det, Nar?

Narren.

Ikke i Blokken, Nar.

(Lear kommer tilbage med Gloster.)

Lear.

De vil ei see mig? de er syge? trætte?
har reist den hele Nat? det er kun Paastud,
hvorunder Oprørsaad og Trods fremstinner;
bring mig et bedre Svar.

Gloster.

Min ædle Herre,

J veed, hans Høiheds Sind er Fyr og Flamme,
og hvor uroffelig og fast han er
i al sin Færd.

Lear.

Hævn! Hælsot! Død og Helved!

Hvad? Sind? hvad? Fyr og Flamme? Gloster, Gloster!
med Hertugen af Cornwall vil jeg tale
og med hans Hustru!

Gloster.

Ja, min høie Konge,
det har jeg meldt dem.

Lear.

Meldt dem? Menneſte!
forſtaaer du mig?

Gloster.

Ja, bedſte Herre!

Lear.

Kongen

vil tale nu med Cornwall; Faderen
vil tale med ſin Datter; han befaler,
at hun ſkal møde; har du meldt dem det? —
Ha! Liv og Blod! — Hans Sind er Fyr og Flamme! —
Gaa, ſig den Hertug Fyr og Flamme, — dog —
end ikke; — det kan være, han er ſyg,
og Sygdom ændſer ei den Pligt, ſom Sundhed
er bunden til; vi er ei meer os ſelv,
naar vor Natur er nedtrykt, og naar Sjælen
med Legemet maa lide. Jeg vil tvinge
mit Sind. Min Harm gik for vidt og antog
det ſygeligt forſtemte Lune for
den ſunde Mand. —

(ſaaer Die paa Kent.)

Ha! Død og Helvede!

Hvorfor er han ſat her? det viſer klart,
at Hertugens og hendes Reife var
et Rænkeſpil! Giv mig min Tjener fri!
Gaa, ſig til Hertugen og til hans Huſtru,
at jeg vil tale med dem, nu, paa Stand!
byd dem at komme frem og høre mig;

thi ellers trommer jeg paa deres Dør,
indtil den raaber: „Sov til Dommedag!“

Gloster.

Gid Alt var vel imellem Eder!

(gaaer.)

Lear.

See mig!

Mit Hjerte! hvor det løfter sig! ned! ned!

Narren.

Sig til det, Fatter, som Koffepigen sagde til Malene, da hun puttede dem levende ned i den hede Deig; hun smækkede dem paa Hovedet med en Bind og sagde: „Ned med Jer, I smaa Skjelmer, ned med Jer!“ — Det var hendes Broder, der var saa god imod sin Hest, at han smurte Smør paa Høet til den.

(Cornwall, Regan, Gloster og Følge komme ind.)

Lear.

Godmorgen Begge!

Cornwall.

Hil Jer, ædle Herre.

(Kent løses.)

Regan.

Det glæder mig at see Jer, Eders Høihed.

Lear.

Jeg troer det, Regan, og jeg har vel Grund til denne Tro; hvis ei det glæded dig, lod jeg mig skille ved din Moders Grav, fordi den gjemte da en troløs Kvinde.

(til Kent.)

Ha! du er fri! — derom en anden Gang! —

Min kjære Regan, Goneril er ond;

o Regan, Utaknemlighedens Grib

med hvassse Næb, den har hun bundet her —

(han peger paa sit Hjerte.)

o, jeg kan neppe sige dig; — du kan
ei troe, hvor dybt fordærvet hun — o Regan!

Regan.

Jeg beder Eder, Herre, vær taalmodig!
jeg troer, hun bedre veed at fyldestgjøre
sin Pligt, end I at fætte hendes Værd.

Lear.

Hvad siger du?

Regan.

Jeg kan ei troe, min Søster
i mindste Maade har forsømt sin Pligt.
Har hun maastee lagt Vaand paa Eders Følges
Ustyrlighed, saa har hun dertil havt
saa stærke Grunde og saa god en Hensigt,
at hun maa kjendes ganske fri for Brøde.

Lear.

Forbandet være hun!

Regan.

Af Herre, I

er gammel nu; Naturen staaer hos Eder
paa Grændsen af sin Kraft. I trænger til
at ledes lidt af Andres Dømmekraft,
der bedre skjønner, hvad der tjener Eder,
end selv I kan. Derfor jeg beder, Herre,
vend I tilbage til min Søster; sig,
at I har Uret.

Lear.

Gjøre hende Afbigt!

Giv Algt, hvor smukt det klæder Huset's Hoved:
„Jeg tilstaaer, kjære Datter, jeg er gammel;

Graastjæg er hjælpeløs; paa mine Knæ
jag beder, und mig Klæder, Seng og Føde."

(han knæler.)

Regan.

Lad være, Herre, det er stygt at see.

Drag atter til min Søster.

Lear.

Aldrig, Regan!

Mit halve Følge har hun taget fra mig,

har sendt mig mørke Blik og saaret mig

i Hjertet med sin Tunge, som en Snog.

Gid al den Hævn, som Himlen gjemmer, falde

paa hendes utafnemmelige Hoved!

gid Pesten lamme hendes unge Ben!

Cornwall.

Fy, Herre, fy!

Lear.

J rappe Lyn, forblinder

med Eders Flammer hendes stolte Dine!

forgifter hendes Skjænhed, Mosedampe,

som Solens Kraft har ruget ud, fordærver,

fortærer hendes Stoltthed!

Regan.

Milde Himmel!

saaledes vil J ogsaa bande mig

engang, naar Eders Brede bruser op.

Lear.

Nei, Regan, aldrig vil jeg dig forbande;

din hjærlige Natur har ikke Rum

for Haardhed; hendes Blik er hvast; men dit

gjør godt og brænder ikke. Du kan aldrig

see skjævt til, hvad der glæder mig, indskrænke

mit Følge, frænke mig med bittre Ord,
forholde mig min Ret og stænge Porten
tilsidst, naar jeg vil ind. Du fjender bedre
Naturens Pligter, barnlig Omheds Baand,
hvad Anstand kræver, hvad Taknemligheden
paalægger dig; du har endnu ei glempt
det halve Kongerige, jeg dig skjænked.

Regan.

Til Sagen, Herre.

Lear.

Hvem har sat mit Bud
i Blokken?

(Trompetklang udenfor.)

Cornwall.

Hvem er det, Trompeten melder?

Regan.

Min Søster, kan jeg vide; hendes Brev
forkyndte jo, hun vilde komme snart.

(Døwald kommer.)

Er Eders Frue kommen?

Lear.

Dette er

en Træl, hvis Godtjæbs Hovmod hviler paa
hans Frues løse Gunst. — Fra mine Dine,
du Midingsdrog!

Cornwall.

Hvad mener Eders Høihed?

Lear.

Hvem sluttede mit Bud i Blokken? Regan,
jeg haaber, du har Intet vidst derom!

(Goneril kommer.)

Hvem kommer der? I Guder, dersom I

har Hjerte for de Gamle, — hvis I glædes
ved Lydighed mod Eders milde Bud,
hvis I er gamle selv, — saa gjør min Sag
til Eders; send mig Bistand fra det Høie! —

(til Goneril.)

Dg skammer du dig ikke ved at see
paa dette Skjæg? — O, Regan, vil du røre
ved hendes Haand?

Goneril.

Dg hvorfor ei min Haand?

Hvad har jeg da forbrudt? Ei Alt er Brøde,
hvad Daarstab eller aandssvag Alderdom
vil kalde saa.

Lear.

Mit Bryst, du er for fast!

du sprænges ei endnu! — Hvorledes kom
mit Sendebud i Blokken?

Cornwall.

Jeg har ladet

ham sætte der, og mindre Skaansel havde
hans Brøde vel fortjent.

Lear.

I gjorde det?

I?

Regan.

Fader, I er svag, hvorfor vil I
da synes stærk? drag atter til min Søster
og bo hos hende Eders Maaned ud;
giv Alfied Eders halve Ridderfølge;
kom saa til mig. Nu er jeg hjemme fra,
desuden mangler jeg fornødent Forraad
til Eders Underhold.

Lear.

Hvad? gaae tilbage
 til hende? stilles ved halvhundred Mænd?
 Nei, for affværger jeg hvert Ly og Tag;
 før vil jeg vælge Kamp mod vilden Sky
 og boe i Fællesskab med Ulv og Ugle! —
 Ha, Nodens skarpe Sværd! — Gaae hjem med hende! —
 Nei, Frankrigs Konge med det varme Hjerte,
 som tog vor yngste Datter uden Medgift, —
 før vil jeg for hans Throne bøie Kne
 som Baabendrager og astrygge ham
 en Raadepenge til at spinde ud
 mit æreløse Liv! — Gaae hjem med hende?
 byd heller mig at være Træl og Pathest
 for denne lumpne Skofvend.

(peger paa Oswald.)

Goneril.

Som I vil.

Lear.

Jeg beder dig, min Datter, driv mig ikke
 til Banvid! jeg vil ei besvære dig;
 Farvel, mit Barn! vi mødes ikke mere;
 vi sees ei mere; — men du er jo dog
 mit Kjød og Blod, mit Barn! — Dog nei, du er
 en Sygdom i mit Kjød, som jeg er nødt til
 at kalde min, et Eddersaar, en Pestbyld,
 en giftig Kræftsvulst i mit syge Blod! —
 Dog jeg vil ikke stjælde dig; — lad Skammen
 selv komme, naar den vil; jeg kalder den
 ei ned; jeg beder ikke Tordenguden
 at slynge Lyn; jeg fører ingen Klage
 for Dommeren i Himlen over dig;

ombvend dig, naar du kan; bliv bedre, naar du finder Leiligheden; jeg kan være taalmodig; jeg kan blive her hos Regan med mine hundred Mænd.

Regan.

Det var dog ikke min Mening; jeg har ikke ventet Eder, er ikke forberedt paa Eders Komme. Hør, hvad min Søster siger. Den, som rolig og med Fornuft betragter Eders Brede, vil sikkert indsee, at I nu er gammel, og altsaa, — men hun veed nok, hvad hun gjør.

Lea.

Er dette vel talt?

Regan.

Ja, det tør jeg sige.

Hvordan? halvhundred Mænd, er det ei nok? hvor kan I bruge flere? ja, saa mange? Ei Byrden blot, men Faren taler mod saa stort et Tal; hvor enes i et Hus saamange Folk, der tjene tvende Herrer? det er høist vanskeligt, ja fast umuligt.

Goneril.

Hvorfor kan Eders Høihed ei betjenes af hendes Tvende saavel som mit?

Regan.

Ja hvorfor ikke? var de stjodesløse, saa straffed vi dem. — Kommer I til mig, saa beder jeg, — thi nu jeg mærker Uraad, — at I kun bringer femogtyve med; jeg giver ikke Kost og Tag til flere.

Lear.

Seg gav Jer Alt!

Regan.

Og gav det i en god Stund.

Lear.

Seg gav mig under Eder's Bærgemaal,
betroede al min Eiendom til Eder,
men forbeholdt mig netop dette Antal
til Følge. — Hvad? maa jeg til dig kun komme
med femogtyve? Regan, var det saa?

Regan.

Saa var mit Ord; jeg huser ikke flere.

Lear.

Den lede Her seer fager ud ved Siden
af En, som end er værre. Den, som ikke
er værst, er nogen Pris dog værd. —

(til Goneril.)

Seg gaaer

med dig; thi dit Halvhundred tæller dobbelt
mod hendes femogtyve; du har altsaa
to Gange hendes Kjærlighed.

Goneril.

Min Fader,

hvortil behøver I vel femogtyve,
hvortil vel ti, ja fem kun i et Hus,
hvor tvende Gange dette Tal staaer Eder
til Tjeneste?

Regan.

Hvortil behøves een.

Lear.

O regn ei smaaligt ud, hvad der behøves!
En usel Tigger midt i al sin Armod

Har Dverflod. Giv ei Naturen mere,
 end den behøver, saa kan vi jo leve
 for samme Pris som Dyret. See, du er
 en Adelsfrue; — var det Dverflod
 at gaae med varme Klæder, saa behøved
 Naturen ei den Dverflod, du bærer,
 som neppe varmer dig. — Behøves? — Ja!
 Giv mig Taalmodighed, Taalmodighed,
 I milde Guder! den behøver jeg.
 I see mig her, en fattig, gammel Mand,
 kun rig paa Sorg og Nar, nedtrykt af begge.
 Hvis det er Jer, som ægge disse Døtre
 mod deres Fader, gjør mig ikke saa
 til Spot, at jeg spagsfærdig taaler det.
 Væf mig til ædel Harmen; lad ei Taarer,
 en Kvinde's Baaben, plette Mandens Kind! —
 Nei, I fordømte Hæve, begge skal
 I rammes af min Hævn saa svært, at Verden —
 O, jeg vil gjøre Ting, som — selv jeg veed
 endnu ei, hvilke, — men som Jorden skal
 forfærdes ved! — I troer, at jeg vil græde?
 Nei, jeg vil ikke græde! — jeg har Grund
 til Graad; men før skal dette Hjerte springe
 i hundredtusind Stykker, før jeg græder! —
 O, Nar, jeg troer, jeg bliver rasende!

(Kear, Gloster, Kent og Narren gaae.)

(Man hører et Uveir i det Fjerne.)

Cornwall.

Lad os gaae ind; det bliver Uveir.

Regan.

Borgen

er liden; til den gamle Mand og til
hans Følge kan der neppe blive Plads.

Goneril.

Det er hans egen Skyld; han selv forspilder
sin No; nu maa han bøde for sin Daarstab.

Regan.

Ham selv alene huser jeg med Glæde,
men ingen af hans Følge.

Goneril.

Jeg er ganske
af samme Mening. — Hvor blev Gloster af?

Cornwall.

Han fulgte med den gamle Mand; — der er han.

(Gloster kommer tilbage.)

Gloster.

Kongen er saare vred.

Cornwall.

Hvor vil han hen?

Gloster.

Han vil til Hest; hvorhen, det veed jeg ikke.

Cornwall.

Nu, som han vil; han raader jo sig selv.

Goneril.

Bed ham for Alting ei at blive, Herre.

Gloster.

Al, Matten falder paa; de skarpe Vinde
nu drive deres Spil, og milevidt
er knap en Bust.

Regan.

For den Selvraadige
maa Nøden, han sig selv forvolder, være
en Skolemester. Luf I Eders Port.

Han har et Følge med af Bovehalse;
 Hvad de kan faae ham til, — saa let at loffe, —
 det byder Klogskab os at frygte for.

Cornwall.

Luf Borten, Jarl; det er en hæslig Nat;
 min Regans Raad er godt. Kom ind fra Stormen.

(de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

En Hede. Storm, Torden og Lynild.

(Kent og en Ridder komme fra forskellige Sider.)

Kent.

Hvem færdes her foruden Storm og Uveir?

Ridderen.

En, der er stemt som Veiret, høist uroligt.

Kent.

Seg kjender Eder; hvor er Kongen nu?

Ridderen.

Han kæmper med de vrede Elementer;

han byder Stormen blæse Jorden ud

i Havet eller vælte stride Bølger

ind over Landet, for at Alting maa

forvandles eller døe; han river ud

sit hvide Haar, som Stormens blinde Bold

forbittret hvirvler hen og gjør til Intet,

og i sin svage Menneftenatur

han overbyder Stormens Kamp med Regnen.
 I denne Nat, da Bjørnen, suget tom
 af sine Hvalpe, holder sig i Leiets,
 og Løven og den hungerpinte Ulv
 vil holde Skindet tørt, han løber om
 med blottet Hoved, giver Alt til Pris
 for hvadsomhelst.

Kent.

Men hvem er hos ham da?

Ridderen.

Kun Narren, som forsøger at slaae hen
 med Spøg hans Hjertekval.

Kent.

Jeg kjender Eder,

og tør i Tillid til min Kundskab lægge
 en vigtig Sag i Eders Haand. Imellem
 Albanien og Cornwall er der Tvedragt,
 om end gjensidig List har holdt tilsløret
 dens Afsyn hidtil. Som Enhver, der blev
 paa Thronen løftet af sin Lykkestjerne,
 de have Folk, som tjene dem paa Strømt,
 men som er Frankrigs Speidere, der vide
 Bested om Alt, hvad her i Landet steer,
 om begge Hertugernes Riv og Rænker
 og om det haarde Vaand, de lægge paa
 den gamle Konge, ja vel større Ting,
 hvortil maaskee kun dette er et Forspil.
 Nok er det, at en Hær fra Frankrig kommer
 til dette Tvistens Land; alt har den snildt
 vor Sorgløshed benyttet, har i Stilhed
 besat et Par af vore bedste Havne
 og lader snart sit Banner vaie frit. —

Men nu til Sagen. Lør I lide paa
 mit Ord saa trygt, at I vil ile strag
 til Dover, saa vil der I finde den,
 der takker Eder, naar I troligt melder
 om al den Sorrig og Fortvivlelse,
 som her man har forvoldt vor Herre, Kongen.
 Jeg er en Adelsmand, af ædel Byrd;
 jeg kjender Eder og har Lid til Eder;
 derfor betroer jeg Eder dette Hverv.

Ridderen.

Vi kan jo tale nærmere derom.

Kent.

Nei; til Forvisning om, at jeg er meer,
 end jeg seer ud til, — der, tag denne Pung
 med samt dens Indhold; hvis I seer Cordelia, —
 som vist I skal — vis hende denne Ring;
 af hende vil I høre, hvem den Ven er,
 som nu I kjender ei. — Hu, hvilken Storm!
 Jeg gaaer og søger Kongen.

Ridderen.

Eders Haand!

Har I ei meer at sige?

Kent.

Kun et Ord,

og dog det Vigtigste; saasnart som vi
 har fundet Kongen, — søg I denne Vei,
 jeg gaaer ad denne; — da skal den af os,
 som først ham træffer, raabe til den Anden.

(de gaae, hver til sin Side.)

Anden Scene.

En anden Del af Heden. Uveiret vedbliver.

(Lear og Narren komme ind.)

Lear.

Blæs Vind! spræng dine Kjæber! ras og blæs!
 I Himmelsluser, Skybrudsbyger, spruder,
 til Taarne synke, Spir og Fløie drufne!
 I svovvblaa Lynglint, hurtige som Tanken,
 Forløbere for Tordentilerne,
 der splintrer Egen, svid mit hvide Hoved!
 Du Torden, som kan ryste Verdensrummet,
 slaa Jordens runde Klode flad; bryd sønder
 Naturens Former; kvæl hver Fødselspire
 til Jordens utaknemmelige Slægt!

Narren.

O, Fatter, Hofmands Mundsveir under Tag og Ly er
 bedre end dette Gudsveir under vilden Sky. Kjære Fatter,
 gaa ind og bed om dine Døttres Belsignelse; det er en Nat,
 som hverken har Medynk med Biismand eller Nar.

Lear.

Brag, til du brister! knitre, Lyn! brus, Regn!
 Storm, Regn, Lyn, Torden er ei mine Døttre;
 ei Eder, Elementer, jeg anklager
 for Utaknemlighed; det var ei Eder,
 jeg gav mit Rige, kaldte mine Børn;
 I fylde mig ei Lydighed; saa styrer
 paa mig kun Eders frygtelige Lyst;
 her staaer jeg, som en Træl i Eders Vold,
 en fattig, syg, svag, nedtrykt gammel Mand. —
 Og dog jeg kalder Eder Trældomsaaender,
 der vil, i Pagt med to fortabte Døttre,

fra Himlen føre Krig imod et Hoved,
saa gammelt og saa graat som mit. — O, skjændigt!

Narren.

Den, der har et Hus at stifke Hovedet i, han har et
godt Hovedtøi.

Maar Hoserne vil i Hus,
før Hovedet Bolig saaer,
det bliver til Pjalter og Lus;
paa Tiggerviis det gaaer.

Den Mand, som sætter sit Hjerter,
hvor Blads var for hans Taa,
skal lide Vigtornsmerte
og søvnløse Nætter faae;

for aldrig var der en deilig Kvinde, uden hun gjorde Miner
for Speilet.

(Kent kommer ind.)

Lear.

Nei, jeg vil Intet sige; jeg vil være
et Monster paa Taalmodighed.

Kent.

Hvem der?

Narren.

Ei! en naadig Herre og en Pjalt; en viis Mand og
en Nar.

Kent.

Al, er J her, min Herre? selv de Bæsnere,
der elste Natten, elste dog ei Nætter
som denne; Himlens vrede Dyrer strækker
selv Mørkets Vandrerer og holder dem
i deres Huler. Siden jeg blev Mand,
jeg mindes ei saa svare Lynildsflammer,
saa gruelige Tordenbrag, saa vildt

et Hvin og Drøn af Storm og Regn; den Nød og Skræk kan Mennefters Natur ei bære.

Lear.

Nu lad de store Guder, som har vaakt det rædselsfulde Bulder over os, opføge deres Fjender. Skjælv, du Niding, der dølger i dit Bryft en lønlig Udaad, som Loven ei har tugtet! — Skjul dig, Blodhaand, Meneder, du Skinhellige, som lever i Blodftam! Brist af Angst, Ildgjerningsmand, som under Fromheds Skalkeskjul har luret paa Næstens Liv! — I dybt forborgne Synder, spræng Eders tætte Skjul og raaber til de frygtelige Stævningmænd om Naade! Jeg er en Mand, som mere Dndt har lidt, end jeg har øvet.

Kent.

Al! med blottet Hoved! —

Her tæt ved er en Hytte, Eders Naade; en Smule venligt Ly vil den dog stjænke mod Stormen. Hvil Jer der, imens jeg gaaer tilbage til det haarde Hus, — de Stene, som det er bygget af, er ei saa haarde; nu, da jeg spurgte nylig efter Eder, blev Porten ikke luftet op; — jeg kan vel afsøde dem en karrig Gunst.

Lear.

Jeg troer,

at det vil løbe surr for mig. — Saa kom da, min Dreng! hvor gaaer det dig, min Dreng? du fryser? jeg fryser selv; — hvor er det Straa, min Ven? Ja, Nøden er en Kunstner; den kan gjøre

en Smaating kostbar. Kom, hvor er den Hytte?
 min Nar, min stakkels Skjelm; jeg har endnu
 en Stump af Hjerte, som har Medynk med dig.

Narren (singer.)

Dg den, som har kun liden Forstand, —
 Hei, hopsa, i Regn og i Blæst! —
 maa nøies med Lykken, alt som han kan; —
 men Regnen, den regner hver evige Dag.

Le ar.

Ja, du har Ret, min Dreng. — Kom, vis os Hytten.

(gaaer med Kent.)

Narren.

Det er en herlig Nat til at kjøle en Skjøge. — Jeg
 vil forkynde en Spaadom, førend jeg gaaer.

Naar Præst har meer af Ord end Daad,
 naar Bryggeren gjør sin Malt for vaad,
 naar Junkeren Stræderens Arbeid retter,
 naar Bolere brændes, men ingen Kjætter,
 naar Loven gjør Hvermand Ret og Skjel,
 og hverken Ridder eller Svend er i Gjeld,
 naar Sladderens Tunge stille staaer,
 og Kommethv ei i Trængslen gaaer,
 naar Gnieren tæller sit Guld paa Gade,
 naar Skjøger Kirker bygge lade, —
 da skal der times Albions Land
 stor Nød og Vaade, jeg siger forsand;
 den, som da lever, det Syn skal faae, —
 at Menneſter paa Fødderne gaae!

Den Spaadom skal Merlin gjøre; thi jeg lever før hans Tid.

(gaaer.)

Ædler Ærene.

Et Bærelse i Glosters Borg.

(Gloster og Edmund komme ind.)

Gloster.

Åh, Edmund, jeg kan ikke finde mig i denne unaturlige Behandling. Da jeg bad dem om Lilladelse til at lindre hans Nød, tog de Magten fra mig i mit eget Hus og paa lagde mig, under Straf af deres evige Unaade, hverken at tale om ham, gaae i Forbøn for ham eller paa nogen Maade staae ham bi.

Edmund.

Hvor grusomt og unaturligt!

Gloster.

Hør nu! Tand for Tunge! Der er Splid imellem Hertugerne, og hvad mere er: Jeg har faaet et Brev iafsten; — det er farligt at tale om; — jeg har gjemt det under Laas og Luffe i mit Værelse; — den Uret, Kongen nu lider, vil blive hævnnet til det yderste; en Afdeling af en fremmed Hær har allerede faaet Fod i Landet; vi maa holde med Kongen. Jeg vil søge ham op og i Stilhed lindre hans Nød; gaa du og hold Hertugen op med Samtale, at han ikke skal mærke min Kjærlighedsgjærning; hvis han spørger efter mig, er jeg syg og gaaet til Sengs. Om det stulde koste mit Liv, — og mindre har han ikke truet mig med, — saa maa jeg hjælpe Kongen, min gamle Herre. Der er mærkelige Ting igjære, Edmund; jeg beider dig, hav et Øie paa hver Finger.

(han gaaer.)

Edmund.

Undstyld! den Tjeneste skal meldes strax til Hertugen; og Brevet med; — det er en stor Fortjeneste; det, som min Fader

nu mister, er min Løn: hans Godser alle:
de Unge stige, naar de Gamle falde.

(gaaer.)

Fjerde Scene.

En Del af Heden med en Hytte. Uveiret vedbliver.

(Lear, Kent og Narren komme ind.)

Kent.

Her er det, Eders Høihed, træd herind;
saa haard en Nat her under vilden Sky
kan Menneſker ei taale.

Lear.

Lad mig være!

Kent.

Træd ind, min ædle Herre.

Lear.

Vil du knuse

mit Hjerte.

Kent.

Heller knuser jeg mit eget.

Træd ind, min Herre.

Lear.

Findet du det haardt,

at Stormen trænger lige ind til Skindet?
for dig maaskee; men hvor en større Sygdom
har fæstet Rod, der mærkes knap den mindre.

Du flygter for en Bjørn; men standses du
paa Flugten af det vilde Hav, saa vender
du om og trodses Bjørnens Gab. Naar Sindet
er frit, fornemmer Legemet hver Smerte;
men Stormen i min Sjæl har taget bort
al anden Følelse fra mine Sandser

undtagen den, som banker her i Hjertet.
 Børns Utaknemlighed! Er det dog ikke,
 som om min Mund nu søndersled min Haand
 til Tak, fordi den bragte Føden til den?
 Men jeg vil straffe svært! — Nei, græde vil
 jeg ikke meer! — At lukke Døren for mig
 en saadan Nat! — Os ned kun! jeg vil lide; —
 en saadan Nat! O, Regan, Goneril! —
 for Eders gamle, gode Fader, som
 med aabent Hjerte skjænkede Eder Alt! —
 O! den Bei gaaer til Vanvid! lad mig slyde den! —
 Ei meer om det!

Kent.

Træd ind, min ædle Herre!

Lear.

Gaa du kun ind, min Ven, og hvil dig selv;
 i Stormen faaer jeg ikke Tid at gruble
 paa det, der vilde saare mig end mere.
 Og dog, jeg vil gaae ind. —

(til Narren.)

Ind, Gut, gaa først! —

Husvilde Fattigdom! — gaa du kun ind!

Jeg vil kun bede først, saa vil jeg sove.

(Narren gaaer ind.)

J nøgne Stakler, hvorsomhelst J findes,
 som denne Storm saa ubarmhjertigt slaaer,
 hvor skal J, uden Ly for Eders Hoved,
 forfuldne, klædt i Pjalter, Hul ved Hul,
 hvor skal J finde Værn mod slygt et Veir?
 O, jeg har altforlidet tænkt paa slygt:
 brug denne Kur, du Overdaadige;
 giv dig til Pris, og søl, hvad Armod føler; —

kast af din Overslod en Skjærv til den,
og vis, at Himmelen har delst retfærdigt.

Edgar (inde i Hytten.)

Halvanden Favn Band! halvanden Favn Band! staf-
fels Thomas!

Narren (styrter ud af Hytten.)

Gaa ikke derind, Fatter! der er en Mand! Hjælp!
Hjælp!

Rent.

Giv mig din Haand; hvem er derinde?

Narren.

En Mand, en Mand! han siger, han hedder staffels
Thomas.

Rent.

Hvem brummer under Straaet der? kom frem!

Edgar (kommer frem som en Banvittig.)

Bæ! den Onde er efter mig! — gennem den skarpe
Hvidtjørn blæser Vinden! — Hu! gaa i din kolde Seng og
varm dig!

Lear.

Har du da givet Alt til dine Døttre?
og er det kommet nu saa vidt med dig?

Edgar.

Hvem giver staffels Thomas Noget? den Onde har ført
ham gennem Ild og Luer, over Floder og stride Strømme,
gennem Moser og Hængedynd; han har lagt Knive under
hans Hovedgjærde og Strikker i hans Kirkestol, sat Rottetrud
ved hans Suppe og gjort hans Hjertervermodigt, saa han
red paa en brun Traver over fire Tommers Broer og jog efter
sin egen Skygge som efter fredløs Mand. — Gud bevare dine
fem Sandser! — Thomas er forfrossen; (klapper med Tænderne)
Hu! hu! hu! — Gud frie dig fra Hvirvelvinde og fra onde

Stjerner og fra Smitsot! — Giv stakkels Thomas lidt i Guds Navn, ham, som den Onde plager. Der kunde jeg see ham nu — og der — og der — og nu der igjen og der!

(Uveiret vedbliver.)

Lear.

Hvad! har hans Døtre bragt det saa vidt med ham? — Beholdt du selv slet Intet? gav dem Alt?

Narren.

Jo! han beholdt et Lagen til at svøbe sig i; ellers maatte vi jo alle blive stamsfulde ved at see paa ham.

Lear.

Saa gid hver Plage, som paa Skjæbnens Bud i Luften svæver over Syndens Hoved, maa ramme dine Døtre!

Kent.

Kjære Herre,

han har jo ingen Døtre.

Lear.

Løgn! Forræder!

Saa dybt kan Intet trykke ham i Støvet undtagen Døttres Utaknemlighed.

Er det saa Skik, at hver en affat Fader saaledes raser mod sit eget Kjød?

Den Straf er vel betænkt! det Kjød, som avled de Børn, der ligne Pelikanens Unger.

Edgar.

Pillikof sad paa Pillikofs Høi;

Hallo, Hallo, lo, lo!

Narren.

Denne kolde Nat vil gjøre os alle til Narre og Banvittige.

Edgar.

Tag dig vel iagt for den Onde! ær din Fader og din Moder; hold dit Ord og Løfte; sværg ikke; begjær ikke anden Mands Fæstemø; sæt ikke dit hjære Hjerte til Pral og Pragt! — Thomas fryser!

Lear.

Hvad har du været?

Edgar.

En Kavaler, stolt i Sind og Hu; som krusede mit Haar, bar Handske paa min Hue, tjente min Dames onde Lyst, og bedrev Mørkets Gjerning med hende; svor en Ed for hvert Ord, jeg talte, og brød den igjen ligesom Himlens vel-signede Ansigt; sov ind med onde Lyster og vaagnede for at følge dem. Vin var min Glæde, Læringer mit Liv og min Lyst; og hos Kvinderne var jeg værre end Tyrken; mit Hjerte var falsk, mit Dre letsindigt, min Haand blodig; jeg var uren som et Svin, tyvagtig som en Ræv, graadig som en Ulv, gal som en Hund, rovbegjerlig som en Løve. Lad ikke knirkende Sko eller raslende Silkeklæder forraade dit stakkels Hjerte til Kvinderne. Hold din Fod fra Syndens Huse, din Haand fra Forklæder, din Pen fra Nagerkarlens Bog, og byd den Onde Trods. — Endnu blæser den kolde Vind igjennem Hvidtjørnen, siger: sum, mum, mum. Heidumdiderum; Dauphin min Gut! Hurra! lad ham ride forbi!

(Uveiret vedbliver.)

Lear.

Du var bedre faren, om du laa i din Grav, end nu, du maa trodse dette Gudsveir med dit nøgne Legeme! — Er et Menneſte ikke mere end dette? — See ret paa ham! — Du er ikke i Gjæld til Drmen for Silke, til Dyret for Skind, til Faaret for Uld, til Mostuskatten for Bellugt. — Ha, tre af os her ere forfalskede; du er ægte! Menneſtet uden Pynt er

ikke andet end saadant et staffels nøgent Gaffeldyr, som du er! — Bort! bort! I laante Fjer! — kom, knap op her! —
(Han river Klæderne af sig.)

Marren.

Nei, hør, Fatter, slaa dig tiltaals; det er en slem Nat at svømme i. — Nu vilde et lille Baal paa vilden Mark ikke være mere end en gammel forlibt Mars Hjerter; en lille Gnist, og hele det øvrige Legeme koldt. — See, der kommer en Lygtemand! —

Edgar.

Det er den onde Aand Flibbertigibbet; han begynder, naar det ringer til Solnedgang, og gaaer til det første Hanegal. Han volder Hinder og Pletter i Diet, Skelen og Hareskaar, sætter Melbug i Hveden og stader det staffels Kreatur paa Jorden. —

Sanft Withold gif tregange Heden om;
den Mareminde selvniende kom;
han bød hende fare
med hele sin Skare:
„far hen, du Trolb,
i Helvedes Vold!“

Kent.

Hvor gaaer det, Herre?

(Gloster kommer ind med en Fakkell.)

Lear.

Hvem er det?

Kent.

Hvem der?

Hvad vil I?

Gloster.

Hvem er I? nævn Eders Navne?

Edgar.

Staffels Thomas, som æder den svømmende Frø, Ludsen, Duglen, Firbenet og Vandsnogen, som i sit Hjertes Vaande, naar den Onde anfægter ham, æder Romøg for Salat og sluger gamle Rotter og druknede Hundehvalpe, og drifter den grønne Slim paa den stillestaaende Vandpøl; som bliver pidstet fra Sogn til Sogn og sat i Blokken og straffet og indespærret; som engang havde tre Klædninger til sin Ryg, sex Skjorter til sin Krop, Hest at ride og Bærg at bære;

Men Rotter og Mus og Kryb er den Mad,
som Thomas har faaet syv Aar i Rad.

Tag dig iagt for ham, der er i Hælene paa mig. — Stille,
Smolfin! Stille, du onde Mand!

Gloster.

Har Eders Høihed ikke bedre Selskab?

Edgar.

Mørkets Fyrste er en Adelsmand; han hedder Modu og Mahu.

Gloster.

Al! saa vanslægtet er vort Kjød og Blod,
at det kan have den, der avled det!

Edgar.

Staffels Thomas fryser.

Gloster.

Gaa hjem med mig; min Trost kan ei lyde
i Alting Eders Døttres haarde Bud.
Endskjøndt de bød mig stænge mine Døre
og give Jer til Pris for Mattens Wildhed,
har jeg dog vovet at opsøge Jer
og bringe Jer i Hus til Ild og Føde.

Lear.

Først maa jeg tale dog med denne Bismand:
sig, hvad er Grund til Tordnen?

Kent.

Kjære Herre!

tag dog imod hans Tilbud; ty til Hus!

Lear.

Et Ord kun først med denne lærde Mand
fra Theben: sig, hvad er din Videnskab?

Edgar.

At staae den Onde imod og dræbe Utoi.

Lear.

Jeg har et Spørgsmaal under fire Dine.

Kent (til Gloster.)

Min Herre, faa ham dog til at gaae med;
see, hans Forstand begynder at forvirres.

Gloster.

Dg kan det undre dig? Hans Døttre staae
ham efter Livet. — Ak, den gode Kent! —
han har jo sagt ham det forud. — Den arme
fredløse Mand! — Du siger, Kongen vil
gaae fra Forstanden; — Ven, jeg siger dig,
jeg selv er ikke langt derfra. Jeg havde
en Søn; — nu er han fredløs og forstudt; —
han stod mig efter Livet, nu for nylig;
jeg elsket ham, min Ven; nei, ingen Fader
har elsket høiere; jeg siger dig,
den Sorg har helt forstyrret min Forstand. —

(Uveiret vedbliver.)

O, hvilken Nat! — Jeg beder, Eders Høihed! —

Lear.

Undskyld mig! — Edle Bismand, gjør mig Selskab!

Edgar.

Thomas fryser.

Gloster.

Gaa ind i Hytten, Dreng, og varm dig der.

Lear.

Kom Alle med!

Kent.

Nei Herre, denne Bei!

Lear.

Med ham! Jeg følger med min vise Mester!

Kent (til Gloster.)

Af, søi ham; lad ham tage Knøsen med.

Gloster.

Saa tag ham med da.

Kent.

Kom, Dreng, gaa med os.

Lear.

Kom, min Atheniensfer!

Gloster.

Stille! stille!

Edgar.

Hr. Roland kom til det mørke Taarn, —
 saa raabte den Rjæmpe: Hu, Ha, Hy!
 jeg lugter Blod af en britisk Mand.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Bærelse i Glosters Borg.

(Cornwall og Edmund komme ind.)

Cornwall.

Jeg vil have Hævn over ham, inden jeg forlader hans
 Hus.

Edmund.

Det ængster mig næsten at tænke paa, hvorledes man vil fordømme mig, fordi Naturens Røst maa vige for min Lenspligt.

Cornwall.

Jeg seer nu, at det ikke saa ganske var Ondskab, der drev Eders Broder til at staae ham efter Livet, men snarere en Følelse af sit eget Værd, som blev opirret og drevet til Handling ved den Gamles Nederdrægtighed.

Edmund.

Det er en haard Skjæbne, at jeg maa føle Anger ved at gjøre min Pligt! Her er det Brev, som han taler om, og som beviser, at han er en hemmelig Tilhænger af Frankrigs Planer. O, Himmel! gid dog dette Forræderi ikke var til, eller gid det ikke var mig, der havde opdaget det!

Cornwall.

Følg med til Hertuginde!

Edmund.

Hvis Indholdet af dette Brev er paalideligt, faaer I meget at gjøre.

Cornwall.

Hvad enten det er sandt eller falsk, saa har det gjort dig til Jarl af Gloster. Søg efter din Fader, for at vi strax kan fængsle ham.

Edmund (affides.)

Finder jeg ham ifærd med at staae Kongen bi, saa vil det give Mistanken endnu mere Næring. (høit.) Jeg vil blive ved i min Trostab, om det end er en haard Kamp mellem den og Blodets Røst.

Cornwall.

Jeg vil stole paa dig, og i mit Venstab skal du finde en bedre Fader.

Sjette Scene.

Et Bærelse i et Bondehus i Nærheden af Borgen.
(Gloster, Lear, Kent, Narren og Edgar komme ind.)

Gloster.

Her er dog bedre end under aaben Himmel; tag til Takke med det; jeg vil gjøre, hvad jeg kan, for at gjøre det hyggeligere; jeg skal strax igjen være hos Eder.

Kent.

Hele hans Mandskraft er bukket under for den stærke Sorg. — Guderne lønne Eders Godhed!

(Gloster gaaer.)

Edgar.

Frateretto kalder paa mig og fortæller mig, at Nero fister i Mørkets Sø. — Bed, du som er uskyldig, og tag dig iagt for den Dnde.

Narren.

Hør, Fatter, sig mig: er en gal Mand Adelsmand eller Bondemand?

Lear.

Konge! Konge!

Narren.

Nei, han er en Bondemand, som har en Adelsmand til Søn; den Bondemand er jo gal, der seer paa, at hans Søn bliver Adelsmand før han selv.

Lear.

Et Tusinde med røde Flammespyd,
som hvislende sig styrted over dem!

Edgar.

Den Dnde bider mig i Ryggen!

Narren.

Den er gal, der stoler paa en Ulvs Tamhed, en Hests Sundhed, en Drengs Kjærlighed og en Skjoges Ed.

Lear.

Ja, det skal stee! Nu vil jeg dømme dem!

(til Edgar.)

Kom, sæt dig her, høilærde Dommer?

(til Narren.)

Her,

du vise Herre! — — Kom, I to Hunræve! —

Edgar.

See, hvor han staaer og stirrer! — — Gjør I søde
Miner for Retten, Frue?

Skjøn Betty, kom over Naen til mig! —

Narren.

Hendes Baad er itu,
og med velberaad Hu
hun vover sig ikke herover til dig.

Edgar.

Den Onde hjem søger stakkels Thomas i en Nattergals
Stemme. Hoppedands skriger i Thomas' Mave efter to Spege-
fild. — Gal ikke, du sorte Engel! jeg har ingen Mad til dig.

Kent.

Hvor gaaer det, Herre? staa ei saa forstenet!

Vil I ei lægge Jer til Ro paa Veiet?

Lear.

Først vil jeg høre deres Sag. — Frem, Vidner!

(til Edgar.)

Du Mand i Dommerkaaben, tag dit Sæde!

(til Narren.)

og du, som hjælper ham med Rettens Bægtstaaal,
sid hos ham der!

(til Kent.)

Du hører med til Retten,

tag Plads!

Edgar.

Nu lad os dømme rettelig. —

Sover eller vaager du, Hyrde stjøn?

dine Lam i Kornet gaae;

men sløit engang med din Rosenmund;

de skal ingen Skade faae.

Purr! Ratten er graa!

Lear.

Forhør hende først; det er Goneril. Her gjør jeg min

Ed, for denne hæderlige Forsamling, paa at hun har stødt den stakkels Konge bort med sin Fod.

Narren.

Kom hid, min Frue. Er Eders Navn Goneril?

Lear.

Det kan hun ikke fragaae.

Narren.

O, om Forladelse! jeg antog Jer for en Kænestol.

Lear.

Her er En til, hvis skumle Blikke vidne

om hendes Hjertelag. — Stands hende der!

Til Baaben! Ild og Sværd! — Bestikkelse! —

du falske Dommer! lod du hende slippe? —

Edgar.

Gud bevare dine fem Sandser!

Kent.

Al! Herre, hvor er den Daalmodighed,
som I saa tidt var stolt af at bevare?

Edgar (affides.)

Nu tage mine Taarer hans Parti

saa stærkt, at de fordærve mig mit Spil.

Lear.

See! alle mine Hunde, store, smaa,

Pasop, Trofast og Vaffer gjøe ad mig.

Edgar.

Thomas vil kaste sit Hoved efter dem; — Væk, I Røtere!

Enten Snuden er sort eller hvid,
om der er Gift i Eders Bid,
Bulbider, Mynde, Røter graa,
Jagthund og Skjødehund, store og smaa,
Stumphale, Loddensvands, hver en Hund
Thomas kan faae til at tube, bi kun!

blot jeg kaster mit Hoved engang:

væk er de alle; hei, hvor de sprang!

Hallo, Hallo, Hallolo! — Kom lad os gaae til Baagestuer
og Markeder og Torvepladser! — (affides) Staffels Thomas,
nu er det ude med dit Gjøgleri.

Lear.

Saa lad dem nu skjære Regan op og see, hvad det er,
der ruger omkring hendes Hjerte. Skulde der være en natur-
lig Grund til, at saadanne Hjertes ere saa haarde? — Eder,
Herre, vil jeg holde som En af mine hundrede Mænd; kun
holder jeg ikke af Snittet paa Eders Klæder; I vil maastee
sige, at det er Skik og Brug i Persien; men lad dem for-
andre.

Kent.

Læg Eder dog en Stund til Hvile, Herre.

Lear.

Gjør ingen Støi! gjør ingen Støi; træf Omhængen for;
saaledes, saaledes. Smorgen tidlig vil vi spise til Aften; saa-
ledes, saaledes!

Marren.

Dg jeg vil gaae tilsæns til Middag.

(Gloster kommer tilbage.)

Gloster.

Rom hid, min Ven; hvor er min Herre, Kongen?

Kent.

Her; — lad ham sove; han er fra sin Samling.

Gloster.

O, Ven, saa tag du ham i dine Arme;
jeg har just hørt et Anslag mod hans Liv;
læg ham i Bærestolen, der staaer særdig,
og drag affted til Dover; du skal blive
velkommen der og finde Hjælp. Tag fat
og bær din Herre; tøver du en kort
halv Time kun, saa er hans Liv fortabt
og dit og alle deres, som endnu
vil staae ham bi. Tag fat; følg mig; jeg sørger
for Rejseforraad og for raff Befordring.

Kent.

Den overvældede Natur vil blunde.
Den Søvn er muligvis en Balsom for
det syge Sind, som neppe kunde læges,
hvis ikke denne Hvile blev det skjænket.

(til Narren.)

Rom hid, tag Haand i med, og bær din Herre;
du kan ei blive her.

Gloster.

Rom, kom, affted!

(Gloster, Kent og Narren bære Lear ud.)

Edgar.

Naar Overmænd maa dele vore Kaar,
da synes os vor egen Nød ei haard.
Den lider tungest, som alene lider,
og mindes kun sin sundne Lykkes Tider;

den halve Smerte har du overbundet,
 har du i Sorg og Nød Stalbrødre fundet;
 hel let mig tykkes nu den Nød, jeg led,
 da det, som bøier mig, slaaer Kongen ned; —
 hans Døttre som min Fader. — Thomas, agt
 paa Tidens Teg, og kast den falske Dragt,
 naar Løgnens Net ei meer dig kan besnære,
 og Prøvens Stund har tvættet ren din Ære.
 Naar Kongen frelses blot, saa lad det gaae
 i Nat kun som det vil! — Giv Agt! pas paa!

(gaaer.)

Sjunde Scene.

Et Bærelse i Glosters Borg.

(Cornwall, Regan, Goneril og Tjenere komme ind.)

Cornwall.

Al alt, hvad I kan, til hans Høihed, Eders Husbond;
 vis ham dette Brev: den franske Hær er landet. — Søg efter
 Gloster, den Forræder!

(nogle Tjenere gaae.)

Regan.

Lad ham strax hænge!

Goneril.

Riv hans Dine ud!

Cornwall.

Overlad ham til min Brede. — Edmund, ledsag vor
 Søster; den Hævn, vi nødes til at tage over Eders troløse
 Fader, sommer det sig ikke for Eder at see paa. Naar I
 kommer til Hertugen, saa forman ham til at ruste sig saa
 hurtigt som muligt; vi maa gjøre det samme. Vore Ilbud
 skal hurtigt bringe Esterretning imellem os. — Farvel, kjære
 Søster! Farvel, Jarl af Gloster!

(Oswald kommer ind.)

Nu, hvor er Kongen?

Oswald.

Farl Gloster har i London bragt ham bort;
fem sex og tredde af hans Riddere,
som ivrigt søgte ham, traf ham ved Porten;
de drage nu med fler af Farlens Mænd
med ham ad Dover til; der prale de
af velbevæbnet Hjælp, som venter dem.

Cornwall.

Skaf Heste strax til Eders Frue.

Goneril.

Søster,

Farvel! — Farvel, min kjære Hertug!

Cornwall.

Edmund,

Farvel! —

(Goneril og Edmund gaae.)

Søg efter den Forræder Gloster;

bring ham herhid, og bind ham som en Tyv! —

Lør vi end ikke straffe ham paa Livet

foruden Lov og Dom, tilstedes dog

vor Magt os vel en Hævn, som man kan dable,

men ikke kræve os til Regnskab for.

Hvem kommer der? er det Forræderen?

(Tjenerne komme tilbage med Gloster.)

Regan.

Den utafnemmelige Ræv! der er han!

Cornwall.

Bind fast hans visne Arme!

Gloster.

Eders Høihed,

hvad har I dog ifinde? — Kjære Venner,

betænk dog, I er mine Gjæster; gjør

mig ingen Uffjel.

Cornwall.

Bind ham, siger jeg.

(Gloster bindes.)

Regan.

Haardt, haardt! den lumpne Niding!

Gloster.

Grumme Frue,

det er jeg ikke.

Cornwall.

Bind ham her til Stolen; —

du Niding, du skal see —

(Regan rusker ham i Stjægget.)

Gloster.

Bed Himlens Guder!

det er en nedrig Daad at ruske mig

i Stjægget.

Regan.

Saa hvidhaaret og saa falst!

Gloster.

Du onde Frue, disse Haar, som nu

du river af min Kind, de skal faae Liv

og føre Klage; jeg er Eders Bært;

I burde ei med Røverhaand mishandle

mit gjæstfri Nafn saa; — hvad vil I gjøre?

Cornwall.

Hvad var det for et Brev, I fik fra Frankrig?

Regan.

Svar uden Dmsvøb; thi vi veed Bested.

Cornwall.

Hvad Forbund har I med Forræderbanden,

som nys er landet her i Riget?

Regan.

Svar!

Hvem har I sendt den gale Konge til?

Gloster.

Jeg fik et Brev, kun paa Formodning skrevet,
fra En, hvis Sindelag er upartist
og ikke fjendtligt.

Cornwall.

Paafund!

Regan.

Løgn!

Cornwall.

Og hvor

har du sendt Kongen hen?

Gloster.

Til Dover.

Regan.

Hvorfor

til Dover? Var det ikke under Livsstraf
forbudet dig —

Cornwall.

Hvorfor til Dover? svar

paa dette først.

Gloster.

Jeg staaer ved Pælen bunden
og maa staae Dysten ud.

Regan.

Hvorfor til Dover?

Gloster.

Fordi jeg ikke vilde see dig rive
med grumme Kløer hans gamle Dine ud,
for ei at see din vilde Søster slaae

sin Hugtand i hans kongelige Legem.

Den Storm, som han holdt ud med blottet Hoved
i denne helvedsforte Nat, den kunde
vel reise Havet op mod Himlens Hvælving
og slukke Stjernelamperne. Men han,
den stakkels gamle Sjæl, hjalp Himmelen
at regne. — Derfom Ulve havde staaet
og tudet ved din Port en saadan Nat,
du burde sagt: „Borgvægter, luk dem ind“. —
Alt Grusomt blev jo stemt til Mildhed. — Men
jeg skal vel see den vingesnare Hævn
indhente flige Børn.

Cornwall.

Nei, see det skal
du aldrig. — Hold nu fast paa Stolen, Karle! —
Paa dine Dine vil jeg sætte Foden.

Gloster.

Hvo, som vil leve, til han bliver gammel,
han hjælpe mig! — O, grusomt! O, I Guder!

Regan.

Den ene Side gjør jo nu den anden
til Spot; det andet med!

Cornwall.

Nu? seer du Hævnen?

En Tjener.

Stand's, Herre! fra min Barndom har jeg været
i Eders Tjeneste; men aldrig tjente
jeg Eder bedre dog, end nu, da jeg
tilraaber Eder: stands!

Regan.

Hvordan? du Hund!

Tjeneren.

Ufald I havde skjæg paa Eders Hage,
saa ruffed jeg det nu. —

(Cornwall drager Sværdet og løber imod ham.)

— Hvad vil I?

Cornwall.

Tæl!

Tjeneren.

Nu vel! saa kom og tag, hvad Bredden giver.

(han trækker og saarer Cornwall.)

— ! Regan (til en anden Tjener.)

Giv mig dit Sværd! — Det tør en Bonde vove?

(griber Sværdet og saarer ham bagfra.)

Tjeneren.

O, jeg er dræbt! — Jarl, I har end et Die

at see ham straffet med. — O! —

(han døer.)

Cornwall.

At det ikke

faaer meer at see, skal jeg vel sørge for. —

Ud, usle Slimklump! — hvor er nu din Glands?

Gloster.

Alt mørkt og trostesløst! — Hvor er min Edmund?

Edmund, opslam hver Gnist i din Natur

til Gjengjæld for den Gjerning!

Regan.

— ! Ti, Forræder!

Det er din Fjende, som du kalder paa,

ham var det just, som røbed os din Svig;

at ynkes over dig er han for god til.

Gloster.

Seg Daare! Saa har Edgar da lidt Uret!

J milde Guder! tilgiv mig min Synd!
og gjør ham lykkelig!

Regan.

Jag ham paa Porten
og lad ham lugte sig sin vei til Dover! —
Min Husbond, J er bleg! — hvad fattes Eder?

Cornwall.

Jeg fik et Saar; — kom med, min Frue; — Jag
den blinde Ridning bort; — kast denne Træl
paa Møddingen. — Regan, jeg bløder stærkt!
det Saar kom ubeleiligt; — giv mig Armen! —
(han gaar ud, støttet paa Regan; Gloster løses og ledes ud.)

Første Tjener.

Jeg bryder mig ei om, hvad Ondt jeg gjør,
hvis denne Mand kan fare vel i Verden!

Anden Tjener.

Dg hvis hun lever længe og tilsidst
faaer en naturlig Død paa Sotteseng,
vil alle Kvinder blive til Uhyrer.

Første Tjener.

Kom, lad os følge med den gamle Jarl
og faae den Gale til at lede ham;
hans Daarstab siger ikke nei til Noget.

Anden Tjener.

Ja gaa du kun; jeg henter noget Hør
og Eggeghvider til at lægge paa
hans blodige Dine. Himlen staa ham bi! —

(de gaar til forskjellige Sider.)

Fjerde Act.

Første Scene.

Heden.

(Edgar kommer ind.)

Edgar.

Det er dog bedre, vitterligt foragtet,
 end smigret og alligevel foragtet.

Den, som har naaet det Værste, som er ringest
 og mest forstødt af Lykken, han har Haabet
 tilbage dog, han lever uden Frygt.

Det Bedste kan kun stiftes om til Sorg;
 det Værste vender om igjen til Glæde.

Velkommen da, du indholdsløse Luft,
 som jeg omfatter; den Ulykkelige,
 som du har nedblæst til det Værste, skylder

hadin Stormvind Intet! — Men hvem kommer der?

(Gloster kommer ind, ledet af en gammel Mand.)

Min Fader! ledet som en stakkels Ligger! —

O, Verden! Verden! hvis du ikke blev os

offorhadet ved dit omstiftelige Lune,

hva vilde Ingen lade Livet fare,

hva maar Alderdommen kom.

Den Gamle.

O, hjære Herre,

hvis jeg har jo været Eders Faders Fæster

og Eders vel i fire Sneve Aar.

Gloster.

O Gaa nu, gaa bort; gaa nu din Vei, min Ven;

hadin Bistand kan slet Intet nytte mig;

hvis dig kan den skade.

Den Gamle.

J kan ikke see

at finde Beien.

Gloster.

Seg har ingen Bei

og trænger derfor ei til Dine; dengang
jeg saae, da snubled jeg. Hel ofte seer man,
at just vor Kinghed er vort Bærn, vor Mangel
er just vor Lykke. — Edgar, hjære Søn!
du Maal for en bedragen Faders Harm; —
o sølte jeg engang dig i min Favn,
saa sagde jeg, jeg havde Synet atter.

Den Gamle.

Hvad nu? hvem der?

Edgar (affides.)

O Guder, hvem kan sige:

„det Værste har jeg naaet;“ — min Lod er værre,
end nogentid den var.

Den Gamle.

Det er den stakkels

forrykte Thomas.

Edgar (affides.)

Dg end værre kan

den blive; den er ikke værst endnu,
mens man kan sige: „dette er det værste“.

Den Gamle.

Hvor skal du hen, min Knøs?

Gloster.

Er det en Ligger?

Den Gamle.

Forrykt og dertil Ligger.

Gloster.

Lidt Forstand

maa han dog eie, siden han kan tigge.

Snat i Stormen saae jeg sliq en Stakkel;

og tænkte: Menneftet er dog en Dnm;

min Søn randt mig i Hu derved, og dog

mit Hjerte var ham neppe venlig skudet;

men siden har jeg faaet meer at vide.

hvad Fluier er for overgivne Dreng,

er vi for Guderne; de dræber os

for Morstabs Skyld.

Edgar (affides.)

Hvorledes er det muligt? —

Et ufelt Haandværk det, at spille Gjæf

for Sorgen, sig og Andre kun til Harm. —

(høit) Gudsfred!

Gloster.

Er det den nøgne Knøs?

Den Gamle.

Ja, Herre.

Gloster.

Saa gaa din Vei, og dersom du for min Skyld

vil komme til os en Milsvei herfra

gaa Dovervei, gjør det for gammelt Benstab,

og bring lidt Klæder til det nøgne Strog;

han kan vel lede mig.

Den Gamle.

Af, han er jo

for Vid og Sands.

Gloster.

Det er den onde Tid,

naar Gale lede Blinde! — gjør nu, som

jeg bad dig, eller gjør kun, som du lyster;
men først og fremmest gaa.

Den Gamle.

Jeg bringer ham
min bedste Klædning, hvad der end skal stee.

(gaaer.)

Gloster.

Du nøgne Knøs, hør!

Edgar.

Staffels Thomas fryser. —

(affides) Jeg kan ei længer drive dette Spil!

Gloster.

Kom hid, min Dreng!

Edgar (affides.)

Dg dog, det er nødvendigt.

(høit) Nu Gud velsigne dine staffels Dine!
de bløder jo.

Gloster.

Sig, veed du Bei til Dover?

Edgar.

Baade Stente og Led, Kjørebæi og Gangsti. De h
stræmmet staffels Thomas fra Vid og Sands. Gud fri hv
ærlig Mands Barn fra den Dnde. Fem onde Aander h
været i staffels Thomas paa engang. Bellystens Aand, D
dicut; Stumhedens Fyrste, Hoppedands; Lyveaanden, Mahu
Morderaanden, Modv; Flibbertigibbet, Brængebjævelen; m
han er siden faret i Kammerjomfruier og Stupiger. — G
velsigne Jer, Herre! —

Gloster.

Her, tag min Pung, du, som af Himlens Svøber
saa dybt ydmyget blev! — min bittere Rød
maa tjene til din Lykke. Guder, lad

ddet altid gaae saaledes; lad den Mand,
 som lever kun i Dverflod og Lyst,
 som haaner Eders Bud og ei vil see,
 fordi han ikke føler, — lad ham føle
 flug Eders Magt; da stulde Dvermaalet
 udslettes snart ved ligelig Fordeling,
 og hver faae nok. — Du kjender Dover?

Edgar.

Ja.

Gloster.

Der er et Fjeld, hvis høie Linde luder
 forfærdeligt mod Dybet ved dets Fod;
 bring mig derhen kun, yderst ud paa Brinken,
 sag vil jeg lette dig din Armods Byrde
 med et Klenodie, jeg bærer hos mig; —
 derfra behøver jeg ei meer at ledes.

Edgar.

Giv mig kun Armen; Thomas leder dig.

(de gaae.)

Anden Scene.

(Edmund og Goneril komme ind.)

Goneril.

Velkommen, Jarl! — Det undrer mig, at ikke
 min fromme Husbond drager mig imøde.

(Dswald kommer.)

Hvor er dog Eders Herre?

Dswald.

Indenfor,

min Frue, men besynderlig forandret.

Jeg meldte ham om Hæren, der var landet:

han smilede; — jeg fortalte ham, I kom:

„Desværre“, svared han, og da jeg talte om Glosters Troløshed og om hans Søns trofaste Tjeneste, da skjældte han mig ud for Dosmer, sagde, at jeg havde vendt Brangen ud paa Sagen. — Hvad der skulde forterne ham, det synes ham just kjær, det glædelige gjør ham utilfreds.

Goneril (til Edmund.)

Saa skal I ei gaae videre; det er hans Feigheds Mand, der Ingenting tør vove. Han er ufølsom mod Forhaanelser, der kræve Tilsvær. Hvad vi ønsked os paa Bei, kan vel blive virkeligt.

Drag strag tilbage til min Svoger, Edmund; fremstynd hans Rustninger og før hans Hær; jeg maa vel bytte Baaben her i Huset og give Tenen i min Husbonds Haand, min Tjener her skal gaae som trofast Bud imellem os. Hvis I tør vove Noget for Eder selv, saa skal I høre snart en Hersterindes Bud. —

(hun rækker ham en Sloise.)

Vær den; vær taus!

Voi Eders Hoved. Dette Kys, ifald det turde tale, vilde løfte hoit i Sky dit Mod; — forstaa mig og farvel!

Edmund.

I Dødens Rækker er jeg din.

(gaaer.)

Goneril.

Min Gloster! —

O, hvilken Forskjel mellem Mand og Mand!

Dig hører Kvindegunst med Rette til;
 min Daare har kun Magten over mig.

Dswald.

Der kommer Hertugen, min ædle Frue.

(han gaaer.)

(Hertugen af Albanien kommer ind.)

Goneril.

Jeg har dog været værd en Hilsen før.

Albanien.

O, Goneril, du er ei værd det Støv,

som Hvirvelvinden blæser i dit Ansigt. —

Jeg gruer for et Sindelag som dit;

det Bæsen, som forsmaaer sit eget Dphav,

faaer aldrig i sig selv begrændset Tryghed.

Den Gren, der stiller sig fra Ræringsfaften

i Moderstammen, maa nødvendig visne

og blive Mørkets Redskab.

Goneril.

Det er nok,

den Tøxt er dum.

Albanien.

Hvad viist og godt er, synes

stet for de Slette. Alt hvad smudsigt er,

har ifkun Smag for Smuds. Hvad har I gjort?

som Tigre har I handlet, ei som Døttre.

En Fader, og en hjærlig gammel Mand,

hvis Haand den lodne Bjørn jo vilde sliffe

med Grefrygt, ham har I bragt til Vanvid;

barbarist, unaturligt! og min Broder,

han kunde taale, at I gjorde det?

en Mand, en Fyrste, rigt af ham begavet?

Hvis ikke Himlen snart nedsender synligt

sin Brede's Engle mod saa fule Synder,
saa bliver Enden: Menneftenes Slægt
opsluger glubst sig selv, som Dybets Rovdyr.

Goneril.

Du feige Mand! din Kind er ifkun stabt til
at taale Slag, din Pande kun til Skam!

Du har ei faaet Dine til at stjæle
din Vre fra din Skjændsel. Veed du ikke,
kun Daarer ynke Nidingen, der straffes,
før han sit gjort det Unde? — Hvorfor tier
din Tromme? Frankrig folder ud sit Banner
i dette taufe Land; din Banemand
i buftet Hjelms dig truer; medens du,
du sidder stille, fromme Kar, og klynker:
„Ak! hvorfor gjør han det!“

Albanien.

Speil dig, du Satan!

Selv Djæble klæder ikke Sjælens Grimhed
saa grueligt som Kvinder.

Goneril.

Udle Daare!

Albanien.

Du Skifting, herksesyge Kvinde! stam dig!
Bræng ikke som en Trolde! hvis det sig sommed,
at disse Hænder fulgte Blodets Drift,
de kunde vel faae Lyft at slide Kjødets
fra dine Ben. — Men, stjøndt du er en Djævel,
er dog din Kvindesfikkelse dit Børn.

Goneril.

Ei, hvor mandhaftig nu!

(Et Bud kommer.)

Albanien.

Hvad bringer du?

Budet.

Al! Eders Naade, Hertugen af Cornwall
er død, — dræbt af sin Svend, imens han blindede
Farl Glosters andet Die.

Albanien.

Glosters Dine?

Budet.

En Svend, opfostret i hans Hus, blev greben
af Medhynk, satte sig imod hans Gjerning
og drog sit Sværd imod sin høie Herre, —
som vred foer frem og dræbte ham i Skaren;
men fik dog selv et farligt Saar, der siden
har voldt hans Død.

Albanien.

Det viser, I er end

deroppe, Dommere! saa snart I ramme
vor Synd hernede! — Men, den arme Gloster!
og mistede han da det andet Die?

Budet.

Ja, begge, begge, Herre. — Dette Brev,
min ædle Frue, kræver hurtigt Svar;
det er fra Eders Søster.

Goneril (aaffides.)

Det er godt

i een Henseende; men hun er Enke;
min Gloster er hos hende; saare let
mit hele Luftslot kunde styrte ned
paa mit forhadte Liv. — Forresten smager
den Nyhed ikke slet. — (høit) Naar jeg har læst det,
skal du faae Svar.

(gaaer.)

Albanien.

Hvor var hans Søn, dengang
de blindede ham?

Budet.

Han var paa Beien hid
med hendes Naade.

Albanien.

Han er ikke her.

Budet.

Nei; thi jeg mødte ham paa Beien hjemad.

Albanien.

Og veed han denne gruelige Gjerning?

Budet.

Ja, Herre, det var ham, som angav ham;
han drog med Forsæt hjemmefra for ikke
at hindre deres Hævn.

Albanien.

Jeg lever, Gloster.

Din Trostid mod din Konge vil jeg lønne
og hævne dine Dine. — Kom, min Ven,
og giv mig fuld Bested om, hvad du veed.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Den franske Leir ved Dover.

(Kent og en Ridder komme ind.)

Kent.

Hvorfor er Frankrigs Konge draget hjem
saa pludseligt? veed I, hvad Grunden er?

Ridderen.

En vigtig Statsfag lod han uafgjort,
spm, siden han kom hid, har vaft Befymring

og voldt i Riget saadan Frygt og Fare,
at det var ønskeligt og høist nødvendigt,
han selv kom hjem.

Kent.

Hvem har han efterladt

som Høvding?

Ridderen.

Frankrigs Marskalk, Herr Le Fer.

Kent.

Bevæget Eders Brev ei Dronningen
til noget Legn paa Smerte?

Ridderen.

Jo, hun tog det

og læste det, mens jeg stod hos, og stundom
en Taare trilled stor og tung ned ad
den fine Kind; hun syntes Dronning over
sin Sorg, der oprørsk vilde gjøre sig
til hendes Konge.

Kent.

Saa blev hun bevæget.

Ridderen.

Men ei til Lidenstab. Sagtmodigheden
og Sorgen kappedes om, hvem der kunde
forstjønne hende mest. I har seet Solstin
og Regn tilsammen; hendes Smil og Taarer
var lig en saadan Dag, kun skønnere.

De lykkelige Smil, der spillede om
den fulde Læbe, syntes ei at kjende
til hendes Dines Gjæster, der tog Afsted
lig Berler, dryppende fra Diamanter.

Ja, Sorgen var et hjært og sjældent Smykke,
ifald den klædte Alle saa.

Kent.

Men gjorde

hun Eder ingen Spørgsmaal?

Ridderen.

Et Par Gange

hun sukked Navnet „Fader“ frem saa tungt,
som om det klemte hendes Hjerte; — raabte:
„O, Søstre, Søstre! — Kvinders Stjændsel! Søstre!
Kent! Fader! Søstre! Hvad? i Storm og Nat?
Hvem troer nu paa Barmhertighed?“ — Da strømmed
en hellig Regn fra hendes Dines Himmel
og drukned Smertens Røst; saa foer hun ud
og søgte med sin Sorg til Ensomheden.

Kent.

Saa, Stjernerne, de høie Stjerner er det,
der styre vor Natur; hvorledes kunde
af et og samme Par vel ellers fødes
saa høift forskjelligt Afkom? — Har I siden
seet hende?

Ridderen.

Nei.

Kent.

Var det før Kongens Hjemfart?

Ridderen.

Nei, siden.

Kent.

Vel; den arme, syge Lear
er her i Staden; og han mindes stundom,
i lyse Mellemrum, hvorfor vi kom,
og vil paa ingen Maade see sin Datter.

Ridderen.

Dg hvorfor ikke?

Kent.

Skamfuldhedens Magt

gjør ham forsagt; — hans eget haarde Sind,
 der unddrog hende sin Betsignelse,
 drev hende fra sit Hjem at friste Lykken
 i fremmed Land, gav hendes Arveret
 til hendes Søstre bort, de Hundesjæle, —
 det er nu i hans Sind en Braad saa giftig,
 at brændende Skamrødme holder ham
 tilbage fra Cordelia.

Ridderen.

Stakkels Herre!

Kent.

Sig, veed I noget om Albanien's
 og Cornwall's Hær.

Ridderen.

Ja vel; den er i Marken.

Kent.

Jeg bringer Eder nu til Lear, vor Konge,
 og giver ham i Eders Baretægt.
 En vigtig Grund mig nøder til at skjule
 mit Navn endnu en Stund. Naar jeg kan give
 mig helt tilkjende, vil I ei fortryde,
 I gjorde mit Bekjendtskab. Følg mig nu.

(de gaæe.)

Fjerde Scene.

Et Telt i den franske Leir.

(Cordelia, en Læge og Krigsfolk komme ind.)

Cordelia.

Åh, det er ham! Fornylig har man seet ham,
 vild som et oprørt Hav, høit syngende,

bekrandsæt med Skarntyder, Gjøgeblomster,
 med Bregner, Nelder, Klinte, Heiregræs
 og slikt unyttigt Ukrudt, som groer op
 blandt nærfsomt Korn. Send ud et hundred Mand;
 lad gjennemsee hver høitbevoget Kornmark,
 og bring ham hid til os.

(en Høvding gaaer.)

(til Lægen.)

Kan Eders Kunst

gjengive ham hans tabte Vid og Sands?
 med alt mit Guds skal den, der hjælper ham,
 belønnes.

Lægen.

Der er Midler, Eders Høihed.

Naturens Fostermoder, det er Hvile;
 den savner han; men til at stjænte den
 der gives mangan virksom Urt, hvis Kraft
 kan lukke selve Sorgens Die til.

Cordelia.

I hemmelighedsfulde Naadegaver,
 ukjendte Jordens Kræfter, spirer frem
 ved mine Taarer! bringer Hjælp og lindrer
 den gode Gamles Nød! — opsig ham, søg!
 at ei hans blinde Banvid skal forstyrre
 det Liv, som ikke lede kan sig selv.

(Et Bud kommer ind.)

Budet.

Seg bringer Bud, min Dronning; Brittehæren
 er hid paa Bei.

Cordelia.

Det er os velbetjendt;
 vor Magt staaer rustet til at møde den. —
 O, hjære Fader, din er jo den Sag,

jeg fører; derfor har jo Frankrigs Konge
 havt Medynd med min Sorg og Graad og Klage.
 Ei Grefhygen væbner os til Slag,
 men Omhed og vor gamle Faders Sag.
 Gid snart jeg høre fra ham eller see ham!

(de. gaac.)

Femte Scene.

Et Bærelse i Glosters Borg.

(Regan og Oswald komme ind.)

Regan.

Men staaer min Svogers Hær i Marken?

Oswald.

Ja.

Regan.

Han selv drog med?

Oswald.

Kun nødig, Eders Naade.

Nei, Eders Søster er en bedre Krigsmand.

Regan.

Har ei Jarl Edmund talt med Eders Herre?

Oswald.

Nei, Eders Naade.

Regan.

Hvad har vel min Søster
 at skrive til ham om?

Oswald.

Det veed jeg ikke.

Regan.

I Sandhed, i et vigtigt Grinde
 drog han herfra. Stor Daarstab var det jo
 at blinde Gloster og dog lade ham
 beholde Livet; hvor han kommer, rører

han alle Hjerter mod os. Edmund, troer jeg,
er dragen ud, af Meddynt med hans Nød,
for at forforte ham hans mørke Livsnat, —
dertil for at erfare Fjendens Styrke.

Dswald.

Det er nødvendigt, Frue, at jeg iler
med Brevet efter ham.

Regan.

Imorgen drager
vor Hær afsted, bliv her saalænge; Veien
er farlig.

Dswald.

Det gaaer ikke an; min Frue
har givet mig den strengeste Befaling.

Regan.

Hvad mon hun skriver om til Edmund? Kunde
det ikke overdrages Eder mundtligt?

Sandsynligviis — en Ting — jeg veed ei, hvad. —
Jeg lover Jer mit Venstaa, — lad mig aabne
det Brev.

Dswald.

Min Frue, heller maatte jeg —

Regan.

Jeg veed, min Søster elsker ei sin Husbond,
jeg veed det sikkert; da hun var her sidst,
hun sendte mange indholdsrige Blik
og Elstovsøiefast til Ridder Edmund;
jeg veed, hun har Fortrolighed til Eder.

Dswald.

Mig, Eders Raade?

Regan.

Ja, det er mit Mvord;

jeg veed, det er saaledes; hør da nu,
 og mærk Jer vel mit Ord: min Mand er død;
 jeg er med Edmund enig; for min Haand
 han bedre passer end for Eders Frues;
 slut Eder saa til Resten. Træffer I ham,
 saa giv ham dette; og naar Eders Frue
 erfarer det af Eder, giv I hende
 det Raad, at tage sin Forstand tilhjælp.
 Og nu Farvel; isald det skulde hænde,
 I stødte paa den blinde Høiforræder,
 saa vid: stor Løn faaer den, som sælder ham.

Oswald.

O, maatte jeg kun træffe ham! jeg skulde
 vel vise, hvem jeg tjener tro.

Regan.

Farvel.

(de gaae.)

Sjette Scene.

Egner ved Dover.

(Gloster ledes ind af Edmund, der er klædt som Bonde.)

Gloster.

Naar komme vi dog op til denne Fjeldtop?

Edgar.

I stiger opad. Ei, hvor svært det gaaer.

Gloster.

Mig synes Grunden jevn.

Edgar.

Nei, rædsom steil.

Hør! kan I høre Havet?

Gloster.

Nei, i Sandhed.

Edgar.

Saa fløvedes vel og de andre Sandsfer
ved Ederes Dines Smerte.

Gloster.

Det kan være.

Din Stemme synes mig forandret; bedre
og meer forstandigt taler du end før.

Edgar.

J tager storligt feil; jeg er den samme
i Alt undtagen Klæderne.

Gloster.

Mig tykkes,

du taler bedre for dig.

Edgar.

Kom nu, Herre,

nu er vi der; staa her! — man bliver angst
og svimmel ved at stirre ned saa dybt.

J Luften midtveis tumler sig en Flok
af Alliker og Krager; de seer ud som
Starnbasfer, knap saa store. Halvveis nebe
der hænger En, som plukker Fennikel, —
en stræffelig Haandtering! mig han synes
ei større her at see til end sit Hoved;
de Fistere, der gaae paa Stranden hist,
seer ud som Mus; det stolte Skib for Anker
formindstes til en Jolle, Jollen til
en lille Boie, neppe til at vine.

Den dumpe Brænding, som med Brusen ruller
paa Brimmelen af Smaasten, høres ikke
heroppe. — Jeg vil ikke meer see ned;
thi ellers fortner det for mine Dine,
og svimlende jeg styrter hovedfulds.

Gloster.

Stil mig, hvor du nu staaer.

Edgar.

Saa giv mig Haanden; —

nu er I knap en Fod fra Brinkens Rand.

For Alting under Maanen vilde jeg

ei gjøre dette Spring.

Gloster.

— Slip nu min Haand. —

Her er endnu en Pung, med en Juvel,

vel værd, at fattig Mand den tager. Alfer

og Guder lade den dig bringe Held! —

Gaa nu; sig mig Farvel og lad mig høre,

du gaaer.

Edgar.

Nu, saa Farvel!

(lader, som han gaaer.)

Gloster.

Af ganske Hjerte!

Edgar (affides.)

Jeg leger saa med hans Fortvivlelse

kun for at læge den!

Gloster.

I høie Guder!

saa giver jeg da Slip paa denne Verden,

og rolig kaster jeg for Eders Afsyn

min svære Byrde bort. Var jeg istand til

at bære den end længer uden Knurren

mod Eders uafvendelige Raad,

da lod jeg vel mit Livs neobrændte Lande

udsluffes af sig selv. Hvis Edgar lever,

o, saa velsigner ham! — Nu, Ven, Farvel!

Edgar.

Jeg er alt gaaet, Herre; saa Farvel da!

(Gloster springer og falder udstrakt paa Jorden.)

Dog dog; jeg veed ei, om Indbildningen
kan røve Livets Skat, naar Livet giver
sig selv til Pris? Hvis nu han havde været
der, hvor han tænkte, var med al hans Tanke
det nu forbi. — Død eller levende? —

Hei, hør, min Ven! — hør, gode Herre! tal! —

Ja, sandelig, han kunde døe saaledes! —
dog see, han lever op. — Hvem er I, Herre?

Gloster.

Gaa bort og lad mig døe!

Edgar.

Hvis I var andet

end Spindelvæv, Fjer, Luft, saa havde vel
et saadant Fald, saamange Favne dybt,
knust Eder som et Æg; og dog I aander,
har Legemstygde, bløder ikke, taler,
er uftadt. Ti Stormasters Længde maaler
ei Hviden, som I styrted lodret fra.
Et Under, at I lever! — tal igjen!

Gloster.

Men faldt jeg eller ikke?

Edgar.

I faldt ned

fra denne Kridtflints rædselsfulde Linde.
See op iveiret. Lærten med sin Trille
kan ikke høres eller sees saa høit.
See dog kun op!

Gloster.

Alt, jeg har ingen Dine. —

O Er den Belgjerning nægtet Uselheden
 at gjøre Ende paa sig selv ved Døden?
 Det var en Trøst dog, om Glendigheden
 Tyrannens Blodtørst kunde stusse, gjøre
 hans Overmod til Spot.

Edgar.

Kom, giv mig Armen; —

Op! — saa — hvor gaaer det? har I Følelse
 i Eders Ven? I staaer.

Gloster.

Desværre, ja.

Edgar.

Det overgaaer det allerstørste Ferteegn. —
 Hvem var det Bæsen, som I skiltes fra
 paa Fjeldets Top?

Gloster.

En stakkels usel Tigger.

Edgar.

Herneede, hvor jeg stod, kom det mig for,
 hans Dine var som tvende fulde Maaner;
 han havde tusind Næser, krumme Horn;
 hans Legem bølgede som Havets Donning:
 det var en Djævel. — Lykkelige Fader!
 du maa vel troe, at Himlens lyse Guder,
 som søge deres Vre just i det,
 der synes os umuligt, frelste dig.

Gloster.

Nu mindes jeg det vel. Herefter vil jeg
 min Modgang bære, til den raaber selv:
 „Nof, nof! nu dø!“ — Den Stikkelse, du nævner,
 antog jeg for et Menneske; han raabte

jaa lidt: „den onde Mand! den onde Mand!“
og det var ham, som førte mig derop.

Edgar.

Vær freidig og taalmodig! — Hvem er der?

(Lear kommer ind, fantastisk pyntet med Blomster.)

Saaledes kunde sund Fornuft ei smykke
sin Eier ud!

Lear.

Nei, de kan ikke gjøre mig noget for Møntning; jeg
er Kongen selv!

Edgar.

O, Syn, som Hjertet kunde bryde ved.

Lear.

Naturen overgaaer Kunsten i denne Henseende. — Der
har du Haandpenge. — Den Karl haandterer sin Bue som
en Fuglestræmsel; — spænd mig den en god Allen op. —
See, see, en Mus! tys! tys! dette Stykke ristede Ost kan
gaae an. — Der er min Handske; jeg vil forsvare den Sag
mod en Kjempe. — Frem med Dgæmændene! — Vel fløiet,
min Falk! — I Priften! i Priften! — Hei! Feltraab!

Edgar.

Thymian!

Lear.

Forbi!

Gloster.

Jeg kjender denne Stemme.

Lear.

Ha, Goneril! — med et hvidt Skjæg! — De tjælede
for mig som en Hund, og fortalte mig, at jeg havde hvide
Haar i Skjægget, førend de sorte kom. — At sige Ja og Nei
til Alt, hvad jeg sagde! — Ja og Nei paa engang, det er
ingen god Theologi. — Da Regnen engang gjorde mig driv-

vaad og Blæsten sit mine Tænder til at klappre; da Tordenen
 ikke vilde tie paa mit Bud, da følte jeg dem paa Tænderne;
 da kom jeg paa Spor efter dem. — Jo vist! det er ikke Folk,
 der staae til Troende; de sagde mig, at jeg kunde Alting; det
 er Løgn: jeg kan ikke gjøre mig haard mod Koldfeberen.

Gloster.

Jeg mindes denne Stemmes Klang helt vel:
 er Kongen her?

Lear.

Ja, Konge hver en Tomme!

Naar jeg seer bredt, da bæver Undersaatten. —
 Den Mand benaader jeg. Hvad var din Brøde? —
 Stjørlevnet? — Du skal ikke døe! — hvad? døe
 for det? — Nei! Gjørdesmutton gjør det jo;
 Guldbillen boler ligesom mit Nafn.
 Lad Vellyst trives; Glosters Slegfresøn
 har vist sin Fader større Kjærlighed,
 end mine Døttre, som blev lovlig fødte.
 Ras, Utugt, uden Sky; jeg mangler Krigsfolk. —
 See denne Frue, med det søde Smil,
 hvis Mine spaaer en Barm saa kydst som Snee,
 hvor dydigt hun slaaer Sløret ned og vender
 sit Ansigt bort ved Lystens blotte Navn; —
 den vilde Kat og Hoppen brænder ikke
 af mere gridst Begjær. — Kentaurer er de
 fra Beltestedet, Kvinder ovenfor.
 Til Beltet strækker Guders Rige sig;
 Alt nedenfor er Djævlens: Helved, Mørke,
 der er Svovlspolen, Brand, Skoldhede, Stank,
 Fortærelse; — Fy! fy! fy! Puh! Giv mig to Lod Desmer,
 gode Apotheker, til at forfriske min Indbildningskraft; der har
 du Penge.

Gloster.

O, lad mig kysse denne Haand.

Lear.

Lad mig først tørre den af; den lugter af Vig.

Gloster.

O, du, Naturens sønderlagne Kunstværk! —
 Saaledes skal Alverden slides op
 engang til Intet! — Kjender I mig ikke!

Lear.

Jeg huster dine Dine meget godt. Skeler du ad
 mig? — Nei, nei, brug kun alle dine Kunster, blinde Cupido!
 jeg vil ikke blive forelsket. — Læs engang denne Udfordring;
 læg Mærke til Trækkene i disse Bogstaver!

Gloster.

Var hvert et Træk en Sol, jeg saae dog Intet!

Edgar.

Jeg vilde ikke troe paa Nygtet; — det
 er Sandhed, og mit Hjerte brister ved det.

Lear.

Læs!

Gloster.

Hvad? med disse tomme Dienhuler?

Lear.

Aha! staaer det saaledes til imellem os? I har ingen
 Dine i Hovedet, ingen Penge i Pungen? Det er tungt for
 Eders Syn, men let for Eders Pung. Og dog seer I,
 hvordan Verdens Gang er.

Gloster.

Jeg seer det vel, idet jeg føler det

Lear.

Hvad? er du gal? Et Menneſte kan see, hvordan Ver-
 dens Gang er, uden Dine. See med dine Dren! See,

hvorledes den Dommer derhenne hegler den ensfoldige Tyv igjennem. Hør nu, jeg vil hviste dig Noget: Byt Plads og — Hofus, Pofus! — hvem er nu Dommeren, og hvem er Tyven? — Har du seet en Bondes Hund gjøe ad en Tigger? Gloster.

Ja, Herre.

Lear.

Og det stakkels Strog løbe for Røteren? der kunde du see et stort Billede paa Myndigheden; en Hund i Embedsforretning lystre man. —

Du lumpne Bøddel! stands din blodige Haand!
du pidster Skjogen? Heller pidst dig selv;

du brænder efter at begaae med hende
den Synd, som du hudsletter hende for.

Blodsugeren vil hænge Skjelmen op;

igjennem Pjalter sees den mindste Brøde;

men Floil og Zobel skjuler Alt. Giv Synden

Guldharnisk paa; da splintres uden Skade

Retfærdighedens stærke Landse; — Klæd den

i Pjalter, — og en Dværg kan med sit Halmstraa

den gjennembore. Ingen synder, Ingen,

jeg siger, Ingen! jeg friskjender dem.

Det siger jeg dig, Ven, jeg som har Magt til
at sætte Klageren et Segl for Munden.

Tag Brillen paa, og — som de flette Statsmænd, —

lad som du saae, hvad du dog ikke seer; — —

Nu, nu, nu, nu! — træk mine Støvler af! —

stærkt! stærkere! see saa!

Edgar.

O, Sandhed blandet

med Daaresnak! Fornuft i Vanvid!

Lear.

Hvis du

vil græde over mig, tag mine Dine.

Jeg kjenner dig ret godt; dit Navn er Gloster; —

flaa dig tiltaals; vi kom jo grædende

til Verden, veed du nok; den første Gang,

vi aande Luften, strige vi og græde.

Jeg holder dig en Prædiken; hør efter!

Gloster.

O hvilken Jammer!

Lear.

Naar vi ere fødte,

saa græde vi, fordi vi kom herhid,

til denne store Stueplads for Narre. —

Den Hattepul er god. — En prægtig Krigslist

at støe med Filt en Trop af Rytterheste!

jeg vil dog prøve det; og naar jeg saa

er kommen bag paa disse Svigersønner:

Hug ned! hug ned! hug ned! hug ned! hug ned!

(En Ridder med Følge kommer ind.)

Ridderen.

Der er han, griber ham! — Min ædle Herre,

mig sender Eders dyrebare Datter, —

Lear.

Hvad? ingen Hjælp? er jeg en Fange? Nu,

jeg er jo stabt til Lyffkens Gjak! — Behandler

mig vel! I skal faae Løsepenge. Staf mig

en Bæge; thi jeg fik et Hug i Hjernen.

Ridderen.

Alt skal I faae.

Lear.

Slet ingen Hjælp? — alene?

det kunde vel forvandle helt en Mand
til salte Laarer, saa hans Dine blev
Bandskander til at dæmpe Støvet med
i Sommerheden.

Ridderen.

O, min ædle Herre! —

Le ar.

Kjæft vil jeg falde som en Brudgom! — Hvad? —

Ja, lystig vil jeg være! — jeg er Konge;

veed I vel det, I gode Herrer?

Ridderen.

Ja,

I er vor Herre Konge, som vi lyde.

Le ar.

Saa er det ikke ude endnu! — Kom! vil I have det,
skal I bruge Eders Ben for det. Sa, sa, sa, sa!

(Han løber ud, Følget efter ham.)

Ridderen.

En Ynk at see, selv ved den Usleste,
men hos en Konge meer end Ord kan sige!

en Datter har du, som forløser Verden

fra den Forbandelse, de tvende har

bragt over den.

Edgar.

Hil Eder, ædle Herre!

Ridderen.

Fat Eder kort, min Ben, hvad vil I mig?

Edgar.

Beed I, om snart der forestaaer et Slag?

Ridderen.

Ja, det er vist og velbekjendt. Det veed

Enhver, som kun har Øren.

Edgar.

Med Forlov,

hvor nær er Fjenden?

Ridderen.

Nær herved, og rask

han rykker frem; hver Time kan vi vente
hans Hovedmagt.

Edgar.

Laf, Herre; det var Alt.

Ridderen.

Skjøndt Dronningen er her af visse Grunde,
er hendes Hær dog rykket ud.

Edgar.

Jeg taffer.

(Ridderen gaaer.)

Gloster.

J evig gode Guder, tag mit Liv!

at ei mit onde Sind igjen skal friste
mig til at døe, før det er Eders Villie.

Edgar.

Den Bøn var god, min Fader.

Gloster.

Nu, min Ven,

hvem er J?

Edgar.

Kun en saare fattig Mand,
ydmaget under Skjæbnens Slag, som Sorgen
har kjendt og følt, og som dens Lære gjorde
modtagelig for Medynk. Giv mig Haanden;
jeg leder Jer til Husly.

Gloster.

Hjertens Laf!

Gid Himlens Godhed og Betsignelse
 Jer lønne tusindfold.

(Dswald træder ind.)

Dswald.

En udsat Pris

er her at vinde! Lykkelige Møde!

Det blinde Hoved blev jo netop stabt til
 min Lykkes Fremme. — Gamle Landsforræder!

bered dig nu til Døden, men i Hast!

det Sværd er draget, som skal fælde dig!

Gloster.

Saa lad din Vennehaand nu føre det
 med Kraft.

(Edgar sætter sig til Modværge.)

Dswald.

Hvad? frække Bonde, vover du
 at værges for en fredløs Landsforræder?
 bort! at ei ogsaa dig hans onde Skjæbne
 skal smitte som en Pest. Nu! slip hans Arm.

Edgar.

Jeg slipper ikke, gode Herre; der skal mere til.

Dswald.

Slip Træl, og pak dig, eller du er dødsens.

Edgar.

Gode Herre, gaa I, hvor I kom fra, og lad fattig
 Folk gaae i Fred. Kunde store Ord stramme Livet af mig,
 saa var det nok blevet en fjorten Dages Tid kortere. Naa,
 bliv den Gamle fra Livet, og strup af, det raader jeg Jer;
 ellers skal jeg prøve, hvad der holder længst, Jer Pandestål
 eller min Knippel. Jeg snakker rent ud af Posen med Jer.

Dswald.

Bort, Bondelømmel!

Edgar.

Jeg skal stange Jere Lænder, gode Herre! kom kun!
jeg bryder mig ikke om Jere Fægtekunster.

(de sægte. Oswald falder.)

Oswald.

Træl, du har dræbt mig! — tag min Pung, du Skurk;
om du vil fare vel, saa jord mit Lig,
og bring det Brev, som du vil finde hos mig,
til Edmund, Jarl af Gloster. Søg ham op
i Englands Hær. — O, Død, hvor brat du kom!

(dør.)

Edgar.

Jeg kjender dig; en Skurk til Alting villig;
saa lyd dig mod din Frues onde Billie,
som Lasten kunde ønske.

Gloster.

Er han død?

Edgar.

Sid ned og hvil Jer, Fader. — Lad os see
hans Komme. — Dette Brev, han nævne,
kan hjælpe mig maastee. — Nu er han død! —
kun Skade, han ei fik en anden Drabsmand. —
Lad see! — giv efter, søielige Vox; —
undskyld mig, Hovisthed; man rev jo gjerne
sin Fjendes Bryst op for at see hans Sind;
hans Brev, det er dog meer tilladeligt.

(han læser.)

„Kom vore gjensidige Løfter ihu. I har mange Lei-
ligheder til at gjøre det af med ham. Naar Billien ikke
mangler, vil Tid og Sted tilbyde sig i Dverflodighed. Der
er Intet vundet, hvis han kommer tilbage med Seir; da er

I jeg hans Fange og hans Leie mit Fængsel; befri mig fra
 dets væmmelige Varne, og tag hans Plads for Eders Umag.
 Eders hengivne Tjenerinde, —
 gid jeg kunde sige Hustru, —
 Goneril."

Umaaalelige Dyb af Kvindelyst! —
 Sin gode Husbond staaer hun efter Livet,
 vil bytte sig min Broder til i Stedet.
 Her vil jeg grave dig i Sandet ned,
 vanhellige Mellembud for morderst Lesten!
 og dette Skændselsbrev, naar Tiden kommer,
 jeg Hertugen for Dine holde vil,
 hvis Liv de lured paa. Hans Held det gjælder,
 at jeg din Død og al din Svig ham melder.

(han slæber Liget ud.)

Gloster.

Kong Lear er fra Forstanden. Hvor mit Sind
 er stift og haardt, at jeg kan opreist staae
 og føle klart min hele tunge Sorg.
 D, var jeg dog vanvittig! saa var Tanken
 fra Sorgen skilt, og Smerten mistede
 i i Drømmens Gjøglespil sin Selvbevidsthed.

(Edgar kommer tilbage.)

Edgar.

Nu ræk mig Eders Haand; langt borte, troer jeg,
 jeg hørte Trommehvirvel. Kom, min Fader!
 jeg staffer Eder Husly hos en Ven.

(de gaae.)

Syvende Scene.

Et Telt i den franske Leir.

(Cordelia, Kent, en Læge og en Ridder komme ind.)

Cordelia.

Du gode Kent, hvor skal jeg i mit Liv
med al min Gjerning lønne dig din Godhed?
mit Liv er altfor kort, og hvert et Maal
for knapt dertil.

Kent.

At blive ret forstaaet
er overflødig Løn; hvad jeg har meldt
er alt kun nogen Sandhed, hverken mindre
ei heller meer.

Cordelia.

Tag bedre Klæder paa.
Den Dragt er Minder fra den onde Tid;
jeg beder, læg den af.

Kent.

Tilgiv, min Frue;
at kjendes nu, forstyrrer kun min Plan;
vis mig den Gunst, at I mig ikke kjender,
før Liden og jeg selv det finder tjenligt.

Cordelia.

Nu, som I vil da, Jarl.

(til Lægen.)

Hvor staaer det til
med Kongen nu?

Lægen.

Han sover, Eders Høihed.

Cordelia.

I gode Guder, læg den dybe Rift
i hans mishandlede Natur; stem atter

til Samklang alle de forstemte Strænge
i i denne Fader, som hans Børn forvandlede.

Lægen.

Lillader Eders Høihed, at vi nu
maa vække Kongen? han har sovet længe.

Cordelia.

Spørg Eders Kunst tilraads, og gjør kun det,
som selv I finder rettest. Er han paaklædt?

Ridderen.

Ja, Eders Høihed, i hans dybe Søvn
vi fik ham givet andre Klæder paa.

(Lægen bærer sovende ind i en Stol.)

Lægen.

Vær hos, min Frue, naar vi vække ham:
at han er rolig, har jeg ingen Tvivl om.

Cordelia.

Nu vel!

Lægen.

Behag at træde nærmere. —

Nu lad Musikken tone.

Cordelia.

O, min Fader! —

Helbredelse, læg nu din Lægekræft
paa mine Læber; — lad mit Kys nu lindre
den bittre Kval, som begge mine Søstre
har voldt dig, du Erværdige.

Kent.

Min fromme,

min elskede Fyrstinde!

Cordelia.

Om end aldrig

du havde været deres Fader, kræved

dog disse Løffers Snee Medlidighed.
 Var det et Hoved til at drive ud
 i Kamp mod Stormens Harm, at holde Stand
 mod Tordenflagets rædselsfulde Dron,
 mens frygtelige Lyn foer Slag i Slag
 paa kryds og tværs? som en oppfret Post
 at staae paa Bagt i denne tynde Hjelm? —
 Min Fjendes Hund, om end den havde bidt mig,
 dog skulde fundet ved min Arne Ly
 i sliq en Nat. — Og du, min arme Fader!
 du maatte søge Skjul blandt Svin og Skjelmer,
 paa kort og muggent Straa. Ak! hvilket Under,
 at ei dit Liv fik Ende med det samme
 som din Forstand. — Han vaagner; tal nu til ham.

Lægen.

Gjør I det selv, min Frue; det er bedst.

Cordelia.

Hvorledes staaer det til, min høie Konge?
 hvor gaaer det, Herre?

Lear.

Det er ikke Net,
 at tage mig op af min Grav! — Du er
 en salig Sjæl; men jeg er bunden til
 et Hjul af Ild, som mine Laarer stolde
 lig smeltet Bly.

Cordelia.

Min Herre, kjender I mig?

Lear.

Jeg veed, du er en Mand; — naar døde du?

Cordelia.

Langt borte, langt endnu!

Lægen.

Han er endnu

Rei rigtig vaagen. Giv ham kun lidt Tid.

Lear.

Hvor var jeg dog? — hvor er jeg? — hvoilys Dag? —

Ja, de har handlet meget ilde med mig. —

Jeg maatte døe af Medynk, hvis jeg saae
anden Anden lide det. — Hvorledes er det? —

Jeg tør ei sværge paa, den Haand er min. —

Lad see! — jeg føler dette Naalestik. —

Naar jeg dog kun var sikker paa, hvorledes
det ret er fat!

Cordelia.

O, Herre, see paa mig!

Læg Eders Haand velsignende paa mig; —

Nei, Herre, knæl dog ikke.

Lear.

O, jeg beder,

at du driv ikke Spot med mig; jeg er en svag,

ensfoldig gammel Mand, vel fire Snefe

og lidt derover, ei en Time meer

is ei heller mindre; og oprigtig talt,

hvis jeg frygter, jeg er ikke ret ved Samling.

U Mig tykkes, at jeg stulde kjende Jer

og kjende denne Mand; og dog jeg tvivler;

At thi dette Sted er mig helt ubekjendt;

og jeg har ikke Sands til at erindre

de Klæder, jeg har paa; jeg veed ei heller,

hvor jeg inat har ligget. See dog ikke:

Hvis saasandt jeg lever, troer jeg, er den Dame

mit Barn, Cordelia.

Cordelia.

Ja, ja, det er jeg!

Lear.

Er dine Taarer vaade? Ja, tilvisse!
 O, græd dog ikke! — Har du Gift til mig,
 saa vil jeg drikke den. Jeg veed jo nok,
 du holder ikke af mig; dine Søstre,
 saavidt jeg husker, gjorde mig Fortræd;
 du har dog nogen Grund; men de har ingen.

Cordelia.

Nei, ingen, ingen Grund.

Lear.

Er jeg i Frankrig?

Kent.

I Eders eget Kongerige, Herre.

Lear.

Bedrag mig ikke!

Lægen.

Fat kun Mod, min Dronning.

J seer, hans vilde Raseri er slutt;
 dog er det farligt, i hans Sind at falde
 den Tid tilbage, som han har forglemmt;
 bed ham gaae ind; forstyr ham ikke mere,
 at han kan samle sig.

Cordelia.

Vil Eders Høihed

gaae ind?

Lear.

Jeg beder, bær lidt over med mig;
 tilgiv og glem; jeg er en gammel Mand
 og gaaer i Barndom nu.

(Lear, Cordelia, Lægen og Følget gaae.)

Ridderen.

Bekræftes Rygtet

at som Hertugen af Cornwall's Drab.

Kent.

Sa, Herre,

at den Sag er vis.

Ridderen.

Hvem fører da hans Hær?

Kent.

at Man siger, Glosters Slegfredsøn.

Ridderen.

Det hedder,

at Edgar, Glosters landsforviste Søn,

er med Jarl Kent i Tydsfland.

Kent.

Rygter taler

at med flere Tunger. — Nu er det paa Tiden

at se sig om; thi Kongerigets Hær

og gaaer hurtigt frem.

Ridderen.

Det tegner til, at Kampen

at vil blive blodig. Nu Farvel, min Herre.

(gaaer.)

Kent.

at Tabt er eller vunden er nu snart min Sag,

at som Kampens Lykke vender sig idag.

(gaaer.)

Femte Act.

Første Scene.

Den brittiske Leir ved Dover.

(Edmund, Regan, Hovedsmænd og Krigsfolk komme ind med Tromme og Faner.)

Edmund (til en Hovedsmand.)

Spørg Hertugen, om han er end tilfjends
som sidst, hvad eller Noget har forandret
hans Mening; han er høist omstiftelig
og vankelmødig; bring bestemt Bæst.

(Hovedsmanden gaaer.)

Regan.

Min Søsters Bud er sikkert Noget tilstødt.

Edmund.

Det maa man næsten troe.

Regan.

Nu, hjære Jarl,

J veed, hvor godt jeg under Eder; — sig mig, —
men ærligt, — tal nu Sandhed, — elsker J
min Søster Goneril?

Edmund.

J Lugt og Vre.

Regan.

Dg gif J aldrig paa min Svogers Beie
til det forbudne Sted?

Edmund.

J tager feil.

Regan.

Jeg frygter for, at hun har skjænket Eder
al den Fortrolighed, en Kvinde kan.

Edmund.

Nei, ved min Ære, Frue!

Regan.

Aldrig kunde

jeg taale det; min dyrebare Jarl,
 sty hendes Samkvem.

Edmund.

Vær kun rolig, Frue;

Der er hun med hans Høihed, hendes Husbond.

(Hertugen af Albanien, Goneril og Krigsfolk komme ind.)

Goneril (affides.)

Jeg taber heller Slaget, end jeg seer,
 at denne Søster stiller ham og mig.

Albanien.

Bel mødt, vor dyrebare Søster. — Herre,

jeg hører, Lear er kommen til sin Datter

med Flere, som vort strænge Herredømme

har nødt til Klage. — Aldrig var jeg tapper,

hvor ei min Sag var ærlig; — denne Sag

gjør jeg til min, forsaavidt Frankrig gjæster

vort Land med Krig, men ikke forsaavidt

det hjælper Kongen eller Andre, som,

jeg frygter, svare Grunde drev til Opstand.

Edmund.

Jeg taler ædelt, Herre.

Regan.

Dg hvortil

skal den Betragtning tjene?

Goneril.

— Lad os enes

mod Fjenden nu; om vore huslige

færstilte Tvistigheder er ei Stedet
at tale nu.

Albanien.

Nu vel, saa lad os raadslaae
med krigserfarne Mænd om Slagets Ordning.

Edmund.

Jeg skal da møde strax i Eders Telt.

Regan.

Min Søster, gaaer du med os Andre?

Goneril.

Nei.

Regan.

Det sommer sig dog bedst; kom med, jeg beder,

Goneril (affides.)

Ah! jeg kan gjette Gaaden. — (høit.) Vel, jeg følger.

(I det de gaae, kommer Edgar ind, forklædt.)

Edgar (til Hertugen.)

Har Eders Raade nogentid laant Dre
til fattig Mand, saa hør mig, kun et Ord.

Albanien.

Jeg kommer strax bag efter Eder. — Tal!

(Edmund, Goneril, Hovedsmænd, Krigsfolk og Følget gaae.)

Edgar.

Læs dette Brev, før I begynder Slaget,
og seirer I, saa lad Trompeten støvne
den, som har bragt det; skjøndt jeg synes ringe,
kan jeg en Stridsmand stille frem, som vil
staae ved, hvad her staaer skrevet. — Taber I,
er Eders Bænk dog her paa Jorden ude,
og Rænkespillet ender. — Held og Lykke! —

Albanien.

Bliv, mens jeg læser det.

Edgar.

Det tør jeg ikke.

Naar det er Tid, saa lad Herolden raabe,
og I skal atter see mig.

(gaaer.)

Albanien.

Saa far vel! —

Jeg vil dog gennemløbe dette Brev.

(Edmund kommer tilbage.)

Edmund.

Fjenden er nær; stil Eders Hær til Slag;
her er et Overflag paa Fjendens Mandtal,
saa godt som muligt speidet ud; men Hastværk
det gjælder.

Albanien.

Vi vil møde Tidens Krav.

(gaaer.)

Edmund.

Til begge disse Søstre svor jeg Elskov;
de hade jo hinanden, som den Stukne
Hugormen. Hvilken af dem skal jeg tage?
En? begge? eller ingen? — Ingen faaer jeg,
hvis begge leve. Hvis jeg kaarer Enken,
saa drives Goneril til Raseri,
og neppe fører jeg min Sag igjennem,
mens hendes Husbond lever. Vel, saa vil vi
benytte ham i Slaget; saa maa siden
hun, som vil stilles ved ham, finde Raad til
at staffe ham afsted ihast. Den Raade,
som han har tiltænkt Kongen og Cordelia, —
om vi faae Seir og fange dem i Bold, —
der bliver Intet af. I dette Spil,
skal kraftig Daad, ei lang Betænkning til.

(gaaer.)

Anden Scene.

En Slette mellem begge Leire.

(Baabengny. Lear, Cordelia og deres Hær drage over Skuepladsf med Trommer og Faner og gaae ud. Edgar og Gloster komme ind.)

Edgar.

Kom, Fader! hvil i Træets gjæstfri Skygge
og bed om Seier for den gode Sag.
Saa fremt jeg kommer meer tilbage til Jer,
saa kommer jeg med Trøst.

Gloster.

Gud være med Jer!

(Edgar gaaer.)

(Baabengny; derpaa Flugt. Edgar kommer tilbage.)

Edgar.

Kom, gamle Mand! giv mig din Haand! afsted!
Kong Lear er slagen, fangen med sin Datter!
giv mig din Haand; kom med!

Gloster.

Jeg gaaer ei længer;
en Mand kan gjerne raadne her.

Edgar.

Hvad nu?

Igjen fortvivlet? — vi maa oppebie
vor Udgang som vor Indgang her i Verden;
at være moden, det er hele Sagen.
Kom med.

Gloster.

Sa deri har I ogsaa Ret.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Den britiske Leir ved Dover.

(Seierstog med Trompeter og Faner, Edmund kommer ind med Lear og Cordelia som Fanger; Hovedsmænd, Krigsfolk o. s. v.)

Edmund.

Bort med dem, Hovedsmænd! bevogt dem vel,
til vi erfare deres høie Willie,
som har at fælde Dommen over dem.

Cordelia.

Det hænder ikke første Gang idag,
den værste Skjæbne traf den bedste Sag.
Din Nød, min Konge, vil mit Nød nedtrykke;
selv kan jeg møde stolt den falske Lykke. —
See vi ei disse Døttre, disse Søstre?

Lear.

Nei, Nei, nei, nei! kom! lad os gaae til Fængslet;
vi to alene vilde synge der
som Fugle i vort Bur; naar du mig beder
om min Belsignelse, saa vil jeg knæle
og bede dig om din Tilgivelse.
Saaledes vil vi leve, bede, synge,
fortælle gamle Krøniker og lee
ad de forgyldte Sommerfugle, høre,
hvor Stoddere fortælle Nytt fra Hove,
og vi vil snakke med, — om hvem der vinder,
og hvem der taber, hvem der er i Bælten,
og hvem der er stude ud, og tage paa
en Visdomsmine, som vi var Profeter;
og bag vor Fængselsmur vi overleve
vel mange Skifter af Hofgunstens Slang,
hvis Flod og Ebbe skifter om med Maanen.

Edmund.

Nu før dem bort.

Lear.

O, min Cordelia,
 paa slikt et Offer maa jo Guder selv
 strøe Virak. Har jeg dig nu i min Favn?
 Den, som vil stille os, han maatte bringe
 en Brand fra Himlen og fordrive os
 med Ild som Røvene. Tør dine Dine! —
 før de skal faae os til at græde, før
 skal Kræft fortære dem med Hud og Haar;
 før skal vi see dem døe af Hunger! — kom!
 (Lear og Cordelia gaae ud med Bagt.)

Edmund.

Kom nærmere og hør mig, Hovedsmand.

(han rækker ham et Papir.)

Tag dette Blad og følg med dem til Fængslet;
 et Trin har jeg forfremmet dig, og gjør du,
 hvad her staaer skrevet, baner du dig Bei
 til Lyffens Top. — Mærk det: som Tiden er,
 er Menneftet; at være blød om Hjertet
 er ikke Sværdets Sag. Dit store Hverv
 tillader intet Spørgsmaal. Sig, du vil det;
 hvis ikke, søg ad anden Bei din Lyffe.

Hovedsmanden.

Jeg vil, min Herre.

Edmund.

Saa læg Haand paa Bærket!
 og skriv mig til saa snart, som du har gjort det.
 Mærk vel, jeg siger straf; og gjør det netop,
 som her staaer forefrevet.

Høvedsmanden.

Wede Havre

og gaae for Bogn, det kan jeg ikke, Herre.

Hvad Menneſter formaae, det vil jeg gjøre.

(gaaer.)

(Trompetklang. Hertugen af Albanien, Goneril, Regan, Høvedsmænd
og Følge komme ind.)

Albanien.

J har idag gjort Heltegjerning, Herre,
og Lykken fulgte Jer. J har de Fanger,

der stod idag som Fjender os imod;

jeg kræver dem igjen af Eders Haand

for at behandle dem, som deres Værd,

dertil vor Sikkerhed det kræver.

Edmund.

Herre,

jeg anſaae det for raadeligſt, at ſende

den gamle, ſvage Konge til et Sted,

hvor vel han kunde vogtes og forvares.

Hans Alderdom og endnu meer hans Rang

med Tryllemagt kan vinde Folkets Hjerter

og vende Landsjer, ſom vi ſelv har hvervet,

mod deres Herrers Anſigt. Dronningen

har jeg ſendt med ham af den ſamme Grund.

De er beredte til at ſtilles frem

imorgen eller til en anden Friſt,

hvor J vil holde Dom. Nu dryppe vi

af Svæd og Blod; Ven har jo mistet Ven.

Selv Seiren bandes i den forſte Hæde

af dem, der fik den ſtarpe Strid at føle. —

Cordelias og hendes Faders Sag

vil prøves til en bedre Tid.

Albanien.

Lillad mig,

jeg seer i Eder kun en Underjaat
i denne Krig, slet ikke nogen Broder.

Regan.

Det er nu, som vor Gunst ham hædrer til.
Mig tykkes dog, I skulde, før I talte,
spurgt om vor Mening. Han har ført vort Banner,
vor hele Myndighed har vi betroet ham;
slik overdragen Høihed kan vel gjøre
ham værdig til at kaldes Eders Broder.

Goneril.

Bliv ei saa heftig; han staaer høiere
ved eget Værd, end du kan have ham.

Regan.

Af mig udrustet med min hele Ret
er han den Bedstes Ligemand.

Goneril.

Du kunde
ei sige meer, om end han blev din Husbond.

Regan.

Af Spot kan vorde Spaadom.

Goneril.

Ei, tov lidt!

Det Die steled, som har sagt dig dette.

Regan.

Jeg er ei vel, Fru Søster; ellers skulde
en Strøm af Brede svare dig. — Feltherre,
tag mine Stridsmænd, Fanger, Arvelande;
byd over dem og mig. Du staaer for Styret.
Alverden vide, her jeg kaarer dig
til Husbond og til Herre.

Goneril.

Troer du vel,

at du skal eie ham.

Albanien.

Dit Ja og Nei

er ikke det, der spørges om.

Edmund.

Ei heller

om Eders, Herre!

Albanien.

Jo, du Hadingsøn!

Regan.

Lad Trommen gaae; forsvær min Ret som din.

Albanien.

Løv! hør et Ord! — Her fængsler jeg dig, Edmund,
som Høiforræder, og med dig tillige

(peger paa Goneril.)

den gyldne Slange der. — Mod Eders Fordring,

Fru Søster, gjør jeg paa min Hustrus Vegne

Indsigelse; hun er iløn trolovet

med Jarlen her, og jeg som hendes Husbond

forbyder Eders Ægteskab. Hvis I

vil giftes, maa I frie til mig; min Frue

er lovet bort til ham.

Goneril.

Et Mellemspil!

Albanien (til Gloster.)

Du er i Rustning; — lad Trompeten klinge!

Hvis Ingen vil staae frem og Mand mod Mand

forfægte, at du er en aabenbar

fordømt Forræder, — saa, her er mit Pant!

(han kaster sin Handske.)

jeg vil ei smage Brød, før med dit Blod
jeg har bevist, du er i Et og Alt,
hvad jeg har kaldt dig.

Regan.

Jeg er syg — saa syg!

Goneril (affides.)

Hvis ikke, tabte jeg min Tro paa Gift.

Edmund.

(kastet sin Handske.)

Her er mit Modpant. Hvosomhelst mig kalder
Førræder, er en Løgner og en Skjelm.
Lad nu Trompeten lyde. Hvo, som tør
staae frem, mod ham, mod Eder, mod Enhver
forfægter jeg min Ærlighed og Ære.

Albanien.

Hent en Herold!

Edmund.

Herolden frem paa Stand!

Albanien.

Stol paa din egen Arm; thi dine Stridsmænd,
som jeg har hvervet i mit eget Navn,
har faaet Afsted i mit Navn.

Regan.

Min Sygdom

vil overvælde mig.

(En Herold kommer ind.)

Albanien.

Hun er ei vel;

før hende til mit Telt. — Træd frem, Herold!

(Regan føres ud.)

Lad nu Trompeten lyde; — høit for Alle
læs op, hvad her staaer skrevet.

En Høvedsmand.

Blæs, Trompeter!

(Trompetklang.)

Herolden (læser.)

Hvis nogen Mand af Ridderstab eller Adel i denne Krigshær vil forsægte imod Edmund, foregIVEN Jarl af Gloster, at han er en Erkeforræder, saa træde han frem ved det tredie Trompetstød. Han træder sig til at forsvare sin Sag.

Edmund.

Blæs!

(Trompetstød.)

Herolden.

Igjen!

(Trompetstød.)

Herolden.

Igjen!

(I det Trompeten har lydt tredie Gang, svarer en Trompet udenfor, og Edgar træder ind i Rustning med en Trompeter foran sig.)

Albanien.

Spørg, hvad han vil, hvorfor han møder ved Trompetens Kald.

Herolden.

Hvem er I? Eders Navn

og Stand? hvi svarer I paa denne Stævning?

Edgar.

Saa vid, mit Navn er tabt, forgiftet, gnavet af Midingsstand; dog er jeg ædelbaaren, som denne Modpart, jeg vil gaae i Kreds med.

Albanien.

Og hvem er denne Modpart?

Edgar.

Hvem er det,

som svarer her for Edmund, Jarl af Gloster?

Edmund.

Han selv; — hvad vil du ham?

Edgar.

Drag ud dit Sværd,

at, hvis mit Ord et ædelt Hjerte saarer,
 din Arm dig Ret kan skaffe. — Her er mit. —
 Sec, dette er min Ret, en Ret, som følger
 min Rang, min Riddered, mit Kald; — tiltrods for
 din Kraft, din Ungdom, Rang og Høihed, trods
 dit Seierssværd, din splinternye Lykke,
 din Djærvhed og dit Mod, erklærer jeg:
 du er en Ridding, falsk mod dine Guder,
 din Fader og din Broder; en Forræder
 mod denne høie Fyrste; fra din Isse
 til Støvet, som du træder under Fod,
 en giftig Skurf. Saa fremt du siger nei,
 saa vil min Arm, mit Sværd, min bedste Kraft
 bevise paa dit Hjerte, hvad jeg siger:
 du lyver!

Edmund.

Klogest var det, om jeg spurgte
 først om dit Navn; men da dit Væsen er
 saa stjont og mandigt, og din Tale har
 et Glimt af ædel Byrd og Ridderstab,
 foragter jeg, hvad smaalig Kløgt vel kunde
 indvende efter Ridderstabets Lov.
 Forrædernavnet kaster jeg tilbage
 her i dit Ansigt; med din Helvedsløgn
 betynger jeg dit eget Hjerte. Mig
 foer den kun let forbi og saared ikke;
 men dette Sværd skal bane Veien til

det Sted, hvor den for evigt finder Hvile.

Men lad Trompeten tale.

(Trompetklang. Dvekamp. Edmund falder.)

Albanien.

Skaan hans Liv!

Goneril.

Det gik ei ærligt til. Du var ei pligtig

at følge Kampens Lov at stille dig

imod en Ubekjendt. Ei overvunden,

bedragen er du, Gloster, og forraadt.

Albanien.

Læs Eders Lunge, Frue, ellers standsfer

og jeg den med dette Brev. — (til Edmund) See dette, Herre! —

du varre Skurk, end Ord kan nævne, læs

Edin Skændsel! — Ingen Sønderreven, Frue!

og jeg seer, I kjender det.

(giver Edmund Brevet.)

Goneril.

Og om jeg gjorde? —

Jeg raader, ikke du. Hvem kalder mig

til Regnskab for det?

Albanien.

Ha! Forsærdeligt!

du kjender det?

Goneril.

Spørg ikke, hvad jeg kjender.

(gaaer.)

Albanien.

Følg hende; gaa, vogt hende vel; hun raser.

(En Hovedsmand gaaer.)

Edmund.

Hvad jeg bestyldes for, det har jeg gjort,

og meget meer, som Tiden vil opklare;

det er forbi; saa er det og med mig.
Men hvem er du, som seired over mig?
er du af ædel Byrd, tilgiver jeg dig.

Edgar.

Saa lad os bytte vor Tilgivelse.
min Byrd er vel saa god som din; hvis den
er bedre, desto større var din Uret;
jeg hedder Edgar, er din Faders Søn.
Retfærdigt styre Guderne; de gøre
den Synd, der os forlystet, til vor Straf;
det mørke Lastens Sted, hvor han dig avled,
har kostet ham hans Dine.

Edmund.

Du har Ret;
fuldbendt er Hjulets Omløb; jeg er her.

Albanien.

Det kom mig for, at selv din Gang forkyndte
din fyrstelige Byrd. Kom i min Favn!
gid Sorg mit Hjerte sprænge, hvis jeg habed
din Fader eller dig!

Edgar.

Min ædle Fyrste,
det veed jeg vel.

Albanien.

Hvor har I været skjult?
Hvor fik I Nys om Eders Faders Nød?

Edgar.

Idet jeg pleied den, min Hertug. Hør
en kort Fortælling, og naar den er ude,
saa lad mit Hjerte briste! For at undgaae
den Bloddom, der forfulgte mig saa nær, —
hvor sødt er Livet, at vi heller lide

Hver Time Dødens Kval end døe med eet! —
 Saa fandt jeg paa at klæde mig i Pjalter
 Som en Affindig, i en Skiffelse,
 Saa Hunde væmmedes. — I dette Optog
 Jeg mødtes med min Fader; af hans Dines
 Blodstænkte Ringe var de dyre Stene
 Fornylig tabte; jeg blev hans Beviser;
 Jeg leded ham, jeg tigged for ham; — o,
 Minnen aldrig, — hvilken Daarfskab! — aabenbarede
 Jeg, hvem jeg var, før nu, da jeg stod rustet,
 Med freidigt Haab, dog ikke vis paa Seiren;
 Jeg bad om hans Belsignelse, fortalte
 Fra først til sidst min hele Pilgrimsfærd.
 Men af, hans knuste Hjerte var for svagt
 Til denne Kamp imellem Overmaalet
 Af Sorg og Glæde; med et Smil det brast.

Edmund.

Dit Ord har rørt mig, og det kan vel hænde,
 Det virker noget Godt; men bliv nu ved;
 Det synes, du har noget meer at sige.

Albanien.

Hvis der er meer, end mere Sorg, saa ti;
 Minnit Indre vil opløse sig i Smerte
 Ved det, jeg hørte.

Edgar.

Sa for den, som ikke
 Har Sorgen kjær, vil dette sagtens synes
 Det fulde Maal; dog kom der Andet til,
 Som langt forøged det, der var formeget,
 Og satte Krone paa, hvor der var Topmaal.
 Medens høit jeg græd, kom der en Mand,
 Som havde seet mig i min værste Tilstand,

og dengang skjød mit gruelige Samkvem;
 men, da han hørte, hvem det var, der havde
 saameget lidt, slog han de stærke Arme
 omkring min Hals og streg mod Himlen høit,
 som om han vilde sprænge den; han kastede
 sig ved min Fader ned; om sig og Lear
 fortalte han et Sagn saa sørgeligt,
 som noget Dre vel har hørt; — og alt
 som han fortalte, blev saa stærk hans Smerte,
 at Livets Strænge trued med at bryde.
 Da lød Trompeten anden Gang; jeg gik; —
 han laa der uden Sands.

Albanien.

Hvem var den Mand?

Edgar.

Kent, Herre, den forviste Kent, som fulgte
 formummet med sin Konge, der forstjød ham,
 og tjente ham som neppe af en Træl
 det kunde kræves.

(En Ridder kommer ind med en blodig Kniv.)

Ridderen.

Hjælp! Hjælp! o, Hjælp!

Edgar.

Hvem?

Albanien.

Tal dog!

Edgar.

Hvad betyder

den blodbestænkte Kniv?

Ridderen.

See, den er hed, —

den damper end; den kommer ud af Hjertet —
 o, hun er død!

Albanien.

Død? hvem? saa tal dog!

Ridderen.

Herre,

af, Eders Hustru; — hendes Søster er
 af hende dræbt med Gift; — hun tilstaaer det.

Edmund.

Jeg var trolovet med dem begge To;
 et Dieblif nu alle Tre formæler.

Albanien.

Bring dem herhid, ilive eller døde!
 den Straffedom af Himlen vækker Stræk,
 men ei Medlidenhed.

(Kent kommer ind.)

Edgar.

Der kommer Kent.

Albanien.

Ham er det? — Denre Stund formener os
 at hilse ham, som gode Sæder kræve.

Kent.

Jeg kommer for at sige nu Godnat
 for evigt til min Herre og min Konge.
 Er han ei her?

Albanien.

Det kunde vi forglemme! —

Tal, Edmund, hvor er Kongen? — hvor Cordelia?

Kent, seer du dette Syn?

(Goneril og Regans Lig bæres ind.)

Kent.

Al! hvad er dette?

Edmund.

Ja, Edmund var dog elsket! — thi for min Skyld
den Ene gav den Anden Gift og dræbte
derpaa sig selv.

Albanien.

Saa var det. — Dæk dem til! —

Edmund.

Jeg strider alt med Døden. — Noget godt
vil jeg dog gjøre — min Natur tiltrods. —
Send hurtigt Bud, — tøv ikke, — hen til Borgen!
jeg gav Befaling til Kong Lears og til
Cordelias Død; — send Bud, mens det er Tid.

Albanien.

Løb, løb, o løb!

Edgar.

Til hvem, min Hertug? — Hvem
har faaet dette Hverv? — Send Tegnet paa,
at du tilbagekalder.

Edmund.

Vel betænkt.

Der, tag mit Sværd; giv det til Høvedsmanden.

Albanien.

Stynd dig, saa hjært dit Liv dig er!

(En Høvedsmand gaaer.)

Edmund.

Af mig

og af din Hustru var det paalagt ham
Cordelia i Fængselet at kvæle,
og styde Skylden saa paa hendes egen
Fortvivlelse, at hun har dræbt sig selv.

Albanien.

O Guder, frelser hende! — Bring ham bort.

(Edmund bæres ud.)

(Lear med Cordelias Lig i sine Arme, en Hovedsmand og flere.)

Lear.

Hyl! hyl! hyl! hyl! — O, I er Mænd af Sten!

Hadde jeg Eders Tunger, Eders Dine,

jeg brugte dem, saa Himlens Hvælving brast! —

for evigt er hun borte! — Jeg kan see,

naar En er død, naar han er levende; —

hun er saa død som Muld. — Laan mig et Speil;

hvis Anden dugger eller pletter det,

saa lever hun.

Kent.

Er dette Verdens Ende?

Edgar.

Er det et Billede paa Dommens Rædsler?

Albanien.

Dø nu og hvil dig!

Lear.

Fjeren rører sig!

hun lever! — dersom det er sandt, det var

en Lykke, der opveied al den Sorg,

jeg nogentid har lidt.

Kent.

Min gode Herre!

Lear.

Gaa dog tilside!

Edgar.

Det er Eders Ben;

den ædle Kent.

Lear.

Gid Pesten Eder ramme,

I Mordere, Forrædere tilhobe;

jeg kunde reddet hende. Nu er hun

for evig borte. — O Cordelia!
 tøv lidt, Cordelia! — Ha! hvad sagde du? —
 O hendes Stemmes Klang var altid sagte
 og blød og mild, en herlig Ting hos Kvinden. —
 Jeg dræbte dog den Træl, som kvalte dig.

Høvedsmanden.

Det gjorde han i Sandhed, ædle Herrer.

Lear.

Ei sandt, min Ven? — Jeg har vel seet den Dag,
 jeg skulde faaet dem til at springe for
 mit gode, hvassse Sværd. — Nu er jeg gammel;
 den megen Modgang har og lagt mig øde. —
 Sig, hvem er I? — mit Syn er ei det bedste;
 men jeg skal sige Jer det strax.

Kent.

Hvis Lykken

kan rose sig af Lo, som den har elstet
 og hadet, En af dem vi see vel her.

Lear.

Mit Syn er taaget; — er du ikke Kent?

Kent.

Ja rigtigt, jeg er Eders Tjener Kent. —
 Men, hvor er Eders Tjener, Cajsus, nu?

Lear.

Det er en prægtig Gut; det kan I troe;
 han slaaer, og raff; ja, han er død og raaden.

Kent.

Nei, Eders Naade, det er netop mig.

Lear.

Det skal jeg see nu strax.

Kent.

Som fulgte Eder

fra Eders Modgangs allerførste Stund,
paa Eders mørke Bei.

Le ar.

Befkommen her.

Kent.

Det er slet Ingen; glædeløst og dødt
og mørkt er Alting. Eders ældste Døttre
har dræbt sig selv, og i Fortvivlelse
de døde.

Le ar.

Ja, det troer jeg nok.

Albanien.

Han veed

ei, hvad han siger; og det er forgjæves
vi tale til ham nu.

Edgar.

Ja helt unyttigt.

(En Hovedsmand kommer.)

Hovedsmanden.

Edmund er død.

Albanien.

Det er en Smaating her. —

I Herrer, ædle Benner, hør vor Billie.

Hvad Trøst der stæntes kan saa svar Ulykke,

skal ydes den. Vi selv vil afstaae her,

saalænge denne gamle Konge lever,

til ham vor Herfermagt. —

(til Edgar og Kent.)

I træder ind

i Eders Rettigheder, med den Len

og den Forøgelse, som Eders Trostab

har meer end vel fortjent. Nu alle Benner

skal nyde deres Løn, og alle Fjender
skal tomme deres Brødes Kalk. — D, see!

Lear.

Min stoffels Glut er kvalt! — der er slet intet,
nei intet, intet Liv. Hvorfor har da
en Hund, en Hest, en Rotte Liv, og du
slet ingen Ande? og du kommer aldrig
tilbage, aldrig, aldrig, aldrig, aldrig! —
D, knap mig denne Knap op; — Tak, min Ven. —
See dette, — see paa hende, — see — de Læber, —
see der, — see der!

(han døer.)

Edgar.

Han segner! o, min Konge!

Kent.

Brist, Hjerte, brist!

Edgar.

Luf Diet op, min Konge!

Kent.

Lad nu hans Mand i Fred; o, lad ham fare!
den hader ham, som vil ham spænde længer
paa denne haarde Verdens Pinebænk.

Edgar.

Det er forbi.

Kent.

Et Under var det kun,
at han holdt ud saalænge. Kun med Bold
han holdt paa Livet fast.

Albanien.

Bær dem nu bort.

Vor første Gjerning er nu almeen Sorg.

(til Kent og Edgar.)

J Venner af min Sjæl; nu skal J To
i Riget herse, give Landet Ro.

Kent.

Til andre Steder gaaer nu snart min Vei;
min Herre kalder mig; jeg svigter ei.

Albanien.

Den svare Tid os til at sige tvinger,
hvad Hjertet føler, ei hvad smukkest klinger;
den Eldste har lidt meest; vi Unge naaer
ei nær hans Alder med saa tunge Kaar.

(Alle gaae ud under en Sørgemarsch.)

Anmærkninger.

- S. 22. „disse Formørfelser“ o. s. v. — Shakspeare hentyder meget ofte til den paa hans Tid udbredte Tro paa Stjernetyderkunsten.
- 27. „ikke spise Fisk“. — Katholikerne, (der spise Fisk paa Fastedagene,) vare misfornøiede med Elisabets protestantiske Regjering, og mistænkte som urolige og upaalidelige Underfaatter.
- 33. „hvis jeg fik Monopol“ o. s. v. Narren stikker paa den i de Tider gjængse Misbrug, at Handelen med de vigtigste Nødvendighedsartikler var Monopol, der ffæntedes de rigeste og mægtigste Mænd.
- 52. „Lipsbury Dverdrev“. — Navnet er ubekjendt; efter Sammenhængen maa det omtrent betyde „paa et Sted, hvor Ingen kunde forstyrre os“; maaskee har det været en ubeboet Egn, der brugtes som Græsgang.
- 55. „Sarums Slette — — Camelot“. — Der holdtes store Gaasefloffe; Egnen omtales i den gammelbritiske Kong Arthurs Sagn, og maaskee sigter dette Sted til en af Folkeviserne om ham.
- 83. „Merlin“ spiller en Rolle i Sagnet om Kong Arthur og hans Mænd som en stor Trolldmand og Spaaemand.
- 87. „Den Onde er efter mig“. — Troen paa Djævelbesættelser var i den Tid almindelig udbredt. Ofte foregave Bedragerere, for at vække Opsigt og Medlidenhed, at de vare besatte af onde Aander, og Affindige ind-

bildte sig at være det. En saadan Affindigs Rolle er det Edgar paatager sig. Mange af de enkelte Træf f. Ex. Navnene paa de forstjellige onde Mander har Shakspeare laant af en Bog, som en Geistlig, Samuel Harsnet havde skrevet for at blotte de Bedragerier, der havde fundet Sted ved en saadan Besættelseshistorie, som havde været et aftalt Spil mellem Djævelbesværgeren og de Besatte.

- S. 88. „Pelikanens Unger“. Et gammelt Sindbillede paa utaknemlige Børn, fordi de efter Folketroen næredes af deres Moders Blod.
- 89. „har Handske paa min Hue“; — nemlig sin Dames Handske, som Pant paa hendes Kjærlighed. Saaledes fæstede en Ridder ofte ved Turneringen et saadant Pant paa sin Hjelm.
- — „Dauphin, min Gut“ o. s. v. Ordene skal være af en gammel Folkevise, hvori en fransk Konge for at skjule sin Sønns Feighed hyppigt tilraaber ham, at han skal skaane Modstanderen. Det er løsrevne og tildels forvanskede Brudstykker af bekjendte Folkeviser, som Edgar her og i det Følgende blander i sine øvrige Fantasier.
- 91. „pidstet fra Sogn til Sogn“; efter Tidens stränge Love mod Landstrygere.
- 92. „lærde Mand fra Theben“ og S. 93 „Athenienser“ — Lear behandler og tiltaler Edgar som en af de gamle græske Vise.
- 98. „det er saa Stik i Persien“. — Skal efter Nogles Mening være en Hentydning til en vis Sir Robert Stirling, der var gaaet i persisk Krigstjeneste og kom som persisk Gesandt til London, hvor han valte Opsigt ved sin østerlandste Pragt.

- S. 103. „jeg staaer ved Bælen bunden“, nl. som en Bjørn,
 der maa kæmpe med Hunde. s. Macbeth.
 — 113. „Mørkets Redstøb“. — Fortørrede Grene brugtes
 af Herene til deres Kunstler.
 — 132. „Den Hattepul er god“ o. s. v. Idet Lear siger:
 „jeg holder dig en Præbiken“; tager han sin Hat i Haan-
 den, som de puritanste Præbikanter, der tiltalte Mængden
 paa offentlige Pladser; ved at see paa den ledes hans
 Fantasi, som stadigt har bestjæftiget sig med Tanken om
 at tage sit Rige tilbage med Magt (s. S. 128 „der har
 du Haandpenge“ o. s. v.) hen paa det Indsald at bruge
 Filten til at stoe Hestene med, for at liste sig bag paa
 Fjenden.
-

Efterkrift.

I Forordet til 1ste Hefte af denne Oversættelse har jeg indtalt mig om den Fremgangsmaade, jeg agtede at følge, og da nu tre af Shakspeares Tragoedier ere udfomne, ere Læserne utilstrækkeligt istand til at bedømme, hvorledes Arbeidet er udført. At jeg desuagtet benytter denne Leilighed til en kort Udtalelse derom, er foranlediget ved en Anmeldelse af Romeo og Julie i Dansk Maanedsskrift 1 B. 5—6 S. *)

Medens den ærede Anmelder har anerkjendt, at min Oversættelse „paa mange Steder kommer Originalen betydelig snærmere“ end Foersoms, troer han dog, at jeg neppe „har gjort Ret i saa hyppigt at forandre Foersoms Ord af Hensyn til Versenes Elegance eller Nutidens Sprogsmag“. — Han mener, at „om end det enkelte Sted ved en saadan Behandling kan vinde i Behagelighed, gaaer dog, naar Sligt steer hyppigt, den eiendommelige Colorit bort“, og han raader mig, „at være meget varsommere med at kassere Foersoms Oversættelse af blotte Smagshensyn“.

Jeg skal tillade mig kortelig at vise, hvorfor jeg ikke kan være enig med den ærede Anmelder og altsaa heller ikke seer mig istand til at følge det givne Raad.

Jeg kan finde det ganske naturligt, om en Mand af Dannelse og Smag, der har gjort Bekjendtskab med Shakspeare gjennem Foersoms Oversættelse, kan have faaet en saadan

*) som ved en Forsinkelte fra Boghandelens Side først nylig er kommet hertil.

Kjærlighed til den og være bleven saa fortrolig dermed, at han ikke længer stødes selv ved saadanne Udtryk og Bendinger som han vilde gjøre den stærkeste baade æsthetiske og sproglige Indsigelse imod, hvis han traf dem i et Digt fra vor Tid. Men jeg venter til Gjengjæld den Indrømmelse, at naar Nogen nu udgiver en Oversættelse af Shakspeare, saa vilde det dog være høist unaturligt, om han vilde skrive saaledes, som det var sædvanligt for 50 Aar siden, og som Foersom ganske vist ikke vilde have strebet, hvis han havde levet i vore Dage. Men isaafald kan han ikke indstrænke sig til at rette urigtigt eller altfor frie Oversættelser, men maa ogsaa tage baad sproglige og æsthetiske Smagshensyn. Naar der yttres Frygt for, at „den eiendommelige Colorit“ skulde tabe ved, at Sprogget blev noget lettere og naturligere, saa kommer det an paa hvilken eiendommelige Colorit der menes. For Shakspeare er knudrede Sætninger og forvredne Ordstillinger ingentunde eiendommelige; tværtimod falde hans Ord næsten altid saa let og naturligt, at neppe nogen nyere Digter overgaaer ham deri, og en Oversætter kan ikke være omhyggelig nok for at bevare denne Skjønhed, saavidt det er muligt.

Naar saaledes Julies Ord: (4 Act 3 Sc.)

„I will not entertain so bad a thought“.

gjengives saaledes af Foersom:

„Jeg vil sliig hæslig Tanke Rum ei give“.

saa er denne Oversættelse ganske vist rigtig; men jeg kan ikke see nogen rimelig Grund til at vælge en saa besynderlig, klokket Ordstilling, hvor Originalen er saa let og utvungen, og jeg kan ikke forstaae, at den „eiendommelige Colorit“ skulde gaae tabt ved at oversætte ganske simpelt, som jeg gjør det:

„Saa ond en Tanke vil jeg ikke nære“.

Eller naar Romeos Ord, idet han drikker Giften (5 Act 3 Sc.)

„Thou desperate pilot, now at once run on
the dashing rocks thy sea-sick weary bark! —
Here's to my love!“

Lyde saaledes i Foersoms Oversættelse:

„Dg nu, fortvoolte Lyds! split flux nu mit
søsyge, knuste Brag, i Brændinger! —

D, dette Glas jeg tømmer for min Pige!“ —

og i min:

„Haabløse Styrmand, sæt nu raff det trætte,
stormslagne Fartoi ind i Brændingen! —

For hende dette Bæger!“

Disse er begge Oversættelser lige rigtige; men jeg anseer det for
uansætteligt, at skrive „fortvoolte“ i en dansk Bog, der udgives
i 1861; jeg troer fremdeles at „søsyge“, skjøndt det synes en
ordret Oversættelse, ikke ganske heldigt udtrykker det, Originalen
mener, og jeg finder i det sidste Vers en Gemytlighed, der
minder om Klubvisetonen; idet jeg derfor har forandret det,
troer jeg ikke at have borttaget noget af Shafspeares eiendom-
melige Colorit.

Jeg har anført et Par Exempler, hvor begge Oversæt-
telser fuldstændigt havde gjengivet Originalens Indhold. An-
meldelsen i Dst. Maanedsskr. anfører et, hvor der i begge er
og gaaet noget tabt.

„Therefore do nimblepinio'nd doves draw love,
and therefore has the windswift Cupid wings“.

Foersom oversætter:

„Thi drages Venus' Bogn af Duers Flugt;
thi har lynsnare Amor Englevinger“.

Den nye Oversættelse har:

„Derfor er Venus' Bogn bespændt med Duer,
og derfor sik den lette Amor Binger“.

I begge Oversættelser er nimblepinion'd ubeladt, hvorved

Lanken da heller ikke er forandret. I det andet Vers har jeg udtrykt *windswift* ved det svagere „lette“; medens Foersom har forstærket det til „lynsnare“. Jeg tilstaaer, at jeg i Oversættelse, naar jeg ikke kan naae det fuldstændige Udtryk, hellere ubelader end giver noget Andet istedet, naar jeg ikke er vis paa, at den originale Forfatter vilde have vedtaget sig dette Andet; da det nu forekommer mig, at „lynsnar“ paa dette Sted virker en Smule forstyrrende i Billebet ved de Overdrevne deri, og da det idetmindste er tvivlsomt, hvorvidt det er smagsfuldt at tillægge Amor „Englevinger“, saa vil jeg nødigst lægge det ind i Shakespeares Vers. Dertil kommer den gammeldags, noget stive Tone, der frembringes ved at begynde Sætningen med „thi“ og ved Udeladelsen af *And* tilfæn foran „lynsnare“; om man deri vil finde noget eienboudmeligt kraftigt, er jo en Smagssag; men Kjendsgjerninger som det kommer an paa, er, at Shakespeares Vers ikke giver den ringeste Anledning dertil; i hele Julies Replik søie Ordet sig netop med den yndigste Lethed og Frihed.

At forandre Foersom af blotte Smagsshensyn kan jeg derfor heller ikke for Fremtiden love at afholde mig fra; de der imod vilde det gjøre mig ondt, om jeg ved nogen saadan Forandring skulde komme til at give en falsk Oversættelse for en rigtig. Men naar den ærede Anmelder mener, at den 1ste Act's 1 Scene er indløbet „en ligefrem Feil“, („*Remember thy swashing blow*“ har Foersom oversat: „Kom ihu dit Storsfryderi“; jeg oversætter: „Slaa nu, saa du knager“) saa maa jeg derimod udtale den Overbevisning, at min Oversættelse, der er grundet paa omhyggelig Undersøgelse, er rigtig. *Swashing blow* betyder ikke „egentlig Slag paa Skjold“, men et larmende eller klirrende Slag. Nares *Glossary* vil paa dette Sted forklare det omtrent som „violent, overpowering“; (altsaa omtrent „Dommedagsslag“)

et Slag, saa det dundrer efter). I Slutningen af 1ste Act
af „As you like it“ er „a swashing, martial air“ heller
ikke ligefrem en pralende, men egentlig en støiende (vaabenklir-
rende) martialst Optræden. Remember staaer her blot i al-
mindelig opfordrende Betydning. (Glem ikke dit dundrende
Slag, o: slaa nu o. s. v.). Min Opfattelse af dette Sted
staaer heller ikke alene; Hagberg oversætter „hugg nu som
en mästerman“.

Einmal hat er einen Brief an den Kaiser geschrieben, in dem er
 die Wichtigkeit der Wissenschaften für die Nation betont. Er
 hat auch an mehreren Stellen in seinen Schriften die Notwendigkeit
 der Reformen hervorgehoben. In seinen letzten Jahren hat er
 sich mit der Geschichte seiner Vaterstadt beschäftigt. Er hat
 eine Geschichte der Stadt geschrieben, die in mehreren Bänden
 erschienen ist. Diese Geschichte ist eine wertvolle Quelle für
 die Kenntnis der Geschichte der Stadt. Er hat auch eine
 Geschichte der Provinz geschrieben, die in mehreren Bänden
 erschienen ist. Diese Geschichte ist eine wertvolle Quelle für
 die Kenntnis der Geschichte der Provinz. Er hat auch eine
 Geschichte der Kaiserthum geschrieben, die in mehreren Bänden
 erschienen ist. Diese Geschichte ist eine wertvolle Quelle für
 die Kenntnis der Geschichte der Kaiserthum.

Kong Richard den Andens

Liv og Død.

Personer.

Richard den Anden, Konge af England.

Edmund af Langley, Hertug af York } Kongens Farbrødre.

Johan af Gaunt, Hertug af Lancaster }
Henrik af Bolingbroke, Hertug af Hereford, Søn af Hertugen af Lancaster.

Hertugen af Aumerle, Søn af Hertugen af York.

Thomas Mowbray, Hertug af Norfolk.

Hertugen af Surrey.

Jarlen af Salisbury.

Jarlen af Berklej.

Bushy

Bagot } Kong Richards Indlinger.

Green }

Jarlen af Northumberland.

Henrik Percy, hans Søn.

Lord Ross.

Lord Willoughby.

Lord Fitzwater.

Biskoppen af Carlisle.

Abbeden af Westminster.

Stor-Marskalken.

En anden Adelsmand.

Ridder Pierce af Exton.

Ridder Stephen Scroop.

En Hovedsmand for en Skare Wallifere.

En Gartner.

Hans Svend.

En Fangevogter.

Et Sendebud.

En Staldkarl.

Kong Richards Dronning.

Hertuginde af Gloster.

Hertuginde af York.

En Dame i Dronningens Tjeneste.

Adelsmænd, Herolder, Hovedsmænd, Krigsfolk og Andre.

Handlingen foregaaer paa forskjellige Steder i England og Wales.

Første Act.

Første Scene.

London. En Sal i Slottet.

(Kong Richard med Følge; Johan af Gaunt og andre Adelsmænd.)

Kong Richard.

Johan af Gaunt, aarsælle Lancaster!
har du, som du besvor ogborged for,
bragt hid din Søn, den djærve Henrik Hereford,
at vedstaae her sit høie Klagemaal
mod Hertugen af Norfolk, Thomas Mowbray,
som det var dengang ei vor Leilighed
at høre paa?

Gaunt.

Ja, Herre Konge.

Kong Richard.

Sig mig

fremdeles, har du forstet, om han fører
af gammelt Nag mod Hertugen sin Klage,
hvad eller, som en trofast Undersaat,
med Skjel, paa sikker Kundskab om hans Svig?

Gaunt.

Saavidt som jeg i denne Sag har sporet,
er det paa Grund af viensynlig Fare,

som han har mærket, truer Eders Høihed,
ei gammelt Nag.

Kong Richard.

Saa kald dem for vort Afsyn;
Ansigt til Ansigt, vrede Bryn mod Bryn,
Anklager og Anklaget tale frit
her i vort Paahør.

(Rogle af Følget gaac.)

Haarde Halse begge,
ilsindede, saa døve nu af Brede
som vilben Hav, og som en Ild saa hede.

(Rogle af Følget komme tilbage med Bolingbroke og Mowbray.)

Bolingbroke.

Gid mange Aar af gode Dage stænktes
min milde Drot, min naaderige Konge.

Mowbray.

Hver Dag forøge den henrundnes Lykke,
til Himlen, avindsyg paa Jordens Held,
til Kronen søier Evighedens Krands.

Kong Richard.

Hav begge Tak; men En af Eder smigrer;
det kjendes af den Grund, hvorfor I kom,
for Troløshed hinanden at bestynde. —
Vor Frænde, Hereford, hvad har du at klage
paa Hertugen af Norfolk, Thomas Mowbray?

Bolingbroke.

Først, — Himlen være Vidne til mit Ord, —
kun af en Undersaats Hengivenhed,
af Omhu for min Fyrstes dyre Vel,
og fri for andet syndigt fostret Had,
staaer jeg som Klager for min Konges Afsyn.
Nu, Thomas Mowbray, gjælder dig mit Ord,

og mærk min Hilsen vel; thi, hvad jeg taler,
 skal her paa Jord mit Legeme bevise
 eller min Sjæl i Himlen svare for:
 Du er en Høiforræder og en Niding,
 for god til det, for slet dog til at leve.
 Jo meer krystalklar Himlens Høveling straalere,
 desmindre Skyens mørke Plet den taalere.
 Endnu engang jeg Mærket dybt indskrifer:
 Forrædernavn jeg i din Hals dig giver,
 og hvad min Tunge talte, skal mit Sværd
 staae ved, om Kongen vil, i Riddersfærd.

M o w b r a y.

Lad ei mit kolde Svar nu bære Bidne
 imod min Nidfærthed; ei Kvindefrig,
 ei bittert Skrig af tvende hvassse Tunger
 kan stifte Ret imellem os; det Blod
 er varmt, som skal for den Sag blive koldt;
 dog er ei min Taalmodighed saa tam,
 at jeg vil tie nu og intet svare.
 Hvis Urefrygt for Kongen ei forbød mig
 at give Ordet Tøile frit og Spore,
 det vilde løbe, til det fik bragt hjem
 Forrædernavnet i hans Hals med Renter;
 men affeet fra hans høie Fyrsteblood
 og fra hans Slægtstak med min Herre, Kongen,
 saa trodsere jeg ham, ja, jeg spytter ad ham
 og kalder ham en Skurk, en feig Bagvadster,
 og for at hævde det, indrommer jeg
 ham hver en Fordel; jeg vil møde ham,
 om end jeg skulde løbe paa min Fod
 til Alpernes iisdæfte Klippetinder,
 til hver en Ødemark, hvor nogetid

en Engelftmand sin Fod har turdet sætte.
 Imidlertid jeg for min Trostfab svarer:
 ved alt mit Livsens Haab, med Vogn han farer!

Bolingbroke.

Her, blege Kryster, kaster jeg mit Pant;
 jeg giver Afkald paa min Konges Frændstabs;
 frastiger mig mit høie Fyrsteblood,
 som kun din Feighed, ei din Vrefrygt
 til Paastud tager; har din Brødes Angst
 dig levnet Kraft til her at tage op
 mit Vrespant, saa buf dig; see, ved dette
 og ved al anden Ridderstik og Brug
 forsøgte vil jeg Arm mod Arm, hvad jeg
 har sagt, og hvad end værre du kan tænke.

Nowbray.

Jeg tager det, og sværger ved det Sværd,
 der lagde Ridderstabet paa min Skulder,
 jeg møder dig i hver en ærlig Færd,
 i hver en Prøve, Ridderstikken kræver;
 jeg vil ei komme levende af Sadlen,
 hvis jeg har været i Forræderlag
 og sægter for en uretsfærdig Sag.

Kong Richard.

Hvad er min Frændes Klagemaal mod Nowbray?
 stort maa det være, hvis det skal indgyde
 os mindste Tanke blot om Dndt hos ham.

Bolingbroke.

See, hvad jeg siger, er mit Liv til Pant for.
 Nowbray fik ottetusind Rosenobler
 til Eders Høiheds Krigsfolk forstudsvisi;
 dem har han selv beholdt til nedrigt Brug,
 som en svingagtig Riding og Forræder.

Desuden siger jeg og vil det vedstaae
i Kamp, her, hvorsomhelst, paa hver en Kant
af Jorden, som et engelst Die saae,
at hvert Forræderi, som her i Landet
i atten Aar er spundet op og øvet,
har først sit Udspring fra den falske Mowbray.

Fremdeles siger jeg og vil bevise
det paa hans usle Liv: han har ved Rænker
voldt Hertugen af Glosters Død; han øggede
Modstandernes Lettroenhed; han lod
ved feigt Forræderi hans skyldfri Sjæl
udstrømme gennem Blodets aabne Sluser.

Det Blod, som Abels Offerblod, nu raaber
fra Jordens tungeløse Huler op
til mig om Ret og svar Gjengjældelse.

Og ved min adelige Stammes Ære,
døe vil jeg, eller og hans Hævner være!

Kong Richard.

Hvor høi en Flugt hans frække Willie tager! —

Thomas af Norfolk, hvad har du at svare?

Mowbray.

O, lad min Konge vende bort sit Ansyn,
og lad hans Dre være døvt en Stund,
mens jeg fortæller her hans Stammes Skjændsel,
hvor Gud og hver Mand hade slig en Løgner.

Kong Richard.

Bort Dre, som vort Blik er ubestuftet.

Var han min Broder, ja mit Riges Arving, —

som han kun er min Faders Brodersøn, —

jeg sværger her ved Kongespirets Høihed,

saar nært et Slægtsskab med vort høie Blod

ei skulde hjælpe ham, ei heller lede

min faste Willie bort fra Rettens Bei.
Han er min Undersaat, saavel som du;
og frit og freidigt maa du tale nu!

Nowbray.

Saa Bolingbroke, dybt i dit Hjerte ned
igjennem din trolose Hals: du lyver!
Tre Dele af det Forstud for Calais
har rigtigt jeg betalt hans Høiheds Krigsfolk,
det Dvrige beholdt jeg med hans Willie,
fordi min Herre skyldte mig en Rest
paa et anseeligt Udlæg fra den Tid,
jeg hentede ham hans Dronning hjem fra Franckrig. —
Svælg denne Løgn da ned. — Hvad Gloster angaaer, —
jeg har ei dræbt ham; men med Skam jeg tilstaaer,
jeg glemte Pligt og Ed i denne Sag. —
Og I, min ædle Hertug Lancaster,
ærværdige Fader til min Avindsmand,
jeg har engang stræbt Eder efter Livet,
en Synd, som piner end min Sjæl med Nag;
men, før jeg sidste Gang tog Sakramentet,
da skriftede jeg den og udtryffeligt
bad om Tilgivelse hos Eders Naade,
og sit den, haaber jeg. — See her min Brøde;
alt Andet, som jeg er anklaget for,
har kun sit Udspring af en Ridders Hæd,
en trolos og vanslægtet Høiforræders;
det vil jeg djærvelig forsvare selv.
Her kaster jeg til Gjengjæld hen mit Pant
for den hovmodige Forræders Fod,
min Ridderære ren jeg tvætter i
det bedste Blod, der huses i hans Bryst.

Jeg beder Eders Høihed, frem min Sag;
 bestem jo før jo heller Provens Dag.

Kong Richard.

J harmoptændte Herrer, lyd mit Ord.
 Lad Galden renses uden Areladning;
 Skjøndt ikke Læge, det mit Raad skal være;
 det dybe Nag let altfor dybt vil skjære.

Tilgiver, glemmer, enes og forlader;
 „i denne Maaned Areladning stader.“ —
 Farbroder, lad os Ende faae paa dette;
 vi tale Norfolk, J Jer Son tilrette.

Gaunt.

At stifte Fred er Alderdommens Sag; —
 kast Norfolk's Pant, min Son, og far imag.

Kong Richard.

Norfolk, kast hans.

Gaunt.

Nu, Henrik, nu? — At lyde
 er Sonnens Pligt. Skal anden Gang jeg byde?

Kong Richard.

Kast Pantet, Norfolk; lyd; strid ei imod!

Mowbray.

Mig selv jeg kaster, Herre, for din Fod:
 mit Liv, men ei min Skjændsel du begjære:
 mit Liv tilhører dig; men Navn og Gre, —
 som trods min Død end paa min Grav skal trives,
 den skal ei hen til Skjændsels-Mørke gives.

Banæret, skjændet, haanet staaer jeg her,
 til Hjertet ramt af giftig Klaffers Spær;
 det kan ei læges uden ved hans Blod,
 der aanded Giften.

Kong Richard.

Dette vilde Mod

maa kues. Giv mig Pantet. — Løven faaer
vel Leoparden tam.

Mowbray.

Ja, men formaaer

dens Pletter ei at tage bort. Slet ud
min Skam, og villig lyder jeg dit Bud.
Min dyrebare Drot, paa Verdens Bei
et renere Klenodie findes ei
end pletfri Ere; har han den ei meer,
er Manden kun et pyntet, malet Leer.
En Perle tifold gjemt bag Laas og Vaand
er i et ærligt Bryst en driftig Mand.
Min Ere er mit Liv; de groe tilsammen;
tag Wren bort; udslukt er Livets Gammen.
Min Konge, lad mig om min Ere værne!
I den jeg lever, for den døer jeg gjerne.

Kong Richard.

Min Frænde, kast I da hans Pant! begynd!

Bolingbroke.

Gud fri min Sjæl fra saadan skjændig Synd!
Skal jeg som Kryster for min Fader staae?
med gusten Tiggerfrygt fornødre saa
min Byrd for dette Drog? — Før i min Ere
min Tunge skal saa dyb en Bunde skjære
ved feigt Forlig, før slide skal min Land
den feige Afbigts Redskab ud paa Stand,
og spytte blodig den til Haan og Spot
i Mowbrays Fjæs, hvor Skjændsel boer saa godt!

(Gaunt gaaer.)

Kong Richard.

Vi er ei født til Bøn, men til at byde;
 da nu vort Bud kan ikke stifte Fred,
 saa møder, under Eders Livs Fortab,
 siggen i Coventry, St. Lamberts Dag.
 Afgjøre skal I der med Spær og Glavind,
 den Tvist, der svulmer op af indgroet Avind;
 forsoner kan vi Eder ei; lad hver
 bevise da sin Ret i Ridderfærd.
 Marstak, hold Kampheroldeerne tilrede,
 den Dvekamp paa tilbørlig Vis at lede.

(Alle gaar.)

Anden Scene.

En Sal i Hertugen af Lancasters Borg.
 (Gaunt og Hertuginde af Gloster komme ind.)

Gaunt.

Alt, Blodets Baand imellem mig og Gloster
 langt meer end dine Klager ægger mig
 til at staae frem imod hans Mordere;
 men da nu Straffen ligger i de Hænder,
 der øved Broden, som vi ei kan ændre,
 saa lægge vi vor Sag i Himlens Haand,
 som, naar den seer paa Jorden Tiden moden,
 vil regne Hævnens Ild paa Syndens Hoved.

Hertuginde.

Er Broderskab dig ingen bedre Spore?
 dit gamle Blod for koldt til Kjærlighed?
 Af Eddards Søner syv var du den ene;
 syv Skaaler var I af hans ædle Blod,
 syv fagre Grene, af een Rod udsprungne.
 Naturens Gang har tørret nogle bort,

og nogle Grene hugged Skjæbnen af;
 men Thomas, o, min Mand, mit Liv, min Gloster,
 den ene Staal af Edwards ædle Blod,
 en frodig Gren, studd af hans Kongestamme,
 er knust, og spildt den dyrebare Saft,
 af hugget, visnet al dens Sommerløv
 for Avinds Haand, og blodig Morderøse.
 Af Gaunt, hans Blod var dit; den Seng, det Skjød,
 det Malm, den Form, der danned dig, har og
 gjort ham til Mand. Du lever end og aander,
 dog er du dræbt i ham. I fuldest Maal
 samtykker du nu i din Faders Død,
 idet du seer din arme Broder døe,
 som var et Billed af din Faders Liv.
 Kald det ei Taalmod, Gaunt, det er Forsagthed;
 idet du taaler, at din Broder myrdes,
 den slagne Bei du viser til dit Liv
 og lærer Morderen at slagte dig.
 Det, som hos ringe Mænd vi kalde Taalmod,
 er bleg, kold Feighed i det ædle Bryst.
 Hvad skal jeg sige? — Hævn for Glosters Død
 er for dit eget Liv det bedste Værn.

Gaunt.

Den Tvist tilhører Gud; hans egen Fuldmagt,
 det Sendebud, han salved for sit Afsyn,
 har voldet Glosters Død; var det med Uret,
 lad Himlen hævne det; thi jeg vil aldrig
 min Arm i Brede løfte mod dens Tjener.

Hertuginde.

Til hvem skal jeg da tye med mine Klager?

Gaunt.

Til Gud! han er en Enkes Værn og Bærge.

Hertuginde.

Du vel! det vil jeg. Gamle Gaunt, Farvel!
 Du gaaer til Coventry, for der at see
 for Frænde kjæmpe med den onde Mowbray.
 Min Husbonds Mord paa Herefords Landse sidde,
 at den maa ramme Mowbrays Morderhjerter!
 Hvis ei han fældes i den første Dyst,
 maa tyngte Mowbrays Synd saa svart hans Barm,
 at Hingstens Ryg maa knækkes under ham,
 og hovedfulds ham styrte hen i Stranken,
 min Frænde Hereford hjælpeløs voldgiven! —
 Du, Gaunt, Farvel! din fordums Broders Biv
 i Sorgens Selstab ende vil sit Liv.

Gaunt.

Søster, Farvel! til Coventry jeg maa;
 Held være med dig, som med mig det gaae!

Hertuginde.

Det Ord endnu; thi Sorgen springer jo
 tilbage, hvor den falder, ikke ved
 sin hule Tomhed men just ved sin Vægt;
 jeg tager Afsted, før jeg ret begyndte;
 Sorg faaer ei Ende, fjøndt den synes endt; —
 min Hilsen til min Broder, Edmund York.
 See, det er Alt; — nei, du maa ikke gaae;
 fjøndt det er Alt, det haster dog ei saa;
 jeg huster vel paa meer. Ved ham — af hvad? —
 at han i Blashy snart besøger mig. —
 Alt, gode gamle York, hvad venter dig
 der? kun tomme Haller, nøgne Bægge,
 kun ubetraadte Fliser, Borgen øde;
 min Jammer kun til Velkomst vil dig møde.
 Saa hils ham blot; han skal ei komme der

at søge Sorgen; den er altid nær.
 Haabeløs jeg gaaer; til Graven kun jeg higer;
 mit Dies Laarer nu Farvel dig siger.

(de gaae.)

Urdie Scene.

Gosford Bang ved Coventry.

Skrankerne ere opstillede tilligemed en Throne. Herolder o. s. v.

(Marsskalken og Aumerle komme ind.)

Marsskalken.

Aumerle, er Hertug Henrik Hereford væbnet?

Aumerle.

Fuldrustet, og han længes efter Mødet.

Marsskalken.

Dg Norfolk, hjæk og freidig, venter kun
 paa Legnet fra sin Støvningsmands Trompet.

Aumerle.

Saa staae da begge Stridsmænd færdige
 og vente kun paa Majestætens Komme.

(Trompetklang; Kong Richard kommer ind og tager Sæde paa Thronen; Gaunt og flere Adelsmænd tage ligeledes Plads. En Trompet lyder og besvares af en anden Trompet udenfor; derpaa træder Norfolk ind i fuld Rustning, med en Herold foran sig.)

Kong Richard.

Hr. Marsskalk! spørg den vaabenklædte Ridder,
 hvorfor han møder her i Staal og Plade,
 spørg om hans Navn, og lad paa lovlig Viis
 ham sværge paa sin Sags Retsfærdighed.

Marsskalken.

I Guds og Kongens Navn, sig, hvem du er,
 og hvi du kommer her i Ridderrustning,
 mod hvem du møder, og hvad Tvist du har?

Sig Sandhed ved dit Ridderskab, din Ed,
 Saa hjælpe Himlen og din Manddom dig!

Norfolk.

Mit Navn er Thomas Mowbray, Norfolks Hertug;

Jeg kommer hid, forpligtet ved min Ed, —

Men lade Gud ei nogen Ridder bryde, —

For at forsægte her min Trofasthed

Imod Gud, mod Kongen og min Efterslægts

Forrods min Anklager Hertugen af Hereford,

Naamt ved Guds Mistundhed og med min Arm

Soevise ved mit Selvforsvar, han er

Imod Gud, mod Kongen og mod mig Forræder.

Saa sandt mig hjælpe Gud, jeg sægter arligt!

(han sætter sig.)

(Trompetklang; Bolingbroke træder ind i Rustning, med en

Herold foran.)

Kong Richard.

Hr. Marskalk, spørg den Riddersmand i Harnisk,

Forst, hvem han er, dertil, hvorfor han møder

Mjaalunde rustet ud i Pandserplader?

Og lad ham formelig, som Loven byder,

Bevidne her sin Sags Retsfærdighed.

Marskalken.

Hvad er dit Navn, og hvorfor møder du

Her for Kong Richard, inden Kongens Skranke?

Hvem møder du imod? Hvad er din Tvist?

Saa hjælpe Gud dig, som du taler Sandhed.

Bolingbroke.

Henrik af Hereford, Lancaster og Derby

Er jeg, som væbnet staaer for at bevise

Si Skranken ved Guds Bistand og min Manddom

Opaa Thomas Mowbray, Hertugen af Norfolk,

at han er en Forræder, arg og farlig,
mod Gud i Himlen, Kongen og mod mig.
Saasandt mig hjælpe Gud, jeg sægter ærligt!

Marstkalken.

Lad under Dødsstraf ingen Mand formaste
og understaae sig til at røre Stranken,
Marstkalken og hans Embedsmænd undtagne,
hvis Hverv det er at lede Kampen ærligt.

Bolingbroke.

Hr. Marstkalk, lad mig kysse Kongens Haand
og bøie for Hans Majestæt mit Knæ;
thi jeg og Nowbray ligne Pillegrimme,
beredte til en lang og mødig Balsart;
høitideligt vi byde først Farvel
og tage hjærlig Afsted, hver med Sine.

Marstkalken.

Anklageren med Grefrygt begjærer
at kysse Eders Høiheds Haand til Afsted.

Kong Richard.

Vi stige ned og aabne ham vor Favn.
Min Frænde, har du en retfærdig Sag,
saa være Lykken med din Strid idag.
Farvel, mit Blod; men, hvis det her skal flyde,
tør jeg kun Sorg men ikke Hævn dig yde.

Bolingbroke.

Lad intet ædelt Die Taarer øde
for mig, hvis jeg for Nowbrays Spær skal bløde;
saa tillidsfuldt som Falken, naar den slaar
paa Fuglen ned, mod Nowbray nu jeg gaaer.

(til Marstkalken.)

Jeg byder Jer Farvel, min ædle Herre, —
og Eder med, Numerle, min gjæve Frænde,

ei syg, sjondt Liv og Død det gjælder nu,
 men let om Hjertet; frisk og glad i Hu. —
 Det bedste kommer jo tilsidst ved Gilde,
 saa jeg tilsidst det bedste gjemme vilde:

(til Gaunt.)

Du, som paa Jord er Ophav til mit Blod,
 hvis Ungdomsmød gjensødt i mig vil hæve
 mig med fordoblet Kraft, at jeg kan gribe
 den Seirens Krands, der svæver over mig;
 og gjør med din Bøn mit Harnisk fast og stærkt,
 lad din Velsignelse min Spydsod hårde,
 at Mowbrays Brynie briste maa som Bøx,
 og Navnet Johan Gaunt sin Glands fornye
 ved Sønnens uforsagte Ridderfærd.

Gaunt.

Gud give Lykke til din gode Sag;
 Vær snar som Lynet i din Haands Bedrift;
 lad mangefold fordoblet dine Hug
 bedøvende som Lortenkiler falde
 ned paa din dødelige Fjendes Hjelme.

Væk op din Ungdomskraft, vær stærk, til Lykke!

Bolingbroke.

Min Ret og St. Georg skal mig betrygge!

Norfolk.

Hvad Lod mig Skjæbnen eller Gud tilstifter,
 her lever eller dør, sin Konge tro,
 ærlig, brav og dannels Riddermand.

O! Gi nogen Fange mere let om Hjertet
 bortkaster Trældomslænken og omfavner
 sin gyldne Frihed uden Vaand og Tvang,
 send nu min Sjæl med Jubel feire vil
 den Fæst, Holmgangen mod min Vindsmænd. —

Min Herre Konge, ædle Benner alle,
 gid Eder mangt et Lyffens Nar tilfalde.
 Jeg gaaer til Kampen som til Leg og Lyft;
 thi Fred og Ro-boer i et ærligt Bryst.

Kong Richard.

Farvel, min Hertug! — i dit Dies Lue
 staaer Ridderdyd og Manddom klart tilstue. —
 Befal nu, Marskalk, Kampen at begynde.

Marskalken.

Henrik af Hereford, Lancaster og Derby,
 Modtag dit Spær; Gud være med din Ret!

Bolingbroke.

Stærk som et Taarn i Haab jeg siger Amen.

Marskalken (til en Herold.)

Bring dette Spær til Thomas, Norfolks Hertug.

Første Herold.

Henrik af Hereford, Lancaster og Derby
 staaer her for Gud, for Kongen og sig selv;
 han gjælde vil og gaae for Hvermands Niding,
 hvis han bevise ei, at Thomas Nowbray,
 Hertug af Norfolk, er en arg Forræder
 imod sin Gud, mod Kongen og mod ham,
 og dermed æfter han ham ud til Kamp.

Anden Herold.

Thomas af Norfolk, Hertugen af Norfolk,
 vil gjælde ligervis for Hvermands Niding,
 hvis ei han svarer for sig og bevise,
 Henrik af Hereford, Lancaster og Derby
 er falsk mod Gud, mod Kongen og mod ham;
 med trostigt Mod, af egen Drift og Billie,
 han venter kun paa Tegn til at begynde.

Marfalken.

Lad nu Trompeten klinge. — Stridsmænd, frem!

(Der blæses til Angreb.)

Hold inde! Kongen kaster ned sin Stav.

Kong Richard.

Lad begge lægge Hjelm og Spær tilside
og sætte sig igjen hver paa sit Sæde. —

(til sine Adelsmænd.)

Kom hid med os. — Lad nu Trompeten klinge,

indtil vi gjøre bitterlig vor Dom. —

(Kongen gaaer tilside med Raadet. Vedholdende Trompetklang; Kongen kommer tilbage.)

Nu træder nærmere og hører paa,

hvad vi har her besluttet med vort Raad.

For at vort Riges Jord ei skal besudles
med dette dyre Blod, som den har fostret;

og da vort Die hader Rødselslynet

af Borgersaar, som Rabosværdet ploiede;

og da vi troe, at ørnevinget Hovmod

af himmelstræbende Urgjerrighed

samt Avind, der enhver Medbeiler hader,

har ægget Eder til vor Fred at vælke,

der slumrer end i Landets Bugge sødt

med Barnesøvnens lette Aandedrag; —

opstrømmet af de vilde Trommers Larm

og Krigstrompetens høje Rødselsgjald

og Brag og Klirren af det vrede Staal

den sjonne Fred jo kunde kyses brat

fra vore stille Landemærker bort,

indtil i Frændeblood vi maatte vade: —

derfor forvises I fra vore Lande. —

I, Hereford, under Livsstraf ikke, før

ti Somre har beriget vore Marker,
skal hilse vore skjønne Riger atter,
men vandre Fredløshedens fjerne Bei.

Bolingbroke.

Stee, som J vil! min Trost er: ogsaa der
bestinner mig den Sol, som varmer her;
de gyldne Straaler, som den stjancker Eder,
skal og forgylde min Forvisnings Steder.

Kong Richard.

Dig, Norfolk, rammer Dommen mere haardt,
og nødig kun forkynder jeg den her:
de trevne Timers Gang skal ei begrænde
din Landsforvisnings endeløse Tidsrum.
Et haablest Ord: kom aldrig meer tilbage,
udtaler jeg imod dig, under Livsstraf.

Mowbray.

Den Dom er tung, min høie Herre Konge,
af Eders Høiheds Læber hel uventet.
En bedre Løn og ei saa svart et Slag
som ud at kastes under vilden Sky
har jeg fortjent af Eders Høiheds Haand.
Det Sprog, jeg lærte fyrrethve Aar,
mit Modersmaal maa jeg forfage nu;
min Tunge baader mig fra nu saa lidt
som Luthen eller Harpen uden Strænge,
og som en kunstig Strængeleg i Gjemme,
eller i Haanden lagt paa den, der kjender
ei Grebet til at lokke Tonen frem.
Min Tunge har J fængslet i min Mund
bag Tænders og bag Læbers Dobbeltgitter,
og dorst og slov og tom Uvidenhed
er sat til Fangevogter over mig;

Jeg er for gammel nu til Ammestuen,
 for gammel til paa ny at gaae i Skole;
 en maaløs Død mig løvner kun din Dom,
 naar Modersmaalet bindes i min Mund.

Kong Richard.

Af Medynd lade vi os ei bestikke.

Vor Dom er fældet; Klage baader ikke.

Mowbray.

Saa gaaer jeg fra min lyse Fædrestrand
 til evig Nat i mørke Skyggers Land.

(vil gaae.)

Kong Richard.

Kom hid og tag en Ed paa Beien med:

læg Eders landsforviste Hænder paa

vort Kongesværd, og sværger ved den Trostab

I skyld Gud; (den Del, som skyldes os,

er landsforvist med Eder,) strængt at holde

den Ed, vi Eder forelægge nu:

Saa sandt Gud Eder hjælpe, skal I aldrig

i Eders Landsforvisning slutte Venstab,

ei sende Brev og Hilsen, aldrig sprede

den Uveirssty af hjemmeføstret Had,

ei heller holde noget Stævnemøde,

og pleie fælles Raad og spinde Rænker

mod os, vor Stat, vort Folk og alt vort Land.

Bolingbroke.

Jeg sværger.

Mowbray.

Saa gjør jeg, at holde dette.

Bolingbroke.

Norfolk, — hvis jeg maa tale med min Fjende, —

i i denne Stund, — hvis Kongen havde samtykt, —

foer nu i Luften en af vore Sjæle,
forvift fra dette skøbelige Rjød,
alt som vort Rjød er nu forvift fra Riget.
Bekjend din Brøde, før du rømmer Landet;
lang Vej har du at vandre; bær ei med dig
et skyldbetyngt Hjertes svære Byrde.

Nowbray.

Nei, Bolingbroke! Saafremt jeg var Forræder,
saa gid mit Navn af Livsens Bog udslettes,
og jeg forstødes hisset som paa Jorden!
Hvad du er, det veed Gud, du selv og jeg,
og snart vil Kongen vel faae det at føle. —
Farvel, min Konge! vild jeg farer ei;
paa England nær, Alverden er min Vej.

(gaaer.)

Kong Richard.

Farbroder, i dit Døds Speil jeg seer
dit Hjertes Kummer; dette Sorgens Syn
har taget bort af hans Forvisnings Aar
de fire.

(til Bolingbroke.)

Naar sex Vintres Frost er omme,
fra din Forvisning tør du atter komme.

Bolingbroke.

Hvor lang en Tid saa kort et Ord kan rumme!
See, fire Foraars Lyst og Vintres Slud
svandt ved et Ord; det mægter Kongebud.

Gaunt.

Jeg takker Kongen, som for min Skyld korted
de fire af min Søns Forvisnings Aar;
men liden Baade høfter jeg derved;
thi for de sex Aar, som han har tilbage,

har skiftet Maaner, vexlet deres Tider,
 er alt min Lampe tom, dens Lue mat,
 udflykt af Alderdom i evig Nat;
 mit korte Livslys brænder ikke meer;
 bag Dødens Lin min Søn jeg ikke seer.

Kong Richard.

Ei, Farbroer! mange Aar end vente dig.

Gaunt.

Ei eet Minut, som du kan give mig.
 Berøve Dage, Nætter mig med Sorgen,
 det kan du, men ei stjænke mig en Morgen.
 du kan fremsthynde Rynkerne, men ei
 en Rynke standse paa sin Pilgrimsvei.
 Vil du min Død, saa lyder Tiden dig;
 men Liv kan al din Magt ei stjænke mig.

Kong Richard.

Din Søn blev efter modent Raad forvist;
 din egen Mund gav jo dertil sin Stemme;
 hvi seer du nu vor Dom med Bredens Die?

Gaunt.

Tidt smager sødt, hvad surt er at fordoie.
 Du satte mig til Dommer blot; — ja, kunde
 jeg ført hans Sag kun med en Faders Grunde;
 o, havde for min Dom en Fremmed staaet,
 en mere staaansom Dom han havde faaet.
 For upartist og ren jeg vilde gjælde;
 thi maatte jeg min egen Dødsdom fælde.
 Seg saae mig om, om Ingen vilde laste
 min Strængthed, at jeg vilde daarlig kaste
 mit Eget bort; — men mod min Billie lod
 I frit mig tale mod mit eget Blod.

Kong Richard (til Bolingbroke.)

Farvel, min Frænde. —

(til Gaunt.)

Tag nu Afsted da;

sex Aar er han forvist; han maa herfra.

(Trompetklang. Kong Richard gaaer med sit Følge.)

Mumerle.

Farvel, min Frænde; lad fra fremmed Land

et Brev mig sige, hvad du her ei kan.

Marstakten.

Jeg siger ei Farvel; thi jeg vil ride

saar langt, som Landet naaer, ved Eders Side.

Gaunt.

Hvi gjemmer du saar karrigt paa dit Ord,

og svarer ei paa dine Venners Hilsen?

Bolingbroke.

Jeg har ei Ord nok til at tage Afsted,

hvis Tungen skulde tjene mig tilfulde

som Tolk for Hjertets Dverflood af Sorg.

Gaunt.

Din Sorg er kun at fjernes for en Tid.

Bolingbroke.

Ja, fjern er Glæden, Sorgen nær den Tid.

Gaunt.

Hvad er sex Bintre? de vil hurtigt gaae.

Bolingbroke.

For Glade. Sorgen gjør hver Stund til ti.

Gaunt.

Kald det en Reise, som du gjør til Lyst.

Bolingbroke.

Mit Hjerte sukker ved det falske Navn,

og kalder det en tvungen Pilgrimsfærd.

Gaunt.

Den mørke Bei, du gaaer med trætte Fjed,
 betragt den som en Folie, hvori
 Hjemkomstens dyre Edelsten skal sættes.

Bolingbroke.

Nei, før vil hvert et modigt Skridt, jeg gaaer,
 mig minde om, hvor stort et Stykke Jord
 jeg vandrer fra hver Edelsteen, jeg elster.
 Jeg maa jo tjene mange Læreaar
 paa fremmed Vandringsskæb, og naar tilsidst
 jeg bliver fri, hvad Nos har jeg da vundet
 undtagen den, at jeg var Sorgens Træl?

Gaunt.

Hvert Sted, som Himlens Die vogter paa,
 er for den Vise Lyffkens Havn og Tilflugt.
 Lær blot din Nød, at faae det Syn paa Sagen;
 der er ei nogen Dyb saa stærk som Nøden.
 Tænk ei, at Kongen landsforviste dig,
 men du din Konge. Sorgen sidder tungest
 der, hvor den mærker, at den bæres svagt.
 Gaa, sig, at jeg paa Wrens Bei har sendt dig,
 ei Kongen har forvist dig; tænk, at her
 dødsvanger Landsarsot i Lusten hænger,
 og at du flyer til bedre Himmelstrog;
 tænk dig, at Alt, hvad du har hjært, er der,
 hvor du gaaer hen, ei her, hvorfra du kommer;
 betragt Sangfuglene som Spillemand,
 det Græs, du gaaer paa, som et sivstroet Salsgulv,
 Smaaablomsterne som favre Tomfruer,
 hvert Skridt kun som et muntert Dandsetrin;
 thi Sorgen snærrer kun, men tør ei bide
 den, som med Spot den kaster hjækt tilside.

Bolingbroke.

D, hvem kan holde Gløder i sin Haand
ved Tanken om det frosne Kaukasus?
og hvem kan døve Hungrens skarpe Braad
blot ved at tænke sig et Herregilde?
hvem kan gaae nogen i Decembersnee
ved Tanken om en indbildt Sommers Hede?
D, nei, vor Forestilling om det Gode
forstærker Følelsen kun af det Bærre;
værst piner Sorgen, naar sin Land den slaaer
i Huden, men ei volder aabent Saar.

Gaunt.

Kom, kom, min Søn, jeg følger dig paa Bei;
hvis jeg var ung som du, jeg tøved ei.

Bolingbroke.

Farvel da, Englands Grund, du hjære Jord!
min Fostermoder, som endnu mig bærer!
Hvor end jeg gaaer, jeg trostigt sige kan:
skjøndt landsforvist en ægte Engelsemand.

Anden Act.

Første Scene.

En Sal i Kongens Borg.

(Kong Richard, Bagot og Green komme ind, Aumerle fra den anden Side.)

Kong Richard.

Vi mærked det. — Nu vel, Aumerle, hvor langt har I saa fulgt den kongelige Hereford?

Aumerle.

„Den kongelige Hereford“ fulgte jeg til Kongeveien; der forlod jeg ham.

Kong Richard.

Hvormange Taarer fælded I til Afsted?

Aumerle.

Jeg ingen; men den skarpe Vind, som blæste just fra Nordost, stod os i Dinene; den loffed frem det salte Vand, og pynted vor tomme Afsted heldigt med en Taare.

Kong Richard.

Hvad sagde saa vor Fætter, da I skiltes?

Aumerle.

„Farvel!“ — Men, da det var min Sjæl imod at see det Ord vanhelliget af Tungen, saa lærte Snildhed mig at lade, som jeg var saa helt af Sorgen overvældet, at Ordet blev i Sorgens Grav nedsænket.

Saa, kunde mit Farvel forlænget Tiden og føiet Aar til hans Forvisnings Dage, en Bog fuld af Farvel han havde saaet; men da det ei gik an, saa fik han Intet.

Kong Richard.

Han er vor Frænde; men vi har en Tvivl,
om han, naar Tiden kalder ham tilbage,
vil komme for at see til sine Venner.
Vi selv og Bushy, Bagot her og Green
saae, hvor han beilede til Mængdens Gunst,
hvor han sig listed ind i deres Hjerter
ved ydmyg og fortrolig Venlighed;
hvordan han ødsled Artighed paa Trælle,
mod Haandværksfolk udøved Smigrens Haandværk,
og, mens han bar sin Stjæbne saa taalmodigt,
tog deres Gunst i sin Forvisning med.
Han letted Huen for en Østerstjælling,
og, bød to Kærrekudste ham „Guds Fred“,
betalte han dem strax med ydmyg Bøining,
dertil: „Tak Landsmænd! Tak, I kjære Venner!“
ret som vort England var hans Arvelod,
og som han selv var Folkets Fremtidshaab.

Green.

Vel, han er borte, og med ham hans Planer. —
Men nu om Irlands Oprør; der maa flux
en raast Beslutning fattes, Herre Konge,
før længer Nølen bringer større Midler
til deres Gavn og Eders Høiheds Skade.

Kong Richard.

Vi selv vil drage med i denne Krig;
og da vor Kasse ved vort store Hofhold
og ved vor Gavnildhed er bleven let,
maa vi forpagte Kongeriget bort.
Hvad derved kommer ind, skal staffe Midler
til dette Tog; slaaer det ei til, da skal
vort Raad herhjemme have tomme Lister

og, naar de faaer opsporet rige Folt,
 indføre dem deri for store Summer,
 og sende dem til vort fornødne Brug;
 thi vi maa nu paa Stand afsted til Irland.

(Bushy kommer.)

Bushy, hvad bringer du?

Bushy.

Den gamle Hertug,

Johan af Gaunt er farligt syg, min Konge!

han blev det pludselig og har sendt Ibbud

med Bøn om Eders Majestæts Besøg.

Kong Richard.

Hvor ligger han?

Bushy.

I Elyhouse, min Konge.

Kong Richard.

Gid Himlen vil indstøde da hans Læge

at hjælpe ham i Graven usfortøvet.

Af Foret i hans Rufferter vi staffe

vort Krigsfolt Klæder til det irste Tog.

I Herrer, kom; lad os besøge ham;

gid dog vort Hastværk komme maa for sent!

(de gaar.)

Anden Scene.

London. Et Bærelse i Elyhouse.

(Gaunt ligger paa en Løibank. Hertugen af York og Andre
 staae omkring ham.)

Gaunt.

Mon Kongen kommer? at mit sidste Suf
 kan give gode Raad hans Ungdoms Letfind.

York.

Plag Jer ei selv; anstræng ei Eders Svaghed;
forgjæves naaer det gode Raad hans Dre.

Gaunt.

Man siger, Ordet talt i Dødens Stund
naaer som en Tone dyb til Sjælens Grund.
Hvor Ord er sjeldne, gaae de mest til Hjerte;
den taler sandt, der taler kun med Smerte.
Den Mund, der snart forstumme skal, man hører
meer villigt end den Unges kjæffe Pralen.
Tidt meer end Mandens Liv hans Død os rører;
Musikens sidste Tone, Solens Dalen
som Bægrets sidste Draabe lifligt kvæger
og meer end Resten sig i Mindet præger.
Blive vilde Richard ei mig høre,
mit Ord i Døden finder vel hans Dre.

York.

Nei, det er fyldt med andre Smigertoner,
hans Kongehøiheds Pris, og dertil ogsaa
med Boleviser, for hvis Toners Gift
Ungdommens Dren altid aabne staae,
med nye Moder fra det stolte Vælskland;
hvis Skik vort dumme Folk paa Abeviss,
i slavist Gfsterligning, halter efter.

Hvor ruger Verden vel en Daarstab ud, —
er den blot ny, der spørges ei, hvor usel, —
som ikke strax skal summes ham i Dret.

For sent man raader den, som ikke hører,
hvis Billie sig mod hans Forstand oprører;
led ikke den, der vælger selv sin Bei;
dit Mandedræt er knapt, forød det ei.

Gaunt.

Der kommer over mig en Spaadomsaaud;
 i i Dødens Stund forkynnder jeg ham dette:
 Hans vilde Sværmen kan ei vare ved;
 en voldsom Ild udbrænder snart sig selv;
 jevn Regn er varig, Tordenbygen kort;
 den trætter snart sin Hest, som strax den sporer;
 Hvo graadigt spiser, kvæles ved sit Maaltid;
 Letfindighedens aldrig mætte Grib,
 naar Alt er slugt, snart raser mod sig selv.
 Den stolte Kongestol, den Herster-D,
 det Majestædens Land, Krigsgudens Throne,
 det halve Paradis, det andet Eden,
 den Borg, Naturen byggede sig selv
 til Værn mod Smitsot og mod Krigens Haand,
 den lykkelige Slægt, den lille Verden,
 den Edelsten i Sølvørhavet fattet,
 der tjener den til Ringmur og til Borggrav
 mod mindre lykkelige Landes Avind,
 den Lyffkens Plet, det Englands Rige, Amme
 og Moberstjød for kongelige Fyrster,
 hvis Vt er frygtet og hvis Byrd berømt, —
 navnkundige for Christen Heltedaad
 og ægte Ridderstab, saa fjernt fra Hjemmet
 som Graven i de blinde Jøders Land,
 hvor Frelseren, Marias Søn er lagt, —
 det Hjem for disse dyrebare Sjæle,
 det dyrebare Land, saa dyrebart
 ved sit berømte Navn i Verden; det
 er nu forpagtet bort, — jeg døer ved Ordet, —
 ret som et Fæstegods, — en usel Avlsgaard!
 England, indbundet i det stolte Hav,

hvis høie Klippestrand tilbage slaer
 den vaade Havguds avindsyge Stormløb,
 er nu i Skjændsel bundet ind, med Pletter
 af Blæk paa muldne Pergamentstraktater;
 England, til Seier over andre vant,
 har nu beseiret stammeligt sig selv.
 O, kunde med mit Liv den Skjændsel svinde,
 hvor lykkelig var da min Dødsstund nu!

York.

Der kommer Kongen; staaen hans Ungdom nu;
 et hidfigt Føl, der ægges, bliver vilddt.

(Kong Richard kommer ind med Dronningen, Aumerle, Bushy, Green
 Bagot, Ross og Willoughby.)

Dronningen.

Hvor gaaer det, Lancaster, vor ædle Frænde?

Kong Richard.

Ei, uforsagt! hvor gaaer det, gamle Gaunt?

Gaunt.

Vel passer Navnet for min Stilling. Gaunt
 betyder i vort gamle Sprog udmagret;
 det er jeg jo, saavist som jeg er gammel;
 i mig har Sorgen holdt sin strænge Faste;
 udmagres maa vel den, der stjer al Næring;
 for England; mens det sov, jeg længe vaaged,
 og Nattevaagen gjør jo mat og mager.
 Den Fryd, som andre Fædre næres ved,
 en Søn at see, det er min Hungersnød,
 og ved den Hunger har du gjort mig mager,
 udmagret indtil Døden, ja som Graven,
 hvis hule Bug faaer ikkun Ben til Føde.

Kong Richard.

Kan syg Mand smaaligt lege med sit Navn?

Gaunt.

Nei, Kummer spørger for sig selv at spotte.

Da du vil dræbe nu mit Navn med mig,

mit Navn jeg spotter for at smigre dig.

Kong Richard.

Den Døende vil smigre den, som lever?

Gaunt.

Nei, den, som lever, smigrer den, som dør.

Kong Richard.

Du dør og siger, at du smigrer mig.

Gaunt.

Nei, du dør; fjøndt jeg er mere syg.

Kong Richard.

Jeg aander karst og sund og seer dig syg.

Gaunt.

Det veed min Skaber, at jeg seer dig syg,

syg i mig selv og ved at see dig syg.

Din Dødsfeng er ei mindre end dit Land,

hvor du ligger syg paa Navn og Rygte;

og du, ret som de tankeløse Syge,

betrover dit kongelige Legem til

de samme Læger, som har voldt dit Saar.

Kronen sidde tusind Smigrere,

høndstjøndt dens Omkreds rummer kun dit Hoved,

og indestængt i dette snævre Rum

bæver Tabet dog dit Land, ei meer ei mindre. —

O, hvis din Bedstefader havde seet

med Spaadomsblik, at Sønnesønnen skulde

hans Sønner ødelægge, langt fra dig

han havde holdt din Skjændsel, sat dig af,

for du blev indsat, du som kun er indsat

for selv dig at affætte! — Ja, min Frænde,

var du Alverdens Herfter, var det dog
 en Skam at bortforpagte dette Land;
 men da nu dette Land er al din Verden,
 er det ei meer end Skam at skjæmme det?
 Nu er du Englands Jorddrot, ei dets Konge;
 din Kongemagt stavnsbunden under Loven,
 og du —

Kong Richard.

Og du, en fjantet, aandsslev Daare,
 som stoler paa den Forret, Febren skjæmter,
 du vover med din frozne Varselsnat
 at gjøre bleg vor Kind, mens Kongebloedet
 af Harm maa vige fra sit fødte Sæde!
 Nu, ved min Thrones kongelige Høihed,
 var du ei Broder til Kong Eddards Søn,
 den Tunge, som saa farer i dit Hoved,
 foer med dit Hoved fra de frække Skuldre!

Gaunt.

Slaan ikke mig, min Broder Eddards Søn,
 fordi jeg var hans Fader Eddards Søn;
 det Blod har du, som Pelikanen, alt
 aftappet og beruset dig deri.
 Min Broder Gloster, gode, fromme Sjæl! —
 Gud glæde ham blandt Paradisets Sjæle! —
 kan være til Bevis og gyldigt Bidne,
 at uden Sky du spiller Eddards Blod.
 Slut du kun med min Sygdom Pagt; lad kun
 din Haardhed, lig krumboiet Alderdom,
 afmeie flux den længe visne Blomst.
 Lev i din Skam; ei Stammen dee med dig! —
 din Bøddel vorde skal det Ord af mig. —

Tilsengs og saa til Graven vil jeg bæres;
lad leve dem, som elstes og som æres.

(han bæres ud af sine Tjenere.)

Kong Richard.

Lad døe, hvem Alderdom og Luner plage;
dem har jo du; lad Graven dem kun tage.

York.

Jeg beder Eders Høihed, skriv hans Ord
paa vranten Alderdoms og Sygdoms Regning;
han ærer Eder og har Eder kjær
som Henrik Hereford, hvis han nu var her.

Kong Richard.

Vel sagt! som Herefords er hans Kjærlighed,
som deres min; — saa blive det derved.

(Northumberland kommer.)

Northumberland.

Min Konge, gamle Gaunt sin Hilsen sender.

Kong Richard.

Hvad siger han?

Northumberland.

Slet intet; Alt er sagt.

Hans Tunge ligner Harpen uden Strænge;
Ord, Liv og Alt har han nu givet bort.

York.

Gid York den næste være, som det hænder.

Er Døden fattig, dog al Nød den ender.

Kong Richard.

Fuldmoden Frugt maa falde først; han gaaer,

hans Tid er endt; vor Vandring forestaaer. —

Nu nok om det. — Men nu vor Irlandsfeide;

det vilde Røverpak maa ryddes ud,

som trives lig en Gift i Landet, hvor

paa dem nær intet giftigt Kryb tør leve;
 og da det store Værk nu kræver Udgift,
 saa lægge vi, som Hjælp dertil, Beslag
 paa Sølvtøi, Mønt, Indtægter, vorligt Gods,
 hvoraf vor Frænde Gaunt har været Eier.

York.

Hvor længe skal jeg taale det? Hvor længe
 skal Lydigheden bøie sig for Uret?

Ei Glosters Død, ei Herefords Landsforvisning,
 ei Gaunts Forhaanelser, ei Englands Nød,
 ei, at den arme Bolingbrokes Formaling
 blev hindret, ei min egen Spot og Skade
 har mørknet end mit Ansigt eller vendt
 min Pande rynket mod min Konges Afshyn.
 Jeg er den sidste af Kong Edwards Søner;
 din Fader, Prinds af Wales, var den første;
 i Kamp var ingen Løve mere gram,
 i Fred var ei det fromme Lam saa mildt,
 som denne ridderlige Kongesøn.

Du har hans Ansigt; saadan saae han ud,
 dengang han var fuldvoxen i din Alder.

Men kun mod Franskmænd rynked han sin Pande,
 mod Benner ei; hans ædle Haand vandt selv,
 hvad den gav ud, og gav ei ud, hvad fordum
 hans Faders Haand, den seiersælle, vandt.
 Hans Haand var ei med Frænders Blod besudlet,
 men blodig af hans Arveffjenders Blod. —

O Richard, Sorgen bragte York for vidt;
 han vilde ellers aldrig sammenlignet.

Kong Richard.

Farbroder, hvad er dette?

York.

Herre Konge,

tilgiv mig, om I vil; hvis ikke, vil
 jeg ei tilgives; jeg er vel tilfreds. —
 Vil I tilrive Jer og lægge Haand
 paa den forviste Herefords Herligheder?
 er Gaunt ei død, og lever ikke Hereford?
 var Gaunt ei retvis? er ei Henrik tro?
 var Gaunt ei værd at have nogen Arving,
 og er hans Arving ei en værdig Søn? —
 Tag Herefords Rettigheder fra ham, tag
 fra Liden skreven Lov og gammel Hævd;
 lad ei Imorgen følge paa Idag;
 vær ei dig selv; hvorledes er du Konge,
 om ei ved lovlig Ret og Arvesølge?
 Ved Gud, — Gud lad mit Ord ei blive sandt, —
 hvis I gjør Bولد paa Herefords Rettigheder,
 tilintetgjør det Raadebrev, han har paa
 at søge ved sin Fuldmagt ny Forlening,
 og aflaaer Hylvingen, som han tilbyder,
 I samler tusind Farer paa Jert Hoved;
 I mister tusinde hengivne Hjerter
 og driver min Taalmodighed til Tanker,
 som Huldskab og som Trostab ei tør tænke.

Kong Richard.

Tænk, hvad I vil; vi tage nu til os
 hans Sølvtøi, Mønt, hans Jord og alt hans Gods.

York.

Jeg er ei med. Min Herre, jeg vil gaae;
 slet Ingen veed, hvad der kan følge paa;
 men een Ting veed jeg; ad den flette Wei
 et godt og heldigt Udfald naaer man ei.

(gaaer.)

Kong Richard.

Gaa, Bushy, ufortøvet til Earl Wiltshire;
 byd ham at komme hid til Glyhouse,
 at røgte denne Sag. Imorgentidlig
 gaae vi til Irland; det er nok paa Tiden;
 og vor Farbroder York bestikke vi
 til Rigsforstander, mens vi selv er borte;
 han er rejsfærdig og os tro hengiven. —
 Vor Dronning, kom; imorgen maa vi stilles;
 vær munter; thi vort Dphold er kun kort.

(Trompetklang.)

(Kongen, Dronningen, Bushy, Aumerle, Green og Bagot gaae.)

Northumberland.

Nu, Hertugen af Lancaster er død.

Rofs.

Og lever dog; thi nu er Sønnen Hertug.

Willoughby.

Af Navn dog blot, men ei af Gavn.

Northumberland.

Af begge;

hvis Retten fik sin Gang.

Rofs.

Mit Hjerte sfulmer;

men briste maa det i sin Taushed, før
 den frie Tunge lette kan dets Byrde.

Northumberland.

Tal ud! og gid den aldrig tale meer,
 der dig til Skade siger det igjen!

Willoughby.

Angaaer det Hereford, som du vilde sige?

Hvis det er saa, frit ud dermed, min Ven!
 mit Dre hører gjerne, hvad ham godt er.

Rofs.

Nei, intet Godt, som jeg kan gjøre ham,
hvis I ei kalder godt, at ynke ham,
fordi han blev sin Fædrears berøvet.

Northumberland.

Bed Gud! en Skam at taale saadan Uret
mod ham, en Prinds af Blodet, og mod Mange
af Adelsæt i vort nedtrykte Land;
Kongen er ei sig selv; han ledes skjændigt
af Dientjenere; hvad de ham hviste
i Dret, blot af Had, mod hver af os,
det sætter Kongen strengt i Værk mod os,
vort Liv, mod vore Born og Arvinger.

Rofs.

Almuen har han pint med svare Paalæg
og tabt dens Hjerte, Adelen med Bøder
for gammel Riv og ganske tabt dens Hjerte.

Willoughby.

Dg nye Udpresninger opfindes daglig,
som Tvangslaan, Gaver og jeg veed ei hvad;
men hvad, i Herrens Navn, skal Enden blive?

Northumberland.

Ei Krig har slugt det; thi han har ei friget;
men skjændigt ved Forlig har han forspildt
det, som hans ædle Fædre vandt ved Sværds slag;
meer har han ødt i Fred, end de ved Krig.

Rofs.

Farlen af Wiltshire har forpagtet Riget.

Willoughby.

Dg Kongen, som en Kræmmer, har gjort Opbud.

Northumberland.

Fordærv og Skændsel hænger over ham.

Kofs.

Han har ei Penge til sit Irlandstog
uagtet alle sine tunge Paalæg,
hvis ei han plyndrer den forviste Hertug.

Northumberland.

Hans ædle Frænde! — En vanslægtet Konge! —
Men vi, som høre Stormens Rædselsfang,
vi søge dog ei Ly mod Uveirshygen,
see Blæsten falde haardt i vore Seil,
og stryge ei, men sætte til iblinde.

Kofs.

Vi see det Skibbrud, som vi selv skal lide,
og uundgaaelig er Faren nu,
fordi vi taale Grunden til vort Skibbrud.

Northumberland.

Nei! selv igjennem Dødens Dienhuler
jeg seer et Glimt af Liv, men tør ei sige,
hvor nær nu Trostens Budskab er os.

Willoughby.

So!

sig os din Tante, som du hørte vore.

Kofs.

Tal du med freidigt Mod, Northumberland;
vi Tre er kun dig selv; og, hvad du siger,
er kun som Tanker; derfor tal frimodig.

Northumberland.

Nu vel da! jeg har faaet Underretning
fra Port le Blanc, en Søhavn i Bretagne,
at Henrik Hereford, Reginald af Cobham,
— som nylig flygtes bort fra Hertugen
af Exeter, — hans Broder, Erkebisp
af Canterbury forhen, og desuden

Hr. Thomas Erpingham, Hr. Johan Ramston,
 Hr. Robert Waterton, Hr. Johan Norbery,
 Frands Quoint, — med Bistand af Bretagnes Hertug
 udrustede med otte store Skibe,
 og med tretusind Krigsmænd, er paa Veien
 herhid i største Hast. De tænke snart
 at lande paa vor Nordkyst; ja maaskee
 de var der alt, hvis ei de ventede paa
 den Stund, da Kongen drager bort til Irland.
 Hvis nu vi skal afryste Trældomsaaget,
 igjen befjedre Rigets brudte Binge,
 indfrie den stammeligt pantsatte Krone,
 afviste Støvet fra det gyldne Scepter,
 at Kongehøiheden sig selv maa ligne, —
 saa raft afsted med mig til Ravenspurg!
 men vakler I, og tør I ei gaae med,
 saa bliv; kun Taushed! selv vil jeg afsted.

R o s s.

Til Hest, til Hest! jeg tør, jeg tvivler ei!

W i l l o u g h b y.

Hold ud, min Hest, og første Mand er jeg!

(de gaae.)

Tredie Scene.

London. Børseløse i Slottet.

(Dronningen kommer ind med Bushy og Bagot.)

B u s h y.

I er for sorgfuld, Eders Majestæt,
 I loved, dengang I fra Kongen stiltes,
 at jage bort den nagende Betyrning
 og være ved et godt og freidigt Mod.

Dronningen.

Det gjorde jeg for Kongens Skyld; for min Skyld, jeg kan det ei, og veed dog ingen Grund til at hyde sli­ en Gæst som Sorg velkommen, undtagen den, at jeg har sagt Farvel en Gæst, saa elsket som min Richard. Dog saa tykkes mig igjen, der nærmer sig en ufødt Sorg, i Skjæbnens Skjød fuldbaaren. Mit Indre bærer for et Intet, sørger for noget meer end blot min Herres Reise.

Bushy.

Den virkelige Sorg har tyve Skygger, som ligne den, men er dog ikke den; thi Sorgens Blik, i Taarens Straalebrydning, udstykker mangefold hver enkelt Gjenstand. Som det Slags Billeder, der lige seet kun viser os Forvirring, seet fra Siden fremstiller Stik­ kelse, saaledes seer I, min ædle Dronning, Eders Herres Reise fra Siden af og finder Billeder af Sorg, der ængste meer end Sorgen selv, men som dog, ret beseet, er Skygger kun af det, den ikke er. Derfor, min Dronning, begræd I Eders Herres Bortgang kun; thi mere see vi ei i denne Stund; hvad meer I saae, var Sorgens Hjernes­ spind, der tog for Sandhed, hvad der kun er Stin.

Dronningen.

Det kan saa være; dog i Sjælens Indre jeg føler, at det er ei saa; hvordan det nu end er, jeg kan ei være andet end dybt bedrøvet, ja saa svært bedrøvet,

at fjøndt min Tænken ingen Tanke tænker,
et blytungt Intet mig i Angst nedsenker.

Bushy.

Min ædle Frue, det er blot Indbildning.

Dronningen.

O nei; Indbildning altid har en Sorg
til Stammefader; det har ikke min;
af Intet avlet er min Smertes Noget;
eller af Noget er dens Intet født.

Det, som jeg eier, har jeg først ivente;
dog hvad det er, det veed jeg ei endnu;
det har ei Navn; det er en navnløs Gru.

(Green træder ind.)

Green.

Hil Eders Høihed! og vel mødt, I Herrer!
jeg haaber, Kongen er ei feilet bort.

Dronningen.

Du haaber det? Haab heller, han er borte;
hans Grind kræver Il, hans Il godt Haab;
hvor kan du haabe, han er ikke feilet?

Green.

Saa kunde han, vort Haab, vendt om med Hæren
og bragt sin Fjendes Haab til at fortvivle,
som mægtig har i Landet sættet Rod.

Den landsforviste Bolingbroke har hjemkaldt
sig selv og staaer med løftet Bærg trygt
i Ravenspurg.

Dronningen.

Nu, det forbyde Gud.

Green.

Al, Eders Naade, det er altfor sandt;
end værre: Jarlen af Northumberland,

hans Søn, den unge Henrik Percy, Ross,
Beaumont og Willoughby med deres Benner,
en mægtig Hob, er flygtede til ham.

Bushy.

Dg hvorfor har I ikke strax erklæret
Northumberland og alt det Oprørsflæng
for Landsforrædere?

Green.

Det gjorde vi;

hvorpaa Jarl Worcester brød sin Stav, nedlagde
Hofmesterværdigheden, og med ham
gik alt Hoffindet strax til Bolingbroke.

Dronningen.

Saa blev du, Green, min Smertes Jordemoder,
og Bolingbroke min Sorgs Ulykkesbarn;
nu har min Sjæl da sit Misfoster født;
jeg stønner som den nysforløste Moder,
og Sorg paa Sorgen følger, Bee paa Bee.

Bushy.

Fortvivl ei, Frue.

Dronningen.

Hvem vil hindre mig?

Jeg vil fortvivle; vil forfølge fjendst
det svigefulde Haab; det er en Smigrer,
en Snyltegjæst; det sinker ifkun Døden,
der venligt kunde løse Livets Baand,
som Haabet trækker ud indtil det Sidste.

(Hertugen af York kommer.)

Green.

Der kommer Hertugen af York.

Dronningen.

Med Krigstegn

o omkring de gamle Skuldre; hvor hans Blif
 er fuldt af hans bekymringstunge Hverv! —
 For Guds Skyld, Frænde, tal et Trostens Ord.

York.

Saa maa jeg lyde mine Tanker paa,
 Trost er i Himlen, og vi er paa Jorden,
 hvor ifkun Sorg og Kros og Kummer boer.
 Mens Kongen reiste for at redde fjernt,
 kom Andre for at staa ham herhjemme.
 Og jeg blev her til Støtte for hans Land,
 som svag af Alder ei mig selv kan støtte. —
 Nu kommer Kvalmen efter Sviregildet;
 nu prøves Bennerne, som smigred ham.

(En Tjener træder ind.)

Tjeneren.

Min Herre, før jeg kom, var Eders Søn
 reist bort.

York.

Det var han? — Nu! lad Alting gaae,
 hvorhen det vil. — De Store falde fra;
 Almuen viser Kulde; snart, jeg frygter,
 vil den i Opstand reise sig for Heresford. —
 Hør, il til Plashy til min Søster Gloster;
 bed hende strax mig sende tusind Pund.
 Vi, tag min Ring.

Tjeneren.

Jeg har forglemmt at melde:

si idag jeg var der, da jeg kom forbi; —
 men Eders Naade vil bedrøves ved
 at høre Resten.

York.

Nu, hvad er det da?

Tjeneren.

En Time før var Hertuginde død.

York.

Gud vær os naadig! hvilken Strøm af Sorg,
 mod dette Sorgens Land med eet sig styrter!
 Jeg veed ei Naad. Gud give dog, at Kongen, —
 naar ei ved Svig jeg havde det forskyldt, —
 mit Hoved havde taget med min Broders. — —
 Hvad, er der ingen Ibud sendt til Irland? —
 Hvor faae vi Penge fra til denne Feide? —
 Kom, Søster! — tilgiv — Frænke, vil jeg sige; —
 Du Knøs, gaa hjem, sørg for at staffe Bogne,
 bring alle Vaabenstykker bort, der findes. —

(Tjeneren gaer.)

J Herrer, vil J monstre Mandstaf? — Beed jeg,
 hvorledes, paa hvad Maade jeg skal klare
 den Sag, jeg fik i Haand saa hovedfulds,
 saa tro mig aldrig. — Begge mine Frænder; —
 den ene Kongen, hvem min Ed og Pligt
 mig byder at forsvare, og den anden
 min Brodersøn, som Kongen har gjort Uret,
 hvem Pligt og Frændstaf byder Ret at staffe. —
 Nu, Noget maa der gøres. — Kom, min Frænke,
 jeg bringer Jer i Sikkerhed. — J Herrer,
 gaer, holder Mandtal over Eders Folt
 og møder mig i Berkley usfortøvet. —
 Til Plashy stulde jeg jo med; men det
 er der nu ingen Tid til; — hver Ting gaer,
 som bedst den kan; Alt hænger i et Haar.

(York og Dronningen gaer.)

Busshy.

For Bud til Irland er nu Vinden god;

men intet kommer hid igjen. — For os
er det umuligt her en Magt at reise,
der kunde være Fjendens lig.

Green.

Desuden,
jo nærmere vi Kongen staaer i Venstrib,
desnærmere vi er hans Fjenders Had.

Bagot.

Dg det er den omskiftelige Mængde,
hvis Guldstab ligger kun i Pengepungen;
hvo den tør tomme, fylder deres Hjerter
med Had til Døden.

Bushy.

Derfor er det just,
at Kongen er almindelig fordømt.

Bagot.

Naar de skal domme, gaaer det os ei bedre,
da vi har altid været Kongen nær.

Green.

Jeg søger Tilflugt strax i Bristol Borg;
Farlen af Wiltshire er der allerede.

Bushy.

Saa gaaer jeg med; kun lidet kan vi vente
af disse fjendste Menigmand, undtagen
at de som Hunde sønderriver os.

(til Bagot.)

Gjør I os ikke Følgestab?

Bagot.

Jeg vil

til Irland, til hans Majestæt. Farvel!

Hvis Hjertets Anelse nu rigtigt seer,
vi tre, som stilles, mødes aldrig meer.

Bushy.

Hvis York kan drive Bolingbroke tilbage. —

Green.

Den stoffels Hertug; han har sat sig for
at tælle Sandet, Verdenshavet tomme; —
hvor En ham bliver tro, vil Tusind rømme.

Bushy.

Farvel; for stedse stilles nu vor Bei.

Green.

Maastee vi sees igjen.

Bagot.

Jeg frygter, nei.

(de gaac.)

Urdie Scene.

Edemark i Glostershire.

(Bolingbroke og Northumberland komme ind med Tropper.)

Bolingbroke.

Hvor langt er der vel nu til Berkley, Herre?

Northumberland.

Min ædle Herre, jeg forsikrer Eder,
jeg er fast fremmed her i Glostershire;
det vilde Høilands raa ujevne Bei
forklænge Milen her og gjør den tung;
dog Eders skjønne Tale har som Sukker
gjort mig den strænge Bei hel sød og liflig.
Men jeg maa tænke paa, hvor svar dog Beien
fra Ravenspurg til Cotswold falder nu
for Ross og Willoughby, som savner Eder,
hvis Selstab sandelig har tryllet bort
min lange Reises Rjedsomhed; dog deres
forsødes jo ved Haabet om at nyde

d det Gode, jeg besidder allerede;
 a og Haabet om at nyde er jo næsten
 s en Nydelse saa stor, som den at nyde
 d det, man har haabet. Dette vil forferte
 d de trætte Herrer Beien, som den blev
 f for mig ved Synet af, hvad jeg besidder,
 L Fært ædle Selskab.

Bolingbroke.

Meget mindre værd

mit Selskab er end Eders Venstabsord.

Men hvem er det, som kommer der?

Northumberland.

Min Son,

d den unge Henrik Percy; han er sendt af
 n min Broder Worcester, hvor han end mon være.

Nu, Henrik, hvordan gaaer det nu din Farbroer?

Percy.

Det ventede jeg af Jer at høre, Herre.

Northumberland.

Hvorledes? er han ei hos Dronningen?

Percy.

Nei, Herre, han har fjernet sig fra Hoffet,
 d har brudt sin Embedsstav og givet Afsted
 d de kongelige Husfolk.

Northumberland.

Hvad var Grunden?

det tænkte han ei paa, da sidst vi saaes.

Percy.

At Eders Raade blev erklæret fribløs.

Nu er han reist til Ravenspurg, at byde

sin Tjeneste til Hertugen af Hereford;

u mig har han sendt til Berkley for at forste,

hvor stor en Styrke York har samlet der,
og møde saa med Bud i Ravenspurg.

Northumberland.

Har du forglemt, Søn, Hertugen af Hereford?

Percy.

Nei, Herre; thi jeg kan ei glemme det,
jeg aldrig kom ihu; saavidt jeg veed,
saa har jeg aldrig seet ham i mit Liv.

Northumberland.

Saa kjend ham nu da; det er Hertugen.

Percy.

Min Tjeneste jeg byder Eders Naade,
ung, svag og uersfaren, som den er;
maaskee kan ældre Dage modne den
og styrke den til sand Fortjeneste.

Bolingbroke.

Taf, vakkre Percy! vær forvisset om,
at, hvad jeg agter for min største Lykke,
er, at min Sjæl er tro mod sande Venner.
Alt som min Lykke modnes med dit Venstabs,
den blive skal dit Venstabs Løn. Den Pagt
mit Hjerte slutter og min Haand besegler.

Northumberland.

Hvor langt er der til Berkley? hvordan tumler
den gode, gamle York der med sin Krigsmagt?

Percy.

Der seer I Borgen ved Trækllyngen hist;
trehundred Mand skal være dens Besætning;
foruden York er Berkley der og Seymour,
men ellers ingen Mænd af Rang og Adel.

(Rofs og Willoughby komme.)

Northumberland.

See der de Herrer Rofs og Willoughby,
med blodstæntt Spore, blussende af Hast!

Bolingbroke.

Befkommen, ædle Herrer! Eders Venstab
ledsager den forviste Høiforræder,
det veed jeg. End er al min Skat kun Tak,
som ikke mærkes; naar den bliver rig,
vil den Fert Venstab og Fer Møie lønne.

Rofs.

At see Fer, ædle Hertug, gjør os rige.

Willoughby.

Dg overgaaer vor Møie for at naae det.

Bolingbroke.

Tak! Tak! det er jo Fattigmands Skatkammer;
indtil min unge Lykke bliver myndig,
maa det min Borgen være. — Hvem er der?

(Berkley kommer.)

Northumberland.

Det er Jarl Berkley, hvis jeg ikke feiler.

Berkley.

Mit Budskab er til Hertugen af Hereford.

Bolingbroke.

Jeg svarer Eder, Herre, — Lancaster;
thi dette Navn jeg søger nu i England,
og jeg maa finde det i Eders Mund,
før jeg besvarer, hvad I har at sige.

Berkley.

I misforstaaer mig, Herre; jeg vil ikke
udslette nogen Prik af Eders Titler.

Jeg kom til Eder, Herre, — hvad I saa
vil kaldes Herre til, — fra dette Riges

ophøiede Bestyrer, Hertug York,
at spørge, hvad der har tilstyndet Jer
til at benytte Jer af Kongens Bortfart
og stræmme Landets Fred med Avindstjold?

(York kommer med Følge.)

Bolingbroke.

Mit Svar behøver ikke Jer til Bærer;
hans Naade kommer selv. — Min ædle Farbroer!
(han knæler.)

York.

Vis Ydmyghed i Hjertet, ei med Knæet,
hvis Underdanighed er falsk og troløs.

Bolingbroke.

Naadige Farbroer!

York.

Ei, kom ikke her

med Snaf om Farbroer og om Naade! — jeg
er ikke Farbroer til en Høiforræder,
og Ordet „Naade“ er ugudeligt
i den Ugudeliges Mund. Hvorledes
tør du med landsforvist og fredløs Fod
berøre Støvet blot af Englands Grund?
Hvorledes voved du saamange Mile
at drage paa dets fredelige Barm,
at stræmme blege Landsbyer med Orlog,
med Pral og Pomp af skændselsfulde Vaaben?
Kom du, mens Herrens Salvede var borte? —
See, Kongen er her, taabelige Dreng!
hans Magt er gjemt i mit trofaste Bryst.
O, hvis jeg eied nu den Ungdomsild,
som da jeg med den tappre Gaunt, din Fader,
befriede fra tusind Franskmænds Kæller

den sorte Prinds, den unge Krigens Gud!
 Ja snarligt skulde da forvist min Arm,
 som nu er Lamhed's Fange, revse dig
 og være Tugtens Redskab for din Brøde.

Bolingbroke.

Min ædle Farbroer, vis mig da min Brøde;
 hvad er dens Navn, hvori bestaaer den da?

York.

Den har det værste Navn, som nævnes kan,
 frækt Oprør, stjændigt Høiforræderi.

Du er en fredløs Mand og kommer her,
 før din Forvisnings Tid er løben ud,
 paa Trods, i Baaben mod din Herre, Kongen!

Bolingbroke.

Da jeg blev landsforvist, var det som Hereford;
 nu kommer jeg igjen — som Lancaster.

Min ædle Farbroer, jeg besværger Eder,
 betragt min Uret med uhildet Die.

J er min Fader; gamle Gaunt jeg seer
 igjen i Eder. Hør mig da, min Fader!

vil J da taale, jeg skal være dømt til

at flække hjemløs om, at Arv og Len

berøves mig med Vold og kastes hen

til gridste Snyltegjæster. Hvad betyder

da vel min Byrd? saasandt min Frænde, Kongen,

er Englands Konge, maa det tilstaaes mig,

at jeg er Hertugen af Lancaster.

J har en Son, Numerle, min ædle Frænde;

var J død først, og han saaledes traadt paa,

i Gaunt han skulde vist en Fader fundet,

der havde drevet Uretfærdigheden

af Hulen ud og jaget den til Døde.

Man nægter mig at søge ny Forlening,
hvortil mit Naadebrev mig giver Ret;
min Faders Gods er draget ind og solgt,
og dette som alt Andet slet forødt.

Hvad skal jeg gjøre? jeg er Undersaat
og kræver Lovens Hjælp. Man nægter mig
Sagførere; see, derfor kommer jeg
og kræver selv den Arv, min Byrd mig hjemler.

Northumberland.

Den ædle Hertug er for haardt mishandlet.

Rofs.

Hans gode Ret bør Eders Naade hævde.

Willoughby.

Og Ridinger beriges ved hans Arv.

Bork.

I Rigens gode Mænd, jeg siger Eder:
jeg selv har følt min Frændes Krænkelse
og værget for hans Ret af al min Evne,
men komme trodsende paa Vaabenmagt,
med Selvtægt, selv at hugge sig sin Vej,
med Uret stifte Ret, — det gaaer ei an.
Og I, som støtter ham i denne Færd,
I fremmer Oprør, I er Oprørsmænd.

Northumberland.

Den ædle Hertug har besvoret, at
han søger kun sit Eget; og vi alle
har svoret dyrt at hjælpe ham dertil;
gid Ondt maa times den, der bryder Eden.

Bork.

Ja, ja! jeg seer, hvortil den Væbning sigter;
jeg kan ei ændre det, det tilstaaer jeg.

Men kunde jeg, — ved ham der skabte mig, —

jeg fængsleb Eder Alle, høied Eder
 i Støvet ned for Kongens høie Naade.
 Men, da jeg kan det ei, saa skal I vide,
 jeg har ei Del i denne Sag. — Farvel! —
 med mindre det behager Jer at komme
 i Borgen ind, og hvile der inat.

Bolingbroke.

Det Tilbud, Farbroer, tage vi imod;
 men vi maa vinde Jer til at gaae med
 til Bristol Borg, som er besat, man siger,
 af Bushy, Bagot og af deres Slæng,
 Raalormene i Rigets Urtegaard,
 som jeg har svoret helligt at udrydde.

York.

Maaskee jeg gaaer; — det vil jeg dog betænke;
 thi Landets Love vil jeg nødig krænke.
 Velkommen, ei som Benner ei som Fjender;
 hvor Alt er ude, min Betsymring ender.

(de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

En Leir i Wales.

(Salisbury og en wallisisk Hovedsmand komme ind.)

Hovedsmanden.

Ti Dage har vi ventet, ædle Herre;
 med Nød kun holdt vi vore Landsmænd sammen,
 og intet Bud vi fik endnu fra Kongen;
 saa vil vi da gaae hver til sit. Farvel.

Salisbury.

Løv een Dag til, du ærlige Walliser;
 din Konge sætter al sin Lid til dig.

Hovedsmanden.

Man troer, at han er død; vi vil ei vente.
 Kometer strække Himlens faste Stjerner,
 og alle Laurbærtræer er visnede;
 den blege Maane stirrer blodig ned,
 og gustne Spaamænd hviste svare Trængsler;
 de Rige sørge, Røverpakked jubler;
 En frygter for at miste, hvad han eier,
 de Andre glæde sig til Krig og Plyndring;
 Sligt varsler Kongers Død og Undergang.
 Farvel! vor Hær er adspredt, Leiren tom,
 fordi om Kongens Død der Budskab kom.

(han gaaer.)

Salisbury.

Åh, Richard! forrigfuld jeg seer i Aanden
 din Herlighed, brat som et Stjernefald,
 fra Himlen falde dybt til Jorden ned.

Din Sol med Taarer ned i Vesten gaaer,
 og Storm og Nød og Trængselstid den spaaer.
 De svorne Benner gaae til Fjendens Veir,
 og dine brede Stjerner vinde Seir.

(gaaer.)

Anden Scene.

Bolingbrokes Veir ved Bristol.

(Bolingbroke kommer ind med York, Northumberland, Percy, Willoughby, Ross, samt Bushy og Green som Fanger.)

Bolingbroke.

Kom frem med disse Mænd. — Bushy og Green,
 jeg vil ei Eders Sjæle martre nu,
 da snart de stilles skal fra Legemet;
 thi det var ubarmhertigt; men, for dog
 at tvætte ren min Haand for Eders Blod,
 vil her for Alles Dine jeg fremstille
 en Del af Grundene til Eders Død.
 I har ledt vild en Fyrste, Landets Konge,
 en Herre, født med Lykkens Præg paa Panden,
 ved Eder stæmmet og sin Lykke røvet; —
 I har i Eders syndefulde Timer
 i visse Maader stilt ham fra sin Dronning
 og røvet hende Kongens Egteseng;
 en deilig Dronnings Kinder har I stæmmet
 med Graad, som Eders Dndstab presset ud.
 Jeg selv, — en Fyrste ved min Fødselsret,
 og Kongen nær i Slægt og nær i Venstab,
 før han mistjendte mig ved Eders Rænker, —
 har bøiet Naffen under Eders Uret,
 har aandet mine Suf i fremmed Sky

og spist Landsflygtighedens bittere Brød,
 mens I har levet høit paa mine Borge,
 omhugget mine Parter, mine Stove,
 af mine Vindver revet ned mit Baaben,
 mit Balgsprog hugget bort, hvert Legn udsløttet, —
 undtagen Folkets Mening og mit Livsblod, —
 der viste Verden, jeg er Adelsmand. —
 See, det og meer, ja meer end dobbelt dette
 fordømmer Jer til Døden. Dørgiv dem
 nu til Henrettelsen og Dødens Haand.

Bushy.

For mig er Dødens Hug langt meer velkomment,
 end du for England. — Lever vel, I Herrer!

Green.

Min Trøst er, Himlen tager vore Sjæle
 og straffer Uret med al Helveds Pine.

Bolingbroke.

Før dem til Døden, Jarl Northumberland.

(Northumberland og flere gaae med Fangerne).

I, Farbrøder, har jo Dronningen hos Jer?
 for Guds Skyld, sørg for, hun behandles vel;
 meld hende, at jeg hilser hende venligt;
 bær Omsorg for, min Hilsen bliver bragt.

York.

Jeg har alt sendt en Ridder af mit Følge
 med helt udførligt Brev om Eders Benstab.

Bolingbroke.

Tak, gode Frænde! — Nu afsted til Strid!
 en Stund til Arbeid; siden Hviletid!

(de gaae.)

Tredie Scene.

Kysten af Wales. En Borg sees i Afstand.

(Trommer og Trompeter. Kong Richard kommer ind med Bispen af Carlisle, Aumerle og Krigsfolk.)

Kong Richard.

Det kalder I Barfloughly Borg?

Aumerle.

Ja, Herre: —

Hvorledes huer Lusten Eders Naade,
efter at skulpe paa den vilde Sø?

Kong Richard.

Vel gjør den godt. Af Glæde maa jeg græde,
ved paa mit Riges Grund igjen at staae. —

Min Haand dig hilser, dyrebare Jord,
skjøndt Oprørsmænd med Hestehov dig saare. —

Som Moderen, stilt længe fra sit Barn,
ømt leger med det, naar hun seer det atter,
med Taarer og med Smil, saaledes hilser
jeg dig, mit Land, med Taarer og med Smil
og kjæler for dig med min Kongehaand.

Nær ei din Herres Fjende, kjære Jord,
skjænk ei hans gridske Sands din søde Frugt;
lad Edderkoppen, som din Gift udsuger,
lad dorste Tubser ligge paa hans Bei,
lit til Men for den forræderiske Fod,
som sætter frækt paa dig sit Oprørsfjeo!
bær for min Fjende Brændenelder kun,
og hvis han af din Barm en Blomst vil plukke,
vogt den, jeg beder, med en Hugorm skjult,
som med tvellsøftet, giftig Braad kan bringe
din Herres Fjende Døden uden Redning. —

Spot ei min daarlige Besværgelse:

see, Landet skal faae Liv og Sjæl; dets Stene
skal blive Stridsmand, før dets fødte Konge
skal vige for et skjændigt Oprørs Vaaben.

Carlisle.

Frygt ei! den Magt, som gjorde Jer til Konge,
har Magten til at hævde Jer, trods Alt.
De Midler, Himlen byder os, maa gribes
og ei forsømmes; thi, hvis Himlen vil,
og vi vil ei, forsmaae vi Himlens Tilbud,
og Midlerne, den skjænker os til Frelse.

Aumerle.

Han mener, Herre, vi er altfor lade,
mens Bolingbroke nu ved vor Sorgløshed
forstærker sig og vinder Magt og Benner.

Kong Richard.

Mistrøster er du, Frænde! veed du ikke,
naar Himlens Speiderøie skjuler sig
bag Kloden og oplyser Underverdenen,
da sværmer Tyv og Røver her useet
omkring i Mord og Udaad, blodbestænkt;
men naar den straalere frem bag Jordens Kugle
i Østen paa de stolte Graners Toppe,
og slynger Lys i hver en Brødens Braa,
staae Mord, Forræderi og fule Synder,
naar Nattens Raabe rives dem af Stuldoren,
hel blot og bart og skjælve for sig selv.
Saadan, naar Bolingbroke, den Tyv og Nibing,
som her en Stund har sværmet om i Natten,
imens højs Antipoderne vi vandred,
seer os i Øst vor Kongestol bestige,
da vil hans Oprør brænde paa hans Bænde;
han vil ei kunne taale Dagens Lys,

men selv forfærdet skjælte for sin Synd.
 Ei alle Bølger i det vilde Hav
 bortstykker Olien af en salvet Konge;
 ei Dødeliges Mandedræt affætter
 det Sendebud, som Herren selv har valgt.
 For hver Mand, Bolingbroke har trunget til
 at løfte Sværd imod vor gyldne Krone,
 har Gud en Lysets Engel for sin Richard
 i himmelsk Sold. Hvor Engles Hær slaae Leir,
 maa Mænd vel flye. Gud giver Retten Seir.

(Salisbury kommer.)

Velkommen hid. Hvor nær staaer Eders Magt?

Salisbury.

Saa nær, min høie Konge, og saa fjern
 som denne svage Arm. Ulykken styrer
 min Tunge, og forbyder den at tale
 om Andet end Fortvivlelse. Min Herre,
 en Dag for silde, frygter jeg, har mørknet
 paa Jorden alle dine Lykkesdage.

O, kald den Dag igaar tilbage blot;
 vend Tidens Flugt, — du har tolvtusind Stridsmænd! —
 I dag, idag, Ulykkesdag, forsilde,
 vil dig ved Lykke, Venner, Krone stille.
 Walliserhæren, — du var død, gif Rygtet, —
 har hyllet Bolingbroke, er adspredt, flygtet.

Aumerle.

Mod, Herre! hvorfor bliver I saa bleg?

Kong Richard.

Nys sad der Blod af tyvetusind Mænd
 med Seier paa min Kind; — de sveg i Nøden;
 til alt det Blod er samlet der igjen,
 hvad Under vel, om jeg er bleg som Døden?

Hver Sjæl, som frelses vil, nu fra mig flye;
min Stoltheds Sol er gaaet bag en Sky.

Aumerle.

Fat Mod, min Konge, mindes, hvem I er.

Kong Richard.

Ja, jeg har glemt det; er jeg ikke Konge?
Vaagn op, du dorste Majestæt; du sover.
Er Kongens Navn ei slynges i Glemme?
Op da, mit Navn! En ringe Tjener truer
din høie Herlighed. — Seer ei til Jorden,
I Kongevenner; staae vi ikke høit?
høit stige da vor Tanke! Vort, min Frænde,
har Magt nok, veed jeg, til at yde Bistand
med alt Fornødent. — Hvem er det, der kommer?

(Scroop kommer ind.)

Scroop.

Gid mere Held og Lykke skænkes Kongen,
end min sorgstemte Tunge har at melde.

Kong Richard.

Vel! aabent er mit Dre, Hjertet fattet;
det værste Bud, du har, er verdsligt Tab.
Er Kronen tabt? den var jo min Bekymring;
er det et Tab at slippe for Bekymring? —
vil Bolingbroke saa stor som vi nu være? —
ei heller større; vil han tjene Gud?
det vil vi med og bliver saa hans Lige;
gør Folket Oprør? — det kan vi ei ændre;
de trodse da mod Gud saavel som os;
raab Bee, Fordærvelse, Tab, Nederlag; —
det værste, — Døden, — har jo dog sin Dag.

Scroop.

Det glæder mig, at I er væbnet, Herre,

til disse Sorgens Tidender at bære.
 Som paa en Uveirsdag i aarle Baar
 Solvbækkene vil drukne deres Bredder,
 som om Alverden opløst var i Graad,
 saa svulmer Bolingbrokes Forbittrelse
 høit over Grændsen, og dit bange Land
 bedækker med det haarde, blanke Staal,
 dertil med Hjerter haardere end Staalet.
 Graaffjæg har væbnet deres Skaldepander
 imod din Høihed; Drengene prøve paa
 at stemme deres Pigemæle dybt,
 og tvinge deres spæde Tomfrulemmen
 i stive Pantferklæder mod din Krone;
 selv dine Klerke lære nu at spænde
 dødbringende Granbuer mod din Vælde;
 ja Spindeljærtingen bevæbner sig
 med rusten Dye mod dit Kongesæde.
 Alt er i Oprør, Ung og Gammel svige,
 og Alt gaaer værre til, end jeg kan sige.

Kong Richard.

For godt beretter du dit flette Budskab!
 Og hvor er da Jarl Wiltshire? hvor er Bagot?
 hvad blev der dog af Bushy? hvor er Green?
 at de lod sliig en farlig Fjende maale
 med uforstyrret Skridt vort Riges Grændser?
 Det koster deres Liv, ifald vi seire. —
 De har vel sluttet Fred med Bolingbroke?

Scroop.

Fred har de sluttet, Herre, det er sandt.

Kong Richard.

De Skjelmer, Dgler, redningsløs fordømte!
 de Hunde, som for Hvermand villigt logre!

de Slanger, som jeg i mit Hjerteblod
opvarmed, og som stinge nu mit Hjerter!
Tre Judæer, hver trende Gange værre
end Judas! — og de vilde slutte Fred?
Saa gid det fule Helved føre Krig
for denne Synd mod deres sorte Sjæle!

Scroop.

Jeg seer, naar Benstab stifter sin Natur,
forvandles det til bittert, giftigt Had.
Tag din Forbandelse fra deres Sjæle;
med deres Hoved, ei med deres Haand
har de beseglet Freden. De, du bander,
har følt det Værste af den bittere Død
og ligge dybt i Gravens hule Skjød.

Aumerle.

Hvad? er Jarl Wiltshire, Green og Bushy døde?

Scroop.

De misted deres Hoveder i Bristol.

Aumerle.

Hvor har min Fader, Hertugen, sin Krigsmagt?

Kong Richard.

Nu, ligemeget. Tal ei meer om Trøst!
om Grave, Ligsten, Orme vil vi tale;
med Støv som vort Papir vi skrive Sorg
paa Jordens Barm med vore Dines Regn.
Vor sidste Billie lad os skrive, vælg
Fuldbyrdere; — dog, hvad har vi at give
undtagen vort affatte Støv til Støvet?
Vort Land, vort Liv og Alt er Bolingbrokes;
og Intet Vort kan kaldes uden Døden —
og saa den Smule Jord, der som en Gipsform
afformer og bedækker vore Ben.

for Guds Skyld, lad os sidde ned paa Jorden
 og Sørgefagn om Kongers Død fortælle, —
 at En blev affat — En i Krigen dræbt,
 En jaget om af den Affattes Gjenfærd,
 En blev forgiftet af sin Hustru, En
 i Søvne dræbt, men alle myrdede; —
 thi under denne hule Krone, som
 omslutter Kongens dødelige Tinding,
 der holder Døden Hof; der sidder Stalken,
 beleer hans Høihed, griner ad hans Pomp,
 indrømmer ham et flygtigt Pust af Liv,
 en Fjælebod, hvor han kan spille Konge,
 indgyde Frygt, og dræbe med sit Blik,
 oppuster ham med tom og hul Indbildning,
 som om det Kjød, der hegner om vort Liv,
 var stufast Malm; — og naar det er hans Lune,
 saa kommer han tilsidst og gjennemborer
 hans Borgmur med en Naal — Farvel da, Konge! —
 Sæt Eders Hat paa; spot ei Kjød og Blod
 med ærefrygtsfuld Hilsen; bort med Former,
 med gammel Skik og Pomp og Hofmandsvæsen!
 I tog kun feil af mig den hele Tid;
 jeg spiser Brød som I, har Savn, har Sorg,
 har Trang til Venner; under disse Kaar,
 hvor kan I sige til mig, jeg er Konge?

Carlisle.

Min Konge, viis Mand sidder ikke stille
 og sørger ved den Nød, som Timen bringer,
 men slaaer paa Timen Bom for Sorgens Bei.
 At frygte Fjenden, — Frygten lammer Styrken, —
 det giver i din Svaghed Fjenden Styrke;
 saa kjæmper Daarftab mod sig selv. At frygte

og sælbes, værre Kaar har Kampen ei;
 slaaer du og døer, da Død med Død du fuer;
 men Dødens Træl er den, som for den gruer.

Numerle.

Søg op min Faders Hær og lær, hvordan
 et enkelt Lem til Legem vorde kan.

Kong Richard.

Din Dabel traf. — Ja, vi vil stifte Slag,
 du stolte Bolingbroke, paa Dommens Dag.
 Forbi er Frygtens Feber; det er let
 at vinde, hvad vort Eget er med Ret. —
 Sig, Scroop, hvor staaer vor Frænde med sin Styrke?
 tal glædeligt, skjøndt dine Blik er mørke.

Scroop.

Af Himlens Skjær og Farve Hvermand veed,
 hvor Dagen strider, og naar den vil helde;
 mit mørke Blik kan give dig Bæsteb,
 at jeg har værre Tidender at melde.
 Jeg spiller Bøddel, mens jeg smaaligt trækker
 langt ud det Bærste, som jo dog skal siges:
 York har forenet sig med Bolingbroke;
 i Nord er alle dine Borge tagne;
 i Syd staaer al din Adel under Vaaben
 for ham.

Kong Richard.

Nu har du sagt mig nok. —

(til Numerle.)

O, Frænde,

forbandet være du, som ledte mig
 bort fra Fortvivlelsens den jærne Bei!
 hvad vil I sige nu? hvad Trøst vel nu?
 Bed Himlen, evigt vil jeg hade den,

som byder mig endnu at trøste mig! —

Lil Flintborg! Der skal Sorgen mig fortære;

paa Kongevis vil jeg dens Lænker bære.

Giv mine Krigsmænd Afsted; lad dem gaae;

hvor der er Haab om Grøde, lad dem saae;

mit Haab er ude. — Intet Ord I spille!

det kan ei ændres; — Raad er nu forfildt. —

Aumerle.

Et Ord, min Konge!

Kong Richard.

Dobbelt vil mig saare,

hvo nu med Smigerroft mig vil bedaare.

Giv mine Krigsmænd Orlov; lad dem flye

fra Richards Nat til Herefords Morgengry!

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Wales. Udenfor Borgen Flint.

(Bolingbroke kommer med Krigsfolk, Trommer og Faner. York,

Northumberland og Fl.)

Bolingbroke.

Af disse Bud erfare vi, at Hæren

fra Wales har spredt sig ad, og Salisbury

er reist imøde Kongen, som er landet

med nogle Venner nylig her paa Kysten.

Northumberland.

Det Bud er saare skönt og godt, min Herre:

ei langt herfra har Richard skjult sit Hoved.

York.

Det sømmed sig Northumberland at sige:

Kong Richard! Bee den tunge Dag, da sli-

en salvet Konge skjule maa sit Hoved!

Northumberland.

J misforstaaer mig; jeg sprang Titlen over
kun for at være kort.

York.

Der var en Tid,
da vist han vilde, hvis J var saa kort
mod ham, mod Eder været lige kort,
og gjort Jer just et Hoved kortere,
fordi J var saa kort for Hovedet.

Bolingbroke.

Tag ei hans Ord i uret Mening, Farbroer.

York.

Tag ikke meer, end Eders Ret er, Frænde,
for ei at tage fejl. Huff, over Eder
er Gud.

Bolingbroke.

Det veed jeg, og jeg strider ikke
imod hans Billie. — Hvem er det, der kommer?

(Percy kommer.)

Nu, Henrik, vil den Borg ei give sig?

Percy.

Den Borg er kongeligt bemanded, Herre,
mod Eders Indgang.

Bolingbroke.

Kongeligt? den huser

dog ingen Konge.

Percy.

Herre, jo den huser
en Konge visseelig; Kong Richard ligger
forinden Grændsen af dens Kalk og Sten;
med ham er Grev Nomerle, Grev Salisbury,

Hr. Stephan Scroop, dertil en geistlig Herre,
en høi Prælat; men hvem, erfoer jeg ikke.

Northumberland.

Det er vel Bispen af Carlisle.

Bolingbroke (til Northumberland.)

Hr. Jarl,

gaa til den gamle Borgs raathugne Ribben;
lad Malmtrumpeten raabe Fredens Ord
i dens affældige Dren, og forkynd:

Jeg, Henrik Bolingbroke, paa mine Kne
ærbødigt kysse vil Kong Richards Haand,
og byder her den kongelige Herre
min Huldstab og Trostab. Jeg er kommen
at lægge Magt og Vaaben for hans Fod,
naar min Forvisningsdom tilbagekalder,
og Land og Gods mig gives frit igjen;
hvis ikke, bruger jeg den Magt, jeg har,
og dæmper Sommerstøvet med en Blodregn,
udøst af Englands slagne Sønners Saar.

Hvor langt det nu er fra min Hu, at slig
en blodrød Uveirsregn skal overstille

Kong Richards Riges friste, grønne Skjød,
skal ømt min Underdanighed bevise. —

Gaa, meld ham dette, medens her vi drage
hen over denne Slettes Grønsværteppe.

(Northumberland gaaer hen til Borgens med en Trompeter.)

Nu fremad uden Trommens Trufelsdøn,
at de paa Borgens sammensaldne Mure
maa høre grant vort redelige Vilkaar. —

Mig tykkes, jeg og Richard vilde mødes
saa rædselsfuldt som Elementerne,
som Ild og Vand med Jordensammenstød

vil sprænge Himlens skybedækte Kinder, —
 han Luen, jeg det høielige Vand,
 han rasende, mens jeg paa Jorden regner
 min Vandstrøm, — kun paa Jorden, ei paa ham. —
 Nu fremad, agter paa Kong Richards Afsyn.

(Der blåses til Underhandling; der svares inde fra Borgen. Trompetklang. Kong Richard træder frem paa Muren, med Biskoppen af Carlisle, Numerle, Scroop og Salisbury.)

York.

See, see! Kong Richard kommer selv tilsyne,
 som Solen, rød af Harmen, træder frem
 af Østens Flammeporte, naar den seer,
 at avindsyge Skyer vil formørke
 dens Straaleglands og sætte Pletter paa
 dens lyse Bane hen til Vestens Hav.
 Dog ligner han en Konge; see, hans Dø,
 saa klart som Ørnens, sender stærke Lyn
 af Kongehøiherd. O, hvor dybt bedrøvet
 jeg seer saa skjont et Billed traadt i Støvet!

Kong Richard (til Northumberland.)

Vi er forbauset; længe har vi ventet
 at see dit Knæled bøie sig i Frygt,
 fordi vi troer, vi er din rette Konge;
 og er vi det, hvor tør dit Ledemod
 forglemme skyldig Grefrygt imod os?
 er vi det ikke, vis os da Guds Haand,
 der har affat os fra vort Hersterembed;
 vi veed, at ingen Haand af Kjød og Blod
 kan gribe Kongespirets hellige Fæste
 foruden Ran og Bold og Helligbrøde.
 Om end du troer, at Alle, som du selv,
 er faldne fra os, — deres Sjæl til Fald, —

og at vi staaer forladt og venneløs:
 faa vid: min Herre, Gud Almægtigste,
 i sine Skyer mønstrer os til Bistand
 en Hær af Landsarsot, der ramme skal
 de end ei sødte, ei undfangne Børn
 af Jer, der løfte Haand imod vort Hoved
 og true mod vor dyre Krones Glands! —
 Sig Bolingbroke, — der staaer han, tykkes mig, —
 hvert Skridt, han vover i vort Land, er farligt
 Forræderi. Han kommer for at aabne
 en blodig Feides Purpurtestament;
 men før den Krone, som han stiler efter,
 i Fred hans Hoved smykker, skal titusind
 blodstænkte Hoveder af Mødres Sønner
 fælt stjæmme Englands blomsterfriske Nasyn,
 forvandle Fredens jomfrublege Skær
 til blodrød Harm, og rigeligt bedugge
 dets Enges Græs med trofast engelsk Blod.

Northumberland.

Nu, det forbyde Himlens høie Konge,
 at Borgervaaben mod al Borgerpligt
 vor Herre Kongen skulde faa bestorme.
 Jer ædle Frænde, Henrik Bolingbroke,
 begjærer ydmygt Eders Haand at kysse,
 og sværger ved den Mindesten, der staaer
 paa Eders Stammefaders Kongeben,
 ved Eders og hans eget Kongeblood,
 to Strømme fra den samme høie Kilde,
 og ved den tappre Gaunts begravne Haand
 og ved sin egen Værdighed og Ære, —
 deri er Alt, hvad siges kan og sværges, —
 hans Komme her har intet andet Maal

end det, at faae sin Arveret og bede
 paa Knæ om usfortøvet fri Venaadning;
 hvis dette tilstaaes ham af Kongens Raade,
 saa vil han vie sine blanke Baaben
 til Rusten, sin stridsklædte Hingst til Stalden,
 sit Hjerte til sin Konges Tjeneste;
 saa sandt han er en Fyrste, sværger han,
 at det er billigt, og saa sandt jeg er
 en Adelsmand, jeg troer ham.

Kong Richard.

Meld ham da,

Northumberland, at det er Kongens Svar:
 Velkommen skal hans ædle Frænde være,
 og hver en billig Fordring, han har gjort,
 skal uden al Indvending fyldestgjøres,
 og bring med al din skønne Talekunst
 en venlig Hilsen til hans Venneøre!

(Northumberland gaaer.)

(til Aumerle.)

Vi har fornødret os? ei sandt, min Frænde?
 med dette Jammerblik, de fagre Ord? —
 Ha! skal vi kalde ham tilbage, sende
 Forræderen et Feidebrev og døe?

Aumerle.

Nei, Herre, mest er fagre Ord nu værd;
 Tid bringer Venner; Venner bringe Sværd.

Kong Richard.

O, Gud! o, Gud! at denne samme Tunge,
 der lagde Landsforvisnings haarde Dom
 paa denne stolte Mand, skal atter tage
 den bort med fagre Ord! O, var jeg stor som
 min Kummer, eller mindre end mit Navn!

O, kunde jeg forglemme, hvad jeg var,
 eller ei mindes, hvad jeg nu maa være!
 du svulmer, stolte Hjerte? slaa du frit,
 da Tjender frit slaae baade dig og mig.

Aumerle.

Der er Northumberland fra Bolingbroke.

Kong Richard.

Hvad skal nu Kongen? — underkaste sig?
 ja, Kongen vil det. — Skal han sættes af?
 deri sig Kongen finder. — Skal han miste
 sit Kongenavn? i Guds Navn! lad det gaae;
 tag mine Smykker for en Rosenkrands,
 mit Pragtslot for en Eneboerhytte,
 mit stolte Purpur for en Tiggerdragt,
 mit rigt udsmykte Bæger for en Træstaa,
 mit Scepter for en Pilgrims Vandringstav,
 mit Folk for et Par Helgenbilleder,
 mit store Rige for en lille Grav,
 en lille, lille Grav, en ukjendt Grav! —
 Dog nei! paa Kongeveien vil jeg jordes,
 paa alfar Færdseis Bei, hvor Folkets Fodder
 hver Time træde paa dets Konges Hoved; —
 de træde paa mit Hjerte, mens jeg lever;
 hvorfor ei paa mit Hoved efter Døden? —
 Aumerle, du græder? hjertebløde Frænde! —
 med de forsmaaede Taarer vil vi reise
 et Tordenstøl; med dem og vore Sukke
 skal vi slaae Sommerfornet ned og volde
 en Hungersnød i det oprørste Land! —
 Hvad eller skal vi drive Gjæk med Sorgen
 og gjøre Bæddemaal om vore Taarer,
 at de skal falde paa den samme Plet,

indtil de faaer udhulet os to Grave
 med Indskrift: „disse Grave har to Frænder
 med deres Taarer gravet, ei med Hænder.“
 Var sliĝ en Sorg ei skjøn at see? Godt, godt!
 jeg veed, jeg snaffer dumt og er til Spot. —
 Mægtige Fyrste, Herr Northumberland,
 hvad siger saa Kong Bolingbroke? tillader
 hans Majestæt, at Richard leve maa,
 til Døden henter Richard bort herfra? —
 I straber ud? — Hans Høihed siger Ja!
 Northumberland.

Han venter i den nedre Gaard, min Herre,
 hvis det behager Jer at stige ned.

Kong Richard.

Ned, ned! som Phaeton, den glimrende,
 der mægted ei det vilde Spand at styre!

(Northumberland gaar tilbage til Bolingbroke.)

„den nedre Gaard“, hvor Konger sig fornødre,
 med lydig Hyldest en Forræder hædre! —
 „den nedre Gaard“, stig ned, Hof, Konge, ned!
 Natuglen synger nu i Lærkens Sted! —

(de gaae ned af Muren.)

Bolingbroke.

Hvad siger Kongen?

Northumberland.

Hjertesorg og Kummer
 gjør, at han taler vildt som en Afstandig.
 Der kommer han.

(Kong Richard kommer ind neden for Muren med sit Følge.)

Bolingbroke.

Gaar Alle nu tilside

og viser Majestæten Uresfrygt.

(han knæler.)

Min Herre Konge!

Kong Richard.

Frænde, hvorfor vil I

fornedre Fyrstefnæet, mens I gjør
den lave Jord hovmodig, som det lysjer.

Mit Hjerte følte heller Eders Venstabs,
end mit uglade Blik seer Eders Knæfald.

Op! Eders Hjerte, veed jeg, idetmindste
vil op saa høit,

(peger paa sit Hoved.)

hvor dybt I bøier Knæet.

Bolingbroke.

Jeg træver kun, hvad mit er, Eders Naade.

Kong Richard.

Det er alt Eders; jeg og Alt er Eders.

Bolingbroke.

Min høie Konge, vær kun min, for saavidt
min Trofasthed fortjener Eders Venstabs.

Kong Richard.

Fortjener! ja, — den har fortjent at faae,
som veed paa stærk og sikker Bei at tage. —

Farbroder, Eders Haand! nei ingen Graad!

Graad viser Venstabs, staffer dog ei Naad. —

Jeg er for ung til Fader for Ter, Frænde,
skjøndt I er gammel nok for mig til Arving.

Jeg giver villigt, hvad Ter Hu staaer til;

vi maa jo gjøre det, som Magten vil.

Til London altsaa? — er ei det vor Bei?

Bolingbroke.

So, Herre!

Kong Richard.

Vel, jeg kan ei sige Nei.

(Trompetklang. De gaac.)

Femte Scene.

Langley. Hertugen af Yorks Hæve.

(Dronningen kommer ind med to Damer.)

Dronningen.

Hvad Skjemt skal vi nu finde paa i Haven,
som kan fordrive Sorgens tunge Tanker?

Første Dame.

Vi kan jo spille Regler, Eders Høihed.

Dronningen.

Saa mindes jeg, at denne Jord er knudret,
og at min Lykkes Kugle paa sin Bane
har Modgang nu.

Første Dame.

Saa lad os dansse, Frue.

Dronningen.

Min Fod kan ikke holde Takt i Glæden,
naar ei mit Hjerte holder Takt i Sorgen;
derfor ei Danss, min Pige, — anden Spøg.

Første Dame.

Nu, Eventyr!

Dronningen.

Om Sorrow eller Glæde?

Første Dame.

Om begge.

Dronningen.

Nei, om ingen af dem begge.

Er det om Glæden, som jeg ganske mangler,
saa minder det mig kun end meer om Sorgen;

er det om Sorg, som jeg har meer end nok af,
 det fører Sorg kun til mit Savn af Glæde;
 thi, hvad jeg har, behøver ei at mindes,
 og for mit Savn kan ingen Klage hjælpe.

Første Dame.

En Sang da?

Dronningen.

Godt, at du har Grund til Sang;

men var det kjærere, du vilde græde.

Første Dame.

Jeg vilde græde, hvis det gavned Eder.

Dronningen.

Jeg kunde synge, kunde Graad mig hjælpe,
 og aldrig laante jeg hos dig en Taare.

Men tys, der seer jeg komme Gartneren;

lad os gaae ind i disse Træers Skygge.

Min Sorg jeg vædder mod et Naalebrev,

at de vil tale nu om Land og Rige;

saar gjør jo Alle, naar der forestaaer

et Omflag; Sorgen foran Sorgen gaaer.

(Dronningen gaaer tilside med Damerne; en Gartner med to Svende
 træder ind.)

Gartneren.

Gaa, bind de Apriskoer op, der hænge

og tyngde deres Fader ned til Jorden

med ødsel Tyngde, som uborne Sønder;

sæt Støtter under Grenene, der bugne. —

Gaa du, og halshug som en Mestermænd

de yppige, for stærkt opløbne Kviste,

der rage frem for høit her i vort Rige.

Altting skal være lige her i Staten. —

Mens I gjør det, gaaer jeg og luger op

det Ukrud, som til ingen Nytte suger
Jordbundens Frugtbarhed fra sunde Blomster.

Første Svend.

Hvorfor skal vi her i vort snevre Hegn
bevare Lov og Skik og rigtigt Forhold
og vise som et Speil af Statens Orden,
mens Englands Have, bag sit Vølgehegn,
er fuld af Ukrud, kvalt dets bedste Blomster,
dets Frugttræer ubeskaarne, ødelagt
dets Gærde, Bedene forstyrrede,
dets sunde Planter vrimplende af Orme?

Gartneren.

Ti du kun stille. Han, som lod det voge
saa vildt i Baaren op, han har nu selv
oplevet Løvsaldstiden. Alt det Ukrud,
hans vidt udbredte Blade skjænked Ly,
som syntes ham at nære, mens det tæred,
har Bolingbroke nu rykket op med Rode, —
Jarl Wiltshire, mener jeg, og Green og Bushy.

Svenden.

Hvad? er de døde?

Gartneren.

Ja! og Bolingbroke
har faaet i sin Magt Kong Odeland.
Hvor det er Sammerstade, at han ikke
har holdt sit Land i samme Skik som vi
vor Have her. Naar det er Aarets Tid,
da saare Barken vi, Frugttræets Hud,
at ei i Overmod af Blod og Safter
det skal fordærves af formegen Rigdom.
Hvis saa han havde avet Stormænds Vægt,
da havde de vel baaret Frugt, og han

smagt Frugt af deres Lydighed. — Vi kappe
hvert Bandskud, at Frugtgrenene maa trives;
det skulde han gjort; da sad Kronen fast,
som ved hans Gjækkeri og Daarstab brast.

Svenden.

Hvad? mener I, at Kongen bliver affat?

Gartneren.

Afmægtig er han allerede, affat
kan han vel blive. Her kom Brev inat
til en fortrolig Ven af Hertug York
med mørke Tidender.

(Dronningen kommer frem.)

Dronningen.

O, jeg maa kvæles,

hvis jeg skal være taus. — Du, Adams Billed,
sat til at dyrke Haven, sig, hvor tør
din haarde, barske Røst forkynde dette
ulystelige Budskab? hvilken Eva,
og hvilken Slange har indgivet dig
et andet Syndefald, af Gud forbandet?
hvad siger du? Kong Richard affat? du,
kun lidet mere værd end dette Muld,
tør spaae hans Fald? Sig, hvor og naar, hvorledes
fik du den onde Tidende? tal, Usling!

Gartneren.

Tilgiv, min Dronning; kun med liden Glæde
jeg siger det; men sandt er, hvad jeg siger.

Den stærke Bolingbroke har i sin Magt

Kong Richard; veiet er nu begge Lykke.

I Eders Husbonds Staal er kun han selv

og alffens Daarlighed, som gjør ham let.

Den store Bolingbroke har i sin Vægtstaal

ei blot sig selv, men dertil Englands Adel;
 med dette Lod opveier han Kong Richard.
 Reis kun til London. I skal see det der.
 Hvad jeg fortæller, veed jo nu Enhver.

Dronningen.

Du snare Modgang, altid let tilføds,
 angaaer dit Budskab ikke mig? er jeg
 den sidste, som det hører? — O, du mener
 at hilse sidst paa mig, at jeg skal længst
 dit Sørgbudskab i mit Hjerte gjemme.
 I ædle Fomfruier, kom med og mød
 i London Londons Konge stedt i Nød! —
 Blev det min Lod, at jeg skal med min Klage
 den store Bolingbrokes Triumf ledsage? —
 Du Gartner, for det Bud, du har mig bragt,
 gid hvert et Frøforn visne, du har lagt!

(Dronningen gaaer med sine Damer.)

Gartneren.

Min Dronning, af! om det dig lindre kunde,
 lad al min Kunst gaae for din Dom tilgrunde!
 her faldt en Taare; her paa dette Sted
 med bitter Rude jeg besaaer et Bed,
 og naar den bitter Urt groer op ad Aare,
 den minder om en Dronnings bitter Taare.

Fjerde Act.

Første Scene.

London. Westminsterhall.

(De geistlige Herrer paa høire Side af Thronen, de verdslige paa venstre, de Menige nedensfor. Bolingbroke, Aumerle, Surrey, Northumberland, Percy, Fitzwater, en anden Adelsmand, Bispen af Carlisle, Abbeden af Westminster. Følge. I Baggrunden Retsbetjente med Bagot.)

Bolingbroke.

Kald Bagot frem! — Nu, Bagot, tal frimodigt; hvad veed du om den ædle Glosters Død? hvem fristed Kongen til det? og hvem øved den Bloddaad, der har endt hans Liv før Tiden?

Bagot.

Stil for mit Ansyn da Hertug Aumerle.

Bolingbroke.

Træd frem, min Frænde, see paa denne Mand.

Bagot.

Hertug Aumerle, jeg veed, Jer djarve Tunge

vil ei gaae fra, hvad den engang har sagt.

I den dødsvangre Tid, da Glosters Død

blev ruget ud, da hørte jeg Jer sige:

„Er min Arm ikke lang, som naaer fra Englands
forgløse Hof og lige til Calais,

hen til min Farbroers Hoved?“ Samme Gang

jeg hørte Jer, blandt meget andet, sige,

„I vilde ei for hundredtusind Kroner

see Bolingbrokes Tilbagekomst til England;“

I føied til, at denne Frændes Død

var Landets Held.

Numerle.

I Fyrster, ædle Herrer!

Hvad skal jeg svare denne slette Mand?
 skal jeg fornedre saa min Fødsels Stjerne,
 at jeg paa lige Vilkaar tugter ham?
 Det maa jeg eller see min Ære plettet
 af hans Bagvadstertunges Gift. — Der ligger
 mit Pant, det Dødens Haandsegl, som dig stempler
 til Helved nu. Du lyver! siger jeg,
 og at dit Ord er Løgn, vil jeg bevise
 med Blodet af dit Hjerte, skjøndt for slet til
 at plette Staalet af mit Riddersværd.

Bolingbroke.

Lad ligge, Bagot; tag det ikke op!

Numerle.

Paa En nær, vnsked jeg, det var den bedste
 i denne Kreds, der saa har tirret mig.

Fitzwater.

Hvis det er Lighed, som din Manddom kræver,
 der er mit Pant, Numerle, som Pant mod dit;
 ved Solens Lys, som viser, hvor du staaer,
 jeg selv har hørt dig sige pralende,
 at du har voldt den ædle Glosters Død;
 nægt det, da lyver du jo tyvefold,
 og jeg vil støde Løggen i dit Hjerte,
 der smedeb' den, med Spidsen af mit Bærg.

Numerle.

Du vover ei at see den Dag, du Kryster!

Fitzwater.

Nu, ved min Sjæl, gid det var denne Stund!

Numerle.

Fitzwater, dette dømmes dig til Helved.

Percy.

Aumerle, du løi! hans Ære staaer saa ren
i denne Sag, som du er brødefuld,
og at du er det, giver jeg mit Pant paa;
jeg vil bevise det paa dig indtil
mit sidste Aandedræt. — Tør du, saa tag det!

Aumerle.

Hvis ei jeg gjør det, gib min Haand maa raadne
og aldrig mere svinge Hævnens Staal
imod min Fjendes blanke Hjelm!

En Adelsmand.

Meneder,

Aumerle! jeg giver Jorden samme Hverv,
og sporer dig med Løgnernavn saa tidt,
som det kan raabes i dit Nibingsøre
fra Sol til Sol. Her er mit Grespant;
gjem det til Kampens Dag, ifald du tør.

Aumerle.

Hvem flere stævner mig? Ved Gud, jeg kaster
min Handske til Enhver; mit ene Hjerte
har tusindfoldigt Mod til Tyvetusind
som Jer at svare.

Surrey.

Vel den Tid jeg mindes,
Fitzwater, da I talte med Aumerle.

Fitzwater.

Ja, det er sandt; I var jo selv tilstede,
og I kan vidne med mig, det er Sandhed.

Surrey.

Saa falskt, ved Gud, som Gud er Sandhed selv.

Fitzwater.

Du lyver, Surrey!

Surrey.

Ureløse Dreng!

den Løgn skal ligge paa mit Sværd saa tung,
at det skal staffe Hævn og Gjengjæld, til
du Grestjænder ligger med din Løgn
tyst som din Faders Pandestål i Muld.

Der ligger, til Bevis derpaa, mit Pant,
gjem det til Kampens Dag, ifald du tør,

Fitzwater.

Hvor daarlig sporer du en hidsig Ganger!

Hvis jeg tør spise, drikke, aande, leve,
saa tør jeg møde Surrey i en Orken,
og spytte paa ham, mens jeg siger: Løgn
og atter Løgn; der er mit Trostabsbaand,
som til min strænge Lugtelse dig binder.

Saa sandt det gaae mig vel i denne Verden,
som end er ny for mig, Numerle er styldig,
og sanddru er min Klage. Dertil har
jeg hørt den landsforviste Norfolk sige,
at du, Numerle, har to af dine Mænd
sendt til Calais for Hertugen at myrde.

Numerle.

En ærlig Christen laane mig et Pant paa,
at Norfolk lyver; dette kaster jeg,
om han maa kaldes hjem til Gresproven.

Bolingbroke.

Al denne Tvist skal under Pant heroe,
til Norfolk kaldes hjem; hjemkaldes skal han
og, skjøndt min Avindsmand, indfættes atter
i Gods og Herligheder; naar han kommer,
skal han bestaae sin Tvekamp med Numerle.

Bispen.

Den Hædersdag skal Ingen faae at see.
 Hel ofte sægted den forviste Norfolk
 for Jesus Christus; over Wrens Mark
 høit lod han Korsets christne Banner vaie
 mod vantro Blaamænd, Tyrker, Saracener;
 og træt af Krigens Værk drog han tilbage
 til Bælskland; i Venedig gav han hen
 til Jorden i det sjonne Land sit Legem,
 sin rene Sjæl til Christ, sin Hovedsmand,
 hvis Banner han saa længe sægted under.

Bolingbroke.

Hvad, Bisp, er Norfolk død?

Bispen.

Saa vist, min Herre,

som jeg nu lever.

Bolingbroke.

Salig Fred ledsage
 hans frelste Sjæl til Fader Abrahams
 gjæstmilde Stjeb. I Herrer Klagere,
 al Eders Tvist beroer nu under Pant,
 til vi bestemmer Eders Tvekampsdag.

(York kommer ind med Følge.)

York.

Jeg kommer, store Lancaster, til dig
 fra Richard, som er vingestækket; villig
 han kaarer dig til Arving, og han giver
 din Kongehaand sit stolte Spir til Gie;
 bestig hans Throne, som hans rette Arving —
 og Hil Kong Henrik, af det Navn den Tjerde!

Bolingbroke.

I Guds Navn! jeg bestiger Kongethronen.

Bispen.

Nei, det forbyde Gud! det kan vel være,
 jeg taler flettest for en Konges Afsyn;
 bedst sømmer det mig dog at tale Sandhed.
 Gud give, her i denne ædle Kreds
 var Nogen ædel nok til ret at dømme
 den ædle Richard; just hans ægte Adel
 ham vilde fra saa svar en Synd bevare. —
 Hvor kan en Undersaat sin Konge dømme?
 og hvem er her ei Richards Undersaat?
 Tyv kan ei dømmes, før han er tilstede,
 var end hans Brøde vitterlig for Alle;
 og skal et Billed af Guds egen Høihed,
 hans Høvding, Foged, valgte Sendebud,
 og salvet, kronet, mange Aar rodfæstet,
 nu dømmes af en ringe Tjeners Ord,
 mens han er ei tilstede? — Gud forbyde,
 at i et christent Land oplyste Sjæle
 saa ful og sort og svar en Daad skal øve.
 Til Tjenere jeg taler, selv en Tjener,
 vakt af min Gud, frimodig for min Konge.
 Den Hertug Hereford, hvem I kalde Konge,
 forraader jo den stolte Herefords Konge,
 og, hvis I krone ham, hør, hvad jeg spaaer:
 med engelsk Blod skal Englands Jordbund gjødes,
 og fjerne Slægter sulke for den Udaad,
 men Freden gaae til No hos Tyrk og Hedning,
 og her i Fredens Hjem, skal Krigens Storm
 fjendst blande Blod med Blod og Slægt med Slægt,
 Frygt, Rædsel, Oprør, Ddelæggelse
 skal fæste her sin Bo, og Landet kaldes
 et Golgatha, et Hovedpandested! —

Hvis dette Hus mod dette Hus I reise,
 det volde skal den sørgeligste Tvedragt,
 som end er falden paa den dømte Jord.
 Stands, forebyg det! hvem der lod det stee,
 mod ham vil Børn og Børns Børn raabe Bee.

Northumberland.

I talte syndigt, Bisp; for Eders Umag
 vi fængsler Eder her som Høiforræder.
 Abbed af Westminster, vi overdrage
 til Eder hans Bevogtning indtil Dommen. —
 I Herrer, vil I tilstaae Folkets Bøn?

Bolingbroke.

Hent Richard, at han kan i Folkets Naasyn
 nedlægge Kronen; — derved er vi sikke
 for al Mistanke.

York.

Jeg vil føre ham.

(gaaer.)

Bolingbroke.

I Herrer, som er under Baretægt,
 stil Eders Borgen for, at I vil møde.

(til Bispen).

Kun lidet er vi Eders Venstab skyldig,
 og liden Bistand vente vi af Eder.

(York kommer tilbage med Kong Richard og Embedsmænd, der bære
 Kronen og Rigsklenodierne.)

Kong Richard.

Å! hvorfor skal jeg stedes for en Konge,
 før jeg har rystet af de Kongetanter,
 hvormed jeg hersked. Neppe har jeg lært
 at sledste, smigre, bukke, bøie Kne;
 lad Sorgen være end en Stund min Lærer

i Underdanighed. Dog, vel jeg mindes
 hvert Træk hos disse Mænd. Var de ei mine?
 og har de fordem ei tilraabt mig: „Hil dig!“
 Det raabte Judas og til Christ; men han
 fandt Trostaa dog hos alle sine Tolv
 undtagen En; jeg ingen hos Tolvtusind. —
 Gud signe Kongen! — siger Ingen Amen?
 er jeg da baade Præst og Degn? — Vel, Amen!
 Gud signe Kongen! skjøndt det er ei mig;
 dog Amen! hvis jeg er det, Gud, for dig! —
 til hvilken Tjeneste blev jeg kaldt hid?

York.

At gøre her af egen frie Villie
 den Gjerning, som du træt af Magten tilbød,
 Aftrædelsen af Riget og af Kronen
 til Henrik Bolingbroke.

Kong Richard.

Saa giv mig Kronen! —

Her, Frænde, tag ved Kronen; min Haand her
 paa denne Side, paa den anden din.
 Nu er Guld-kronen lig den dybe Brønd
 med tvende Spande fyldende hinanden,
 den tomme stedse dandsende i Luften,
 den anden skjult i Dybet fuld af Vand.
 Den Spand i Dybet, taaresyldt, er jeg;
 jeg drikker Sorg; — du gaaer ad Høiheds Bei. —

Bolingbroke.

Du var jo villig til at stille dig —

Kong Richard.

Bed Kronen, ja! — min Sorg tilhører mig.
 Fra Pragt og Høihed kan du mig affætte;
 ei fra min Sorg; dens Drot er jeg med Rette.

Bolingbroke.

Med Kronen faaer af Sorgen jeg min Del.

Kong Richard.

Hvor stor den bliver, min dog bliver hel.

Min Sorg er Tabet af den Sorg, som svandt;

din Sorg er, at du nye Sorger vandt;

min Sorg jeg har, om end jeg dig den giver;

den følger Kronen; dog hos mig den bliver.

Bolingbroke.

Er det din Villie at nedlægge Kronen?

Kong Richard.

Ja, nei! — nei, ja! — det er forbi med mig;

nu intet Nei; jeg giver Plads for dig.

Saa hør, hvor jeg tilintetgjør mig selv. —

Jeg giver fra mit Hoved denne Byrde,

og fra min Haand det tunge Kongespjir,

og Kongemagtens Stolthed fra mit Hjerte;

min egen Graad skal afdøe Salvingsolien;

med egen Haand bortstjænkter jeg min Krone;

med egen Mund fornægter jeg min Ret;

med eget Ord jeg løser Ed og Pligt;

al Glands og Majestæt affværger jeg,

afstræder alt mit Krongods, Skat og Indtægt,

ophæver Bud, Forordninger og Love.

Tilgive Gud hver Ed, man brød mod mig;

Gud styrke hver en Ed, der sværges dig.

Mig, som har Intet, ingen Sorg nedtrykke,

du, som sik Alt, nyd Alt med Held og Lykke.

Lev længe tryk paa Richards Kongestol;

snart Richard ligge skjult for Regn og Sol.

Den saldne Richard siger: Gud ledfage

Kong Henrik, og ham stænke gode Dage! —
 Hvad skal jeg mere?

Northumberland.

(rækker ham et Papir.)

Blot oplæs her

de Klagemaal og de Forbrydelser,
 som dels I selv, dels Eders Følgesvende
 har øvet imod Rigets Larv og Velfærd,
 at hver Mand, efter hvad I selv besjender,
 kan dømme, at I affat er med Rette.

Kong Richard.

Det skal jeg gjøre? skal jeg selv optrevle
 min Daarstabs Bæv? — Al, stod, Northumberland,
 her dine Feil optegnede, mon ikke
 du vilde blues ved, i saadant Selstak,
 at forelæse dem? men hvis du vilde,
 da fandt du deriblandt et hæsligt Sted,
 der handler om en Konge, stødt fra Thronen,
 om Brud af Edens stærke Borgen, mærket
 med sorten Streg, fordømt i Himlens Bog. —
 Ja, hver af Jer, der staaer og seer paa mig,
 imens min Trængsel jager mig, — om Nogle
 end som Pilatus vadsste deres Hænder
 med ydre Skin af Medyndt, — som Pilatus
 I gav mig hen dog til mit bittere Kors,
 og Eders Skyld kan intet Band aftvætte.

Northumberland.

Skynd Eder, Herre, læs Artillerne.

Kong Richard.

Jeg kan ei see med taarefyldte Dine;
 dog blinder ei det salte Vand dem saa,
 at jeg jo seer en Hob Forrædere;

ja, naar jeg vender mod mig selv mit Blik,
 jeg seer mig selv ei mindre som Forræder;
 min Sjæl har samtykt her i at aflæde
 en Konges Legem, har fornødret Æren,
 gjort Høiheden til Slave, Majestæten
 til Tjener, Herstermagten til en Bonde.

Northumberland.

Min Herre!

Kong Richard.

Ikke din, du stolte Spotter!

Het Ingens Herre! jeg har intet Navn,
 og ingen Titel, ei det Navn, jeg fik
 ved Daaben; — Alt er ranet mig med Vold.

O, tunge Dag! saa mange Vintre sled jeg,
 og veed ei nu, hvad Navn jeg ret kan bære.

O, var jeg nu Sneefonge, reist til Skjemt,
 og stod for Bolingbroke, den stærke Sol,
 at jeg i Draaber kunde smelte bort! —

O, gode Konge, — store Konge, — dog
 ei stor i Godhed — hvis mit Navn endnu
 er gangbar Mønt i England, lad det strax
 hidfalde mig et Speil, at jeg kan see,
 hvordan mit Ansigt nu sig tager ud,
 fra den Tid, det har tabt sin Kongehøihed.

Bolingbroke.

Gaa En af Eder hen og hent et Speil!

(En af Følget gaaer.)

Northumberland.

Læs dette nu, mens Speilet hentes.

Kong Richard.

Djævel!

Du piner mig alt, før jeg er i Helved.

Bolingbroke.

Driv det ei videre, Northumberland!

Northumberland.

Saa fyldestgjøres ei de Menige.

Kong Richard.

Det skal de blive; jeg vil læse nok,
naar først jeg seer den rette Bog, hvori
min Synd staaer skrevet op; det er — mig selv.

(Tjeneren kommer tilbage med et Speil.)

Giv mig det Speil; i det vil jeg nu læse! —

Er Rynkerne ei dybere? har Sorgen,
der paa mit Ansigt slog saa mange Slag,
ei saaret dybere? Du Smigerglas!

som de, der fulgte mig i Medgangs Dage,
bedrager du mig. — Var det dette Ansigt,
som underholdt hver Dag i sine Haller
titusind Mand? var det da dette Ansigt,
man saae kun paa med Blinken, som paa Solen?
som løstet Diet mod saa mangen Daarstab,
men slog det ned tilsidst for Bolingbroke?
stjer er den Glands, der straal'er om det Ansigt,
og stjort som Glandsen er det Ansigt selv,
(slaaer Speilet i Gulvet.)

thi see, det ligger knust i hundred Splinter.
Mærk, tause Konge, Læren af min Leg, —
hvor snart min Sorg har ødelagt mit Afsyn.

Bolingbroke.

Kun Skyggen af din Sorg har ødelagt
dit Afsyns Skygge.

Kong Richard.

Sig det end engang:

Kun Skyggen af min Sorg? — Ha! lad os see! —

Ja rigtigt; hele Sorgen boer herinde,
 og disse Jammerens udbortes Lader
 er Skyggen kun af den useete Sorg,
 der sfulmer taus i min forpinte Sjæl;
 der boer den selv. Jeg takker, Konge, for
 din Naade, som ei blot mig giber Grund
 til Jammer, men og lærer mig, hvorledes
 jeg skal bejamre Grunden. — End en Bøn,
 saa gaaer jeg og besværer Jer ei mere,
 kan den bewilges?

Bolingbroke.

Nævn den, vakkre Frænde.

Kong Richard.

Ei! vakkre Frænde? — Jeg er meer end Konge;
 mens jeg var Konge, var det Undersaatter,
 der smigred mig; nu, jeg er Undersaat,
 har jeg en Konge til min Smigrer. Er jeg
 saa stor, saa har jeg ei Behov at bede.

Bolingbroke.

Forlang da!

Kong Richard.

Saaer jeg det?

Bolingbroke.

Ja visselig!

Kong Richard.

Saa tillad mig at gaae.

Bolingbroke.

Hvorhen?

Kong Richard.

Hvorhen

J vil, kun at jeg kommer Jer af Syne.

Bolingbroke.

Gaa Nogle hen, og tag ham med til Tower.

Kong Richard.

Tag med! godt sagt! ja tage med gjør Alle,
der stige raft, naar ægte Konger falde.

(gaaer med nogle Adelsmand og Bagt.)

Bolingbroke.

Paa Onsdag feire vi vor Kroningsfest;
I ædle Herrer, holder Eder rede.

(Alle gaae undtagen Abbeden, Bispen og Numerle.)

Abbeden.

Et Sorgens Dptrin har vi seet idag.

Bispen.

Nei, Sorgen forestaaer; usøgte Børn
skal føle denne Dag som skarpen Tjørn.

Numerle.

I fromme Kirkens Mænd, kan ingen see
Raad til at frie vort Land fra denne Spee?

Abbeden.

Før jeg kan tale frit i denne Sag,
maa først I tage Sacramentet paa,
at I vil ikke blot min Løndom dølg,
men og udføre, hvad jeg kan opfinde.
Jeg seer, at Harme staaer paa Eders Bryn,
i Eders Hjerter Sorg, i Diet Taarer.
Kom hjem med mig til Nadder; I skal høre
et Raad, som skal til Held og Lykke føre.

(de gaae.)

Anden Scene.

En Gade, som fører til Tower.

(Dronningen kommer med sine Damer.)

Dronningen.

Den Bei maa Kongen komme; det er Bei'en
til Cæsars Taarn, reist under onde Varsler,
hvis Stenbarm af den stolte Bolingbroke
er kaaret til min dønte Husbonds Fængsel;
kom, lad os hvile her, hvis Oprørsjorden
har Hvile for sin rette Konges Dronning.

(Kong Richard kommer med Bagt.)

Men stille, see! — dog nei, see heller ikke
min fagre Rose visne! — jo, see kun,
at I af Meddynt smelte maa til Dug,
og kvæge ham med Trostabs Laarers Bad. —
Du Mindesten, hvor fordum Troia stod!
du Wrens Monster, du, Kong Richards Grav,
og ei Kong Richard selv! du skønne Herberg,
hvi skal den barske Kummer boe i dig,
mens Seiersglæden er en Ulhusgjæst?

Kong Richard.

Slut ikke Pagt med Sorgen, fagre Kvinde,
gjør ikke det; fremstynd ei brat min Død;
men lær, du gode Sjæl, at tænke dig,
vort fordums Liv var en lykkelig Drøm;
nu er vi vaagnet, og det Birkelige
er det, vi see. Du Elskede, jeg er
Fostbroder til den bittere Nød; til Døden
er jeg med den i Pagt. Il bort til Frankrig,
søg Tilflugt i et helligt Klosters Ly;
ved Fromhed maa vi naae paa Himlens Ryst
den Krone, her gif tabt i verdslig Lyst.

Dronningen.

Hvad? er min Richard da paa Sjæl og Legem
forvandlet, svækket? har da Bolingbroke
affat dit Vid, indtrængt sig i dit Hjerte?
I Døden strækker Løven ud sin Klo
og saarer Jorden, om ei andet, harmfuld
fordi den bukked under; du vil tage
fremt som en Pog mod Straffen, kysse Rifet
og ydmygt dig fornedre for en Voldsmand?
du Løve, Kongen over alle Dyr?

Kong Richard.

Ja, over Dyr; hvis de var meer end Dyr,
var jeg i Fred nu Konge over Mænd.
Min hjære, fordums Dronning, drag til Frankrig!
tænk, jeg er død, og at du tager nu
som paa min Dødsfeng Afsted fra mig her.
Sid i den lange Vinterkveld ved Arnen
hos gode, gamle Folk, lad dem fortælle
dig Sagn om bittere, længst forsvundne Dage;
og, før du siger dem Godnat, til Gjengjæld
for deres Sorg fortæl dem al min Nød
og send dem grædende til deres Senge;
thi Arnens følesløse Brande vil
din Tunges dybe Sørgetlang istemme
og slukke Flammen ud i Medynkstaarer,
og sørge, en i Afte, en i Kulsort,
fordi en salvet Konge saa blev affat.

(Northumberland træder ind med Følge.)

Northumberland.

Min Herre! Bolingbroke har stiftet Sind;
I skal til Pomfret, ikke her til Tower. —

For Eder, Frue, er der truffet Anstalt;
 I skal i største Hast afsted til Frankrig.

Kong Richard.

Northumberland! Du Stige, paa hvis Trin
 nu Bolingbroke opstiger paa min Throne! —
 faa Timer kun skal Tiden blive ældre,
 før Syndens modne Byld skal bryde op
 i Raadenhed og Edder. Du skal troe,
 om end han deler Riget halvt med dig,
 det er for lidt, da du hjalp ham til Alt,
 og han skal troe, at du, som jo veed Bei til
 at plante lovløs Kongemagt, vil vide
 ved mindste Leilighed en anden Bei til
 at styrte brat ham fra Boldshefkerthronen.
 De Slettes Venfkab vendes om til Frygt,
 og Frygt til Had, og Hadet volder enten
 den Ene eller begge Lo med Rette
 Dødsfare og den velfortjente Død.

Northumberland.

Min Skyld mig selv maa ramme; dermed nok! —
 Tag Afsted, stilles ad; thi stilles skal I.

Kong Richard.

To Gange stilt! — I onde Mænd, I frænke
 en dobbelt Pagt: imellem mig og Kronen,
 dertil imellem Manden og hans Hustru. —
 Saa lad mig kysse bort vor Trofsabsed; —
 dog nei! thi med et Kys blev den jo svoren. —
 Skil os, Northumberland, send mig mod Nord,
 hvor Kuldegys og Feber tynge Lusten,
 til Franckerig min Hustru; dersfra kom hun
 i Fæsttog hid, smykt som den unge Vaar; —
 nu som en Vinterdag herfra hun gaaer.

Dronningen.

Dg skal vi stilles ad? skal det saa være?

Kong Richard.

Ja, Haand fra Haand og Bryst fra Bryst, du Kjære.

Dronningen.

Forvis os begge; send ham samme Bei.

Northumberland.

Det raader Kjærlighed, men Statsklogt ei.

Dronningen.

Hvor han gaaer hen, lad mig da følge med.

Kong Richard.

Gen Sorg det blev, naar To tilsammen græd.

Begræd du mig i Frankrig, jeg dig her;

langt heller fjernt end nær og dog ei nær.

Gaa, maal din Bei med Suf, jeg min med Klage.

Dronningen.

Den maa da sørge længst, som længst skal drage.

Kong Richard.

Med dobbelt Klage vil jeg gaae min Gang;

den korte Bei skal Sorgen gjøre lang.

Rom, kort kun vi til Sorgen beile vil;

den bliver lang, naar vi er viet dertil.

Et Ryk til Laushed bringe skal vor Smerte;

jeg giver mit og tager saa dit Hjerte.

(kysfer hende.)

Dronningen.

Nei, giv mig mit igjen; det var en Brøde

at gjemme dit og pine det tilføde.

(kysfer ham.)

Saa, lev nu vel; nu sit jeg mit tilbage;

nu vil jeg dræbe det med Suf og Klage.

Kong Richard.

Den samme Dvælen gjør kun Smerten vild.
 Lev vel! — din Sorg kan føie Resten til.

(de gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

London. Et Bærelse i Hertugen af Yorks Palads.

(York og Hertuginde komme ind.)

Hertuginde.

J loved, Herre, at fortælle Resten,
 da Eders Graad afbrød Beretningen
 *om vore Frænders Indtog her i London.

York.

Hvor slap jeg?

Hertuginde.

Ved det sørgelige Sted,
 hvor vilde, frække Hænder ned fra Vindver
 slog Støv og Aske paa Kong Richards Hoved.

York.

Som sagt, den store Hertug Bolingbroke,
 paa Ryggen af en vild og vælig Ganger,
 der kjendte, lod det til, sin stolte Rytter,
 red frem i langsomt Skridt, høitideligt,
 mens Alle raabte: „Hil dig, Bolingbroke!“
 Man skulde troet, at Vindverne fik Mæle;
 saa mange gridste Længselsblik nedsendte

de Unge med de Gamle fra hvert Fag.
 Man skulde troet, at alle Murene
 med broget Billedpragt tilraabte ham:
 „Christ signe dig! Velkommen, Bolingbroke!“
 imens han vendte sig til begge Sider,
 med blottet Hoved, høiet dybere
 end til sin stolte Gangers Hals og svared:
 „Tak, Landsmænd!“ — og saa gik det hele Veien.

Hertuginde.

Den arme Richard! hvor red han imens?

York.

Som, naar en yndet Skuespiller gaaer
 fra Scenen ud, sig Folkets Dine vende
 med Kulde mod den Næste, der indtræder,
 og finder al hans Snak kun kjedelig, —
 saaledes, ja med større Harm de stuled
 til Richard, Ingen raabte: „Kongen leve!“
 og ingen Glædesrøst bød ham velkommen;
 men Støv blev kastet paa hans ædle Hoved;
 han rystede det af, saa mild i Sorgen,
 mens Smil og Taarer kjæmped i hans Ansigt,
 som Vidner om hans Kummer og hans Taalmod,
 at, havde Gud ei for et vigtigt Formaal
 forhærdet Hjerterne, de maatte smeltet,
 og selv Barbarer følt Medlidenhed.
 Dog denne Sag vil Herrens Haand vel føie,
 og for hans Almagtsbud maa vi os bøie.
 Nu Bolingbroke vor Trostabsed vi gav;
 hans Kongebud jeg lyder til min Grav.

(Nimerle kommer ind.)

Hertuginde.

Der er min Søn, Nimerle.

York.

Forhen Numerle;

men det er tabt, fordi han holdt med Richard;
herester, Hustru, maa han hedde Rutland.

Jeg er i Parlamentet Borgen for
hans Tro og Lenspligt mod den nye Konge.

Hertuginde.

Velkommen, Søn; sig, hvem er nu de Blomster,
der strøe det nye Foraars grønne Skjød?

Numerle.

Jeg veed det ei, og agter det ei stort.

Gud veed, det er mig næsten lige hjært,
om jeg er en iblandt dem eller ikke.

York.

Nu, stik dig vel i Tidens nye Vaar,
at du ei kappes, før i Blomst du staaer. —

Hvad Nyt fra Oxford? endnu stedse Fester
og Ridderpil?

Numerle.

Saa vidt jeg veed, min Herre.

York.

Jeg veed, du vil derhen.

Numerle.

Ja, om Gud vil,

er det min Agt.

York.

Hvad er det for et Segl,

som hænger ud der af din Barm? — Du blegner! —

Ha, lad mig see det!

Numerle.

Herre, det er Intet.

York.

Saa siger det jo intet, hvem der seer det.

Nu vil jeg see det! lad mig see Papiret!

Numerle.

Jeg beder Eders Naade, undstyld mig!

det er en Sag af ringe Bigtighed,
men som jeg dog har Grunde til at dølge.

York.

Som jeg har Grunde til at ville vide!

Jeg frygter, ja —

Hertuginde.

Hvad frygter I da for?

Det er vel kun en Pagt, han har indgaaet
om en nymodens Dragt til Festens Dag.

York.

En Pagt? og med sig selv? skal han forpligte

sig til sig selv? Du er en Laabe, Kone. —

Hid med Papiret, Dreng!

Numerle.

Jeg beder Eder,

tilgiv mig; jeg kan ikke vise det.

York.

Nu vil jeg! lad mig see det, siger jeg!

(river Papiret fra ham og læser.)

Førræderi! ha, sort Førræderi!

Skurk, Niding, Træl!

Hertuginde.

Hvad er det dog, min Husbond?

York.

Hei! er der Ingen ude? sadl min Hest!

Gud sig forbarne? sligt Førræderi!

Hvad er det da?

York.

Ti, taabelige Kvinde!

Hertuginde.

Seg vil ei tie! — Sig, min Søn, hvad er det?

Numerle.

Vær rolig, gode Moder, det er kun
en Sag, mit arme Liv maa bøde for!

Hertuginde.

Dit Liv maa bøde for!

York.

Bring mine Støvler!

jeg vil til Kongen strax!

(En Tjener kommer med Støvlerne.)

Hertuginde.

Slaa ham, Numerle!

Min stakkels Dreng, du staaer jo som en Sten!

(til Tjeneren.)

Bort, Skurk! kom aldrig meer for mine Dine!

York.

Kom hid med mine Støvler, siger jeg!

Hertuginde.

Men York, hvad vil du gjøre? vil du ikke

tilhulle dine Egnes Feiltrin? har vi

da flere Sønner, eller Haab om flere?

har Tiden ei mit Moderliv tilluffet?

min Alderdom den sagre Søn du røver?

vil stille mig ved Modernavnets Lykke?

Vigner han ikke dig? er han ei din?

York.

Du taabelige, gale Kvinde, vil du

fordølge denne sorte Snigmordsplan?
 Tolv er der, som har taget Sakramentet,
 og ved gjensidig Underskrift forpligtet
 sig til at myrde Kongen nu i Dyford.

Hertuginde.

Han skal ei være med! Vi holder ham
 tilbage her! hvad kommer det saa ham ved?

York.

Forsynte Kvinde, bort! Om tyve Gange
 han var min Søn, saa gav jeg ham nu an.

Hertuginde.

O, hvis du havde vaandet dig for ham,
 som jeg, saa var du meer barmhjertig nu.
 Men jeg forstaaer dig nok; du har mig mistænkt
 for Utroskab imod din Egtefæng;
 du troer, han er uægte, ei din Søn.
 Min York! min kjære Husbond, tænk ei sligt!
 han er saa lig dig, som en Mand kan være;
 han ligner ikke mig, min Slægt ei heller,
 og dog jeg elsker ham.

York.

Af Veien, strax,

rebelste Kvinde!

(gaaer.)

Hertuginde.

Efter ham, Aumerle!

spring paa hans Hest! brug Sporen, skynd dig, kom
 til Kongen før end han og bed om Naade,
 før han anklager dig; jeg skal ei blive
 ret langt bag efter; om jeg end er gammel,
 jeg rider dog vel nok saa rask som York,
 og aldrig vil jeg reise mig fra Jorden,
 før Volingbroke henaader dig! — Afsted!

(de gaae.)

Tredie Scene.

Windsor. Et Bærelse i Borgen.

(Bolingbroke træder ind som Konge; Percy og flere Herrer.)

Bolingbroke.

Beed Ingen Noget om min vilde Søn?
 tre Maaneder har jeg nu ikke seet ham.
 Hvis nogen Sorg mig truer, er det ham.
 Gud gibe dog, I Herrer, han maa findes!
 Lad spørge rundt i Londons Drifkestuer;
 der kommer han jo daglig, siger man,
 med vilde, tøileløse Svirebrødre,
 selv det Slags Folk, der staae paa Lur i Gyder
 og staae vor Vagt og plyndre Reisende,
 mens han, et kaad, forkjælet Drengbarn,
 sin Vre sætter just i at beskytte
 det flette Paf.

Percy.

Jeg mødte Prindsen, Herre,
 for et Par Dage siden og fortalte
 om Festerne, der holdes nu i Oxford.

Bolingbroke.

Hvad svared saa den Galning?

Percy.

Saa, han svared,

i en af Ripperne han vilde snappe
 en Handske fra det offentligste Kvindsfolk
 og bære den som Pant, og kaste saa
 den boldeste Dystridder af sin Sadel.

Bolingbroke.

Fræk, som forvoven! dog i begge Dele
 jeg viner nogle Glimt af bedre Haab,

som ældre Dage lykkelig tør modne. —

Men hvem er det, der kommer?

(Aumerle kommer hurtigt ind.)

Aumerle.

Hvor er Kongen?

Bolingbroke.

Hvad fattes dog vor Fætter, at han stirrer
saa helt forvildet?

Aumerle.

Gud bevare Kongen!

Jeg beder Eders Høihed at forunde
mig at forklare Jer min Sag i Enrum.

Bolingbroke.

Gaaer bort, og lader os alene her.

Aumerle (knæler.)

For evigt groe mit Knæ til Jorden fast,
min Tunge klæbe fast ved Ganen, hvis jeg
staaer op og taler, før I har tilgivet!

Bolingbroke.

Var Brøden Forsæt eller Gjerning? var den
det første, — for fra nu dig fast at binde, —
hvor svar den var, skal du dog Naade finde.

Aumerle.

Saa tillad, at jeg dreier Nøglen om,
at Ingen kommer ind, før jeg har talt.

Bolingbroke.

Gjør, som du vil,

(Aumerle laaser Døren af.)

York (udenfor.)

Min Konge, see dig for!

vogt dig, du har en Høiforræder hos dig!

Bolingbroke (drager Sværdet.)

Ha, Skurf, du er mig sikker nok!

Aumerle.

Stands kun
din Hævnerhaand; du har ei Grund til Frygt.

York.

Luf op, dumdriftige, sorgløse Konge!

skal Trostak tale til dig Oprørsprog?

luf op! hvis ikke, vil jeg sprænge Døren!

(Bolingbroke aabner Døren, York træder ind.)

Bolingbroke.

Hvad er der da paafærde? tal, min Frænde!

kom dog til Aande! sig, hvor nær er Faren?

at vi kan væbne os og møde den.

York.

Læs dette Skrift; det vil dig grant fortælle

den Svig, jeg mangler Aande til at melde.

Aumerle.

Imens du læser, kom ihu dit Løfte!

Jeg angrer; læs ei mit Navn blandt de Andres;

mit Hjerte var ei med min Haand i Pagt.

York.

Det var det, Niding, før din Haand frev under. —

Jeg rev det af hans falske Barm, min Konge;

kun Angst, ei Kjærlighed har født hans Anger.

Glem nu din Medynk, at den ei skal worde

en Slange, der vil stinge dig i Hjertet.

Bolingbroke.

Et svart dumdriftigt, mægtigt Mytteri! —

Du fuldtro Fader til en troløs Søn!

du rene, skjære, sølverklare Rilbe,

hvorfra den Strøm igjennem Mudder gange

har vendt sit Løb og saa sig selv besudlet! —
 din rige Strøm af Godt blev til det Dnde;
 dog skal din Trostabs Dvermaal astvætte
 den Dødsplet hos din brødefulde Son.

York.

Saa blev min Dyd jo Kobler for hans Last;
 saa ødsler jo hans Skændsel med min Ære,
 som ødsle Sønner med en Gniers Guld.
 Min Ære lever, naar hans Skændsel dræbes,
 hvis ikke, paa mit Liv en Skamplet klæbes;
 hans Liv min Død. Benaades han, da vinder
 Forræderen, mens Trostab Døden finder.

Hertuginde (udenfor.)

Min Konge! luk mig ind, for Himlens Skyld!

Bolingbroke.

Hvem striger saa høiroftet ud sin Bøn?

Hertuginde.

En Kvinde, store Konge, jeg, din Frænke!
 hav Medynk, tal med mig, luk op din Dør
 for Tiggersten, som aldrig tiggend før.

Bolingbroke.

Bort Skuespil omskifter Alvorstønen;
 nu spille vi „Kongen og Tiggerkongen“.
 Saa luk din Moder ind, min stemme Frænde,
 hun vil jo med sin Bøn din Straf afvende.

York.

Hvis du benaader ham, — hvem der end beder, —
 for flere Synder Veien du bereder.

Skær bort det raadne Lem og frels de sunde;
 skal dette sfaanes, saa gaar Alt tilgrunde!

(Hertuginde kommer ind.)

Hertuginde.

O Konge, tro ham ei, den haarde Mand!
fig selv han hader, Ingen elsker han!

York.

Hvad vil du, Kvinde; vil Forræderen
du amme ved dit gamle Bryst igjen?

Hertuginde.

Bær stille, York, min Konge, hør du mig!

(Knæler.)

Bolingbroke.

Op, kjære Frænke!

Hertuginde.

Nei, jeg beder dig;

til evig Tid vil her jeg knæle ned
og aldrig see en Dag af Salighed,
før du mig skjænker Glæde; hør min Bøn!
tilgiv min Rutland, min vildsarne Søn!

Aumerle (knæler.)

Min Bøn paa Knæ jeg til min Moders føier.

York (knæler.)

Imod dem begge tro jeg Knæet bøier.
Hvis du benaader, gid det gaae dig slet!

Hertuginde.

Er det hans Alvor? see kun paa ham ret;
han græder ei; kun Strømt er Bonnens Røst;
hans Ord fra Læben gaaer, vort fra vort Bryst;
han beder koldt, et Nei han ønsker sig,
af Sjæl og Hjerter vi bønfulde dig;
han reiste helst det trætte Knæ fra Jord,
vort Knæ vil bøie sig, til fast det groer;
med strømtet Hyllervæsen beder han,
vor Bøn er inderlig og dyb og sand;

vor Bøn gaaer over hans; giv da til Vøn
den Naade, som tilstaaes den sande Bøn.

Bolingbroke.

Staa op, min Frænke!

Hertuginde.

Nei, sig ei, staa op;

sig „Naade“ først, og siden sig „staa op“.

Skulde som Amme jeg dig tale lære,
dit første Ord da skulde Naade være;
ei før var mig et Ord saa dyrebart;
sig: Naade; Medynk lærer dig det snart.
Det Ord er kort, dog ei saa kort som godt,
og intet klinger bedre for en Drot.

York.

Tal Fransk, min Konge, sig: *pardonnez moi*.

Hertuginde.

Skal Naadens Ord forvanste Naaden da?

Al! haarde Husbond, hjerteløse Mand,
som Ordet selv mod Ordet sætte kan! —

Sig: Naade, som det siges i vort Land;

paa Franskens Bludren har vi ei Forstand.

Dit Blik har talt; lad Tungen og det gjøre;

plant i dit milde Hjerter nu dit Dre,

at sønderrevet af min Bøn og Klage

det twinger dig til Naade at gjentage.

Bolingbroke.

Staa op!

Hertuginde.

Jeg beder ikke om at staae;
men Naade, Naade kun jeg raaber paa.

Bolingbroke.

Han er benaadet, som Gud mig benaade.

Hertuginde.

O, hvor det Knæfald blev til Held og Baade! —
men jeg er syg af Angst; o sig det atter;
to Gange sagt ei meer det indbefatter,
men bliver vist.

Bolingbroke.

Af al min Sjæl og Hu
benaader jeg.

Hertuginde.

En Gud paa Jord er du!

Bolingbroke.

Men nu min brave Svoger og Abbeden
samt Resten af den sammensvorne Bande
skal flux Fordærvelsen i Sporet følge.
Farbroder, hjælp mig nu at sende Mandstab
til Oxford, eller hvor de nu kan være.
De skal ei leve mere, det er søoret;
jeg rammer dem, naar først jeg finder Sporet.
Farvel, Farbroder! — Fætter, nu Farvel!
Bær tro! — Din Moders Forbøn var dit Held!

Hertuginde.

Kom, gamle Søn! Gud skabe ny din Sjæl!

(de gaae.)

Tredie Scene.

(Erton og en Tjener træde ind.)

Erton.

Gav du ei Agt paa Kongens Ord: „Har jeg
slet ingen Ven, der vil bortrydde denne
levende Frygt?“ — sig, var det ikke saa?

Tjeneren.

Saa lod hans Ord.

Exton.

„Har jeg slet ingen Ven?“ —
to Gange sagde han det, begge Gange
med Bægt; — er det ei sandt?

Tjeneren.

Det gjorde han.

Exton.

Dg mens han talte, saae han vist paa mig,
som om han vilde sige: „Var du Manden,
som vilde stille ved den Angst mit Hjerte!“ —
Kongen i Pomfret var det jo, han mente.
Kom, lad os gaae! — Min Konges Ven er jeg;
og jeg vil rydde Fjenden af hans Bei! —

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Pomfret. Fængsel i Borgen.

(Kong Richard kommer ind.)

Kong Richard.

Seg tænker paa, hvorledes jeg kan ligne
det Fængsel, som er nu mit Hjem, med Verden;
og saasom Verden er saa folkerig,
og her er ingen Stabning uden jeg,
saa kan jeg ei; dog vil jeg det udgrunde.
Min Hjerne gjør jeg da til Sjælens Hustru,
min Sjæl er Faderen; de tvende avle
en Slægt af Tanker, som igjen har Afkom;
de Tanker er den lille Verdens Folk,
saa lunefuldt, som Folk i Verden er;
thi ingen Tanke er tilfreds. De bedre,
som Tanker om Guds Rige, blande sig
med Dviwl, og sætte Ordet selv mod Ordet,

som: — „Kommer hid til mig, I Smaa;“ og atter —
 „Det er saa svært at komme did, som for
 Kamelen at gaae gjennem Naaleøiet.“ —
 Ergjerrighedens Tanker grunde paa
 Bidundere: med disse svage Regle
 at bryde Vei gjennem den haarde Verdens
 Stensider, disse gamle Fængselsmure;
 de kan ei; — de maa døe i deres Hovmod. —
 Tilfredshedstanterne sig smigre med,
 at de var ikke Lykkens første Trælle,
 og bliver ei de sidste, — som en Stodder,
 der, spændt i Blokken undflyer Stammen ved,
 at Mange sad der alt, og Fler skal sidde,
 og finder et Slags Trøst i denne Tanke,
 idet han bærer saa sit eget Vanheld
 paa deres Skuldre, som har lidt det samme.
 Saa spiller jeg, skjøndt ene, mange Roller,
 tilfreds med ingen; stundom er jeg Konge;
 saa bringer Oprørsnod mig til at ønske,
 jeg var en Tigger, — og jeg er det; saa
 vil Manglen med sit Tryk bevise mig,
 at det var bedre, dengang jeg var Konge, —
 og atter er jeg Konge; men saa tænker
 jeg paa, at Bolingbroke har affat mig; —
 flux er jeg Intet. — Men, hvad end jeg er,
 ei jeg, ei noget Menneſte paa Jorden
 med Noget er tilfreds, før han maa nøies
 med det at være Intet.

(Man hører Musik.)

Hvad? Musik? —

hold Takt! den søde Klang er bitter Mislyd,
 naar Tidsmaal brydes, naar ei Forhold agtes; —

saa gaaer det og vort eget Livs Musik:
 mit kræsne Dre stødes ved, at Takten
 forstyrres, naar en Stræng ei gribes ret;
 men i min Kongemagts og Tidens Samklang
 jeg mærked ei, at Tidens Maal blev brudt.
 Jeg ødte Tiden; Tiden øder mig;
 thi nu har Tiden gjort mig til sit Slaguhr;
 Minuter ere Tankerne, der pikke
 med Sukke deres Slag for mine Dine;
 thi disse Skiven er, hvorpaa min Finger
 som Viseren bestandigt peger, mens
 den tørrer deres Taarer bort. Og nu
 det Klokkeslag, som melder Tiden, er
 mit Jammersfrig, der slaaer paa Hjertets Klokke.
 Saa vise Taarer, Suk og Jammersfrig
 Minut og Tid og Time; — men min Tid
 gaaer altfor raft i Volingsbrokes Triumstog,
 mens jeg staaer her til Gjak, som hans Per Dover. —
 Jeg bliver gal af den Musik! — hør op!
 har den end hjulpet Gale før til Vid,
 mig synes den at gjøre klog Mand gal.
 Gud glæde dog den Sjæl, som undte mig den;
 det er jo Tegnet paa Venstabs, og for Richard
 er Venstabs som en sjelden Edelsten
 i denne hadefulde Verden.

(En Staldkarl kommer ind.)

Staldkarlen.

Hil dig,

min Fyrste!

Richard.

Tak, Herr Greve! jeg og du
 kan gjælde lige mange Skilling nu.

Hvem er du? hvorfor kommer du herhid,
 hvor Ingen kommer uden han, den Hund,
 der bringer Mad til Næring for min Sorg?

Staldkarlen.

Jeg var en ringe Staldkarl hos dig, Konge,
 mens du var Konge; paa min Bei til York
 har jeg med Nød og Neppe faaet Lov til
 igjen at see min gamle Herres Ansigt.

Det skjar mig i mit Hjerte, da jeg saae
 i Londons Gader paa den Kroningsdag,
 at Bolingbroke red paa Araberstimlen,
 den Hest, som du har redet paa saa tidt,
 den Hest, jeg pleiet har med al min Flid!

Kong Richard.

Red han Araberen? sig, kjære Ven,
 hvorledes gif den under ham?

Staldkarlen.

Saa stolt,

som den forsmaaede Jorden under sig.

Kong Richard.

Saa stolt, for Bolingbroke sad paa dens Ryg?

Det Kræ tog Brød tidt af min Kongehaand;
 og det var stolt af, at min Haand det klapped.

Og snubled den da ikke? faldt den ikke?

(thi Hovmod gaaer for Fald), og brød hans Hals,
 den Stoltes, som med Vold besteg dens Ryg? —

Tilgiv mig, Hest! — hvor kan jeg skjælde dig?

du stabtes til for Menneſter at trælle;

du fødtes til at bære. Jeg blev ikke

stabt til en Hest, og bærer som et Åsen
 min Byrde dog, mishandlet under Sporen

og udpint af den faade Bolingbroke! —

(Fangevogteren kommer ind med et Fad.)

Fangevogteren (til Staldkarlen.)

Nu påf dig, Karl! her kan du ikke blive.

Kong Richard.

Isald du har mig kjær, saa maa du gaae.

Staldkarlen.

Mit Hjerte siger, hvad min Mund ei maa.

(gaaer.)

Fangevogteren.

Hvis det behager Eders Naade, spis.

Kong Richard.

Først skal du smage paa sædvanlig Vis.

Fangevogteren.

Jeg tør ei, Herre; Ridder Pierce af Gyton
kom nys fra Kongen med en Modbefaling.

Kong Richard.

Til Helved baade Lancaster og du!

Taalmod er vammel; jeg er kjed deraf.

(saaer Fangevogteren.)

Fangevogteren.

Hjælp! Hjælp!

(Gyton kommer ind med bevåbnede Tjenere.)

Kong Richard.

Hvad nu? hvad mener Døden vel
med dette vilde Dverfsald. Du Skurk,
din Haand mig byder Vaaben til din Død!

(river Sværdet fra Gn og dræber ham.)

Gaa du, og fyld endnu et Rum i Helved!

(dræber Gn til; Gyton faarer ham.)

Den Haand skal Evighedens Flamme brænde,
som traf mit Bryst. — Gyton, dit fule Mord
med Kongens Blod har plettet Kongens Jord.
Op, op, min Sjæl! i Himlen er dit Sted,
mens her mit Kjød i Døden segner ned.

(døer.)

Exton.

Saa fuld af Manddom som af Kongeblood!
 jeg spildte begge; var min Daad kun god!
 Nu siger Djæveln, som mig gav det Raad,
 at Helved har optegnet denne Daad. —
 Til Kongen nu den døde Konge bær;
 bring bort de Andre og begrav dem her.

(de gaae.)

Femte Scene.

Windsor. Sal i Borgen.

(Trompetklang. Bolingbroke og York komme ind med Adelsmænd
 og Følge.)

Bolingbroke.

Vor sidste Nyhed, kjære Frænde York,
 var den, at Oprørsmandene har brændt
 i Glostershire vor By Cicester; om de
 er fangne eller dræbte, meldes ikke.

(Northumberland kommer.)

Velkommen, Jarl! Hvad Nyt?

Northumberland.

Først ønsker jeg
 alt Held din Throne. Dernæst denne Nyhed:
 til London har jeg Hovederne sendt
 af Salisbury og Spencer, Blunt og Kent;
 hvordan ved deres Fængsling det gik til,
 dig dette Skrift udsørligt melde vil.

Bolingbroke.

Vi takker, ædle Ven, for din Besvær;
 en værdisg Løn skal svare til dit Værd.

(Fitzwater kommer.)

Fitzwater.

Min Konge, jeg har sendt fra Dyford Brocas

og Bennet Seelys Hoveder til London,
to af den farlige Forræderbande,
som vilde skjændigt myrde dig i Oxford.

Bolingbroke.

Fiswater! jeg skal mindes denne Færd;
jeg veed helt vel, hvad din Bedrift er værd.

(Percy kommer med Bispen af Carlisle.)

Percy.

Oprørers Hovedmand, Westminster's Abbed,
i bitter Lungsynd, nedtrykt af sin Brøde,
har givet hen sit Legeme til Graven;
men Carlisle kommer levende at hente
sin Formodts Løn og Kongens Dom at vente.

Bolingbroke.

Carlisle, saa hør din Dom; vælg selv din Bo
i Stilhed, i et helligt Klosters Ro;
tag meer end nu du har; glæd dig derved,
og, lever du i Fred, saa dø i Fred;
thi skjøndt du løstet Avindssjold mod mig,
jeg saae dog Wrens klare Glimt hos dig.

(Exton kommer med Tjenere, der bære en Ligkiste.)

Exton.

I denne Kiste, store Konge, bringer
jeg din begravne Frygt. — Død ligger der
den mægtigste af dine Fjenders Hær;
Richard af Bordeaux har jeg hid dig bragt.

Bolingbroke.

Vent ingen Tak af mig! thi du har lagt
med blodig Haand en Skjændsel uden Lige
paa mig og mit berømmelige Rige.

Exton.

Dit Ord, min Herre, voldte min Bedrift.

Bolingbroke.

Den elsker ikke Gift, som bruger Gift;
 jeg ikke dig; hans Død var mig fornøden;
 men dig jeg hader, elsker ham i Døden;
 Samvittighedens Nag skal lønne dig,
 men ingen Ros og Tyrstegunst af mig;
 gaa fredløs om som Rain i Nattens Gys,
 og vis dit Hoved ei for Dagens Lys! —
 I Herrer, det er Hjertesorg, forsande,
 at Blod min Lykkes' Plante skulde vande.
 Kom, slag med mig for det, som jeg begræder;
 svøb Eder flux i Sorgens sorte Klæder!
 Jeg gaaer til Jorsal med bødferdig Mand
 og tvætter der den Blodstyd af min Haand. —
 Saa hædrer nu i Sørgetog med Taare
 min Sorg og den for tidlig Faldnes Baare!

(de gaae.)

Anmærkninger.

- S. 182. „Rosenobler“. — En paa den Tid gangbar Mønt omtrent af en Dukats Værdi; dens Præg var en Rose.
- S. 183. „Hertugen af Glosters Død“; — han var Kong Richards Farbroder; paa stærk Mistanke om Sammensværgelse mod Kongen var han bleven fængslet og sendt til Calais, hvor han pludseligt døde i Fangensskabet; det var en almindelig Tro, at han var myrdet efter Kongens Befaling.
- S. 184. „Jeg hented ham hans Dronning hjem fra Frankrig“. — Richard blev efter sin første Dronnings Død trolovet med den franske Konge, Carl den Sjettes Datter Isabella, (som endnu var et Barn), og havde ved Festsighederne i den Anledning bortdøst store Summer.
- S. 185. „I denne Maaaned Aareladning skaber“. — Hentydning til de gamle Lægebøgers Sundhedsforfrifter, i hvilke Aareladning spillede en stor Rolle, og hvori ofte (efter astrologiske Sagttagelser) visse Tider af Aaret, eller visse Dage betegnedes som mindre gunstige til at foretage en Kur.
- S. 189. „Nøgne Bægge“. — Bæggene vare hyppigt behængte med vævede Tapeter, som bleve tagne ned, naar Bærelserne stode ubenyttede.
- S. 195. „Kongen kaster ned sin Stav“. — Staven bar han som Tegn paa, at han ledede Kampens Anordning;

han kaster den ned som Tegn til, at Tvekampen skal standse.

- S. 201. „Et sivstrøet Salsgulv“. — I Middelalderen var Stengulvet i Hallen belagt med Siv eller Halm.
- S. 204. „vort store Hofhold“. — En af Hovedflagerne mod Kong Richard var hans ødsle Hofholdning; det hed, at alene i hans Kjøkken vare 300 Betjente ansatte.
- — „forpagte Kongeriget bort“. — Oppebørselen af Statterne overdroges imod en bestemt Sum til mægtige Adelsmænd.
- S. 212. „intet giftigt Kryb tør leve!“ — Det er en Folketro i Irland, at ingen giftige Slangar kan leve der i Landet, fordi dets Skytshelgen St. Patrick har forbandet dem.
- S. 212. „Bolingbrokes Formæling“. — Bolingbroke beilede til en fransk Prindsesse, Hertugen af Berry's Datter. Da Kong Richard frygtede, at denne Forbindelse endmere skulde forøge Huset Lancasters Magt, sendte han et Sendebud til det franske Hof for at forhindre den.
- S. 213. „Det Naadebrev“. — Den, der ved Arv eller paa anden Maade fik en Forlening, kunde ikke komme i lovlig Besiddelse deraf, førend han havde aflagt Hylbingsed til sin Lensherre. Da Bolingbroke ved sin Landsforvisning var forhindret deri, havde Kongen ved et særskilt Naadebrev tilladt ham at søge Forlening ved Fuldmagt og at opsætte Hyldingen til sin Tilbagekomst.
- S. 220. „Earl Worcester brød sin Stav“. — Den var Hofmesterens Værdighedstegn; at han bryder den, betyder, at han nedlægger sin Myndighed.
- S. 234. „af mine Vindver revet ned mit Vaaben“. — Familievaabnet var anbragt over Spidsen af Vindvesbuen, og Valgsproget indhugget over Indgangen o. a. St.

- S. 235. „Eddertoppen, som din Gift udsuger“. — Edder-
kopper og Tubser gjaldt efter Folketroen for giftige.
- S. 241. „Der sidder Skalken“. — Han sammenligner Dø-
den, der spottende staaer bagved de menneskelige Bestræ-
belsler, med Markstrigeren, der staaer bag sine Marionet-
ter og ender deres Spil, naar han lyfter.
- S. 250. „Den nedre Gaard“. — Borggaarden, (*basse cour*).
- S. 271. „Cæsars Taarn“. — Efter Sagnet var Tower byg-
get af Julius Cæsar.
- S. 276. „at alle Murene med broget Billedpragt tilraabte
ham“. — Ved et festligt Indtog smykkedes Husene bl. A.
med Tæpper, der hængtes ud af Vinduerne, eller med
Billeder og Indskrifter.
- S. 277. „Herester — maa han hedde Rutland“. — Han
havde mistet sit Hertugdømme, Numerle, men beholdt sit
Grevskab, Rutland.
- S. 284. „Kongen og Tiggerkongen“. — En Hentydning til
en bekjendt Folkevise „king Cophetua and the beg-
garmaid,“ som ofte nævnes hos Shakspeare.
- S. 287. „Vor Svoger“. — En af de Sammensvorne, Gre-
ven af Huntingdon, var gift med Bolingbroke's Søster
Elisabeth.
- S. 290. „Per Døver“. — Saadanne mekaniske Figurer som
den fra Roeskilde Domkirke bekjendte Per Døver, vare
yndede Prydelser paa Taarnuhre i ældre Tider. I Eng-
land er *Jack o' the clock* et almindeligt Navn paa en
saadan Figur, der slaaer paa Kloffen.
-

